

Lapal hap pasal si Isa Almasi JURAN BAY SIYULAT UK SI LUKAS

Manga aa bayi nulat juran maka sulat ma diyōm kitab bayi bangsa Yahudi kamemon. Duwal si Lukas iya 'nsa' sabab bangsa Girik iya.

Doktol iya maka langkaw pangadji' na. Bagay na tōōd si Paul, hangkan na paingga-paingga palangnganan si Paul magnasihap lapal hap pasal si Panghu' Isa, mawumu parōngan ma iya si Lukas. Minsan si Paul bayi pilisu maka biyo pahi' ni daira Roma hiyukum, 'nsa' si Lukas bayi ngalabba min iya.

Juran itu bayi siyulat uk si Lukas pamatau na bagay na si Teyopilus, dakayo' aa bangsahan 'nsa' isab Yahudi. Hiyaka uk si Lukas ma diyōm juran itu pasal kapaitu si Isa ni dunya itu magbaran manusiya'. Iya kabayaan si Lukas in aa kamemon, Yahudi maka bangsa kasehean, subay makatau pasal si Isa in iya asal Anak Tuhan pipaitu uk Tuhan ngalappas ma manusiya' min hukuman dusa sigam. Pipasti' uk si Lukas itu 'nsa' bangsa Yahudi sadja iya tiyabangan uk si Isa suga' bangsa kamemon ma diyōm dunya. Hiyaka uk na bang salaingga panabang si Isa ma manga aa sakihan maka ma manga aa katiksaan, iya le' na ma manga aa dusahan. Hiyaka isab uk si Lukas pasal kamemon bayi kalabayan uk si Isa min 'llaw kapanganak ma iya sampay ni kamatay na, sampay isab ni kallum na pabaik.

Sulat min si Lukas tudju ni si Teyopilus.

¹ Asal heka aa bayi nulat pasal kamemon bayi tahinang ma diyōman kami. ² Iya siyulat uk sigam ian iya bayi pangalapal ni kami uk manga aa bayi makanda' kahinangan si Isa sataggōl min katagna', maka sigam itu bayi magnasihāt isab ma palman Tuhan. ³ Na, tuwan Teyopilus, pagka tapaliksa' ku pahap kamemon bayi tahinang itu sataggōl min katagna' na, tapikil ku in aku isab wajib nulatan kau ma pasal na. Subay usul ku min katagna' na sampay ni katapusan na ⁴ bo' supaya katauhan nu kasabannalan na tōōd pasal kamemon bayi pamandu' ma kau.

Pasal pag-anak ma si Yahiya Magpapandi

⁵ Salaitu iya tagnaan na: ma timpu le' bayi pagsultan si Sultan Herod ma lahat Yahudiya niya' imam iyōnan si Jakariya. Dakayo' imam iya ma tumpukan manga imam me' maka si Imam Abiya. Iya du handa na si Elesabet, min panubu' kaimaman isab sabab tubu' min si 'Mbo' Harun. ⁶ Bōntōl sadja sigam duwangan ma panganda' Tuhan. Biyōgbōgan uk sigam sara' na maka panohoan na kamemon ma 'nsa' niya' sã' na. ⁷ Suga' 'nsa' sigam taga anak sabab 'nsa' makaanak si Elesabet, maka toa na sigam duwangan.

⁸ Jari itu niya' dakayo' 'llaw paghinang si Jakariya maka kasehean na ma langgal pagkul-banan, bo' si Jakariya na paganti' mag-imam. ⁹ Iya addat manga imam hi' subay magkoot ōn bo' kitauhan bang sayi iya pene' nugtug kamanyan tudju ni Tuhan. Jakariya iya tapene' pasōd

ni diyōm langgal Tuhan hi'. ¹⁰ Maka heka aa magtipun may'an ma halaman langgal nambahayang ma waktu panugtug kamanyan hi'. ¹¹ Jari niya' panyata' ni iya dakayo' malaikat min Tuhan nangge ma bihing panugtugan kamanyan, ma bihing na ni katau. ¹² Pag'nda' si Jakariya ma malaikat, magtuwi iya kiyōblaan maka tiyāw. ¹³ Suga' halling malaikat ni iya, uk na, "Daa kau tiyāw, Jakariya, sabab take uk Tuhan iya bayi amu' nu iyu. In handa nu si Elesabet nganak du dakayo' anak lalla, bo' si Yahiya iya pangōn bi ma iya. ¹⁴ Mehe du kakōgan bi, maka heka aa isab kiyōgan bang iyanakan na si Yahiya hi'. ¹⁵ Sabab pilangkaw du iya ma panganda' Tuhan. 'Nsa' du iya nginum ayi-ayi makalango. Sataggōl min 'llaw panganak ma iya kahōpan asal iya uk Nyawa Sutsi. ¹⁶ Maka heka manga aa Israil tabo na du magtaat pabing ni Tuhan iya pagpanghuan sigam. ¹⁷ Anak nu si Yahiya itu parahu du min Panghu'. Kapag-agihan iya uk Nyawa Sutsi sali' si Nabi Eliyas ma awwal jaman hi', maka pisukuan iya barakat isab sali' bayi ma si Eliyas hi'. Manga maas maka anak sigam bayi magsagga', pipaghap du uk na. Sampay manga aa bayi mabiyal ma panohoan Tuhan, tabo du uk na mindahan pikilan sigam ni pikilan bōntōl. Pisakap uk na manga aa bo' mammōs na bang takka Panghu' sigam."

¹⁸ Uk si Jakariya ni malaikat hi', "Salaingga katauhan ku in bissala nu iyu bannal? Toa na aku maka handa ku toa isab."

¹⁹ Iya sambung malaikat hi', uk na, "Aku itu si Jibrail. Aku iya nangge ma haddarat Tuhan.

Bayi aku siyoho' uk na paitu missala ni kau masampay lapal hap itu. ²⁰ Pake kau. Pagka kau iyu 'nsa' magkahagad ma bissala ku, ngumaw du kau. 'Nsa' kau makabissala min 'llaw itu sampay tahinang bayi pangalapal ku ma kau. Hangkan salaihi', sabab 'nsa' kau magkahagad ma bayi lapal ku ma kau, iya lapal tantu katumanan du bang taabut waktu na."

²¹ Sabu peen ian hi' ngagad kahekahan aa hi' ma si Jakariya. Inu-inu sigam bang ayi kataggōlan na ma diyōm langgal hi'. ²² Taabut peen iya paluwas 'nsa' na iya makabissala ma sigam, hangkan kitauhan uk sigam niya' bayi pinyata' ni iya ma diyōm langgal ian. Ninyal sadja iya ma sigam sabab 'nsa' na iya maka-paluwas bissala.

²³ Manjari, ubus peen waktu paghinang na ma diyōm langgal pagkulbanan hi', magtuwi iya mowe' ni lahat na. ²⁴ Taggōl-taggōl peen minnihi' battōng na si Elesabet bo' ma diyōm limam bulan 'nsa' iya bayi magluwas-luwas min diyōm luma'. ²⁵ Uk na, "Hap tabang Tuhan ma aku. Kapakalloan na uk na kaiyaan bayi pamakaiya' aku uk manga pagkahi ku, sabab tiya' na aku song taga anak."

Pahati pasal pag-anak ma si Isa

²⁶ Taabut peen 'nnōm bulan ma si Elesabet, siyoho' uk Tuhan malaikat na si Jibrail pahi' ni dakayo' kalumaan ma lahat Jalil iyōnan Nasaret. ²⁷ Siyoho' iya panyata' ni dakayo' budjang, ōn na si Mariyam. Si Mariyam itu magtunang maka si Yusup, dakayo' panubu' si Sultan Daud

iya bayi sultan bangsa Israil ma awwal jaman. ²⁸ Pagpahi' malaikat hi' ni si Mariyam, uk na ni iya, "Assalamu alaykum. Mehe kahapan Tuhan ma kau, Mariyam. Kau iya tapene' uk Tuhan."

²⁹ Suga' pagtake peen itu uk si Mariyam magtuwi sasaw pikilan na, bo' pikil-pikil uk na bang ayi hati na hangkan iya bissalahan salaihi'. ³⁰ Manjari halling malaikat ni iya, uk na, "Daa kau giyawa, Mariyam, sabab kasulutan Tuhan ma kau. ³¹ Pake kau. Song kau battōng. Nganak du kau lalla bo' si Isa iya pangōn nu iya. ³² Bangsahan du iya tōōd, iyōnan du iya Anak Tuhan Mahatinggi. Pibōtang iya magsultan uk panghu' Tuhan, sali' bayi kapagsultan 'mbo' na si Daud ma masa awwal hi'. ³³ Bo' magsultan du iya ma bangsa Israil, iya panubu' si Ya'kub, sampay ni kasaumulan. 'Nsa' du patōbtōb pagsultan na."

³⁴ Uk si Mariyam ni malaikat, "Salaingga paniya' iya uk nu iyu, sabab masi le' aku budjang?"

³⁵ Iya sambung malaikat, uk na, "Patakka du ni kau Nyawa Sutsi maka kalandungan kau uk barakat Tuhan Mahatinggi, hangkan sutsi du onde' iya iyanakan uk nu bo' iyōnan iya Anak Tuhan. ³⁶ Intōmun isab kampung nu si Elesabet. Battōng iya buttihi' minsan toa na. Kannōm na bulan ma iya, iya bayi iyōnan danda 'nsa' makaanak. ³⁷ Sabab bang ma Tuhan 'nsa' niya' hunit," uk malaikat hi'.

³⁸ Jari halling si Mariyam, uk na, "Aku itu sosohoan Tuhan. Maglilla' du aku ma pama' nu iyu." Magtuwi pakallo' malaikat hi'.

Tibaw si Elesabet uk si Mariyam

³⁹ Na, 'nsa' taggōl minnihi', magsakap si Mariyam bo' parayi'-dayi' pahi' ni dakayo' kalumaan ni de ma hi' ma lahat Yahudiya. ⁴⁰ Pagtakka na pahi' magtuwi iya pariyata' ni luma' si Jakariya bo' siyum uk na si Elesabet hi'. ⁴¹ Take peen uk si Elesabet bissala si Mariyam, magtuwi magsikal na onde' ma diyōm battōng na bo' kahōpan iya uk Nyawa Sutsi. ⁴² Missala iya pakōsōg ma si Mariyam, uk na, "Kau iyu kabuwanan kahapan uk Tuhan labi min danda kamemon ma dunya itu. Damikkiyan du isab onde' iya song iyanakan uk nu, maglabi-labi isab kahapan iya pamuwan ma iya. ⁴³ Angay aku subay pimehe uk ina' Panghu' ku, pagka tiya' iya nibaw ma aku? ⁴⁴ Pagtake ku ma bissala nu sini' magtuwi onde' ma diyōm battōng ku itu magsikal tōōd sabab kiyōgan na. ⁴⁵ Mehe kahapan nu sabab magkahagad du kau in palman Tuhan ma kau tiyuman du."

Kalangan si Mariyam pamudji na ni Tuhan

⁴⁶ Manjari halling si Mariyam, uk na, "Sanglitan ku Tuhan min diyōm atay ku. ⁴⁷ Kiyōgan aku ni Tuhan iya ngalappas ma aku. ⁴⁸ Sabab taintōm uk na aku, dakayo' sosohoan na deyo' pangatayan na. Puwas min 'llaw itu bista uk aa kamemon, in aku asal danda bayi pisukuan kahapan, ⁴⁹ sabab makainu-inu kahinangan Tuhan Kawasa iya panabang na ma aku. Asal iya landu' sutsi. ⁵⁰ Maase' iya ma sasuku magpamehe ma iya

min panubu' dakayo' sampay ni dakayo'.

⁵¹ Pindaan uk na kawasa na ma manga kahinangan na,
bo' pigkawukanat uk na manga aa abbuhan
maka paggara' sigam.

⁵² Pikalloan uk na manga sultan min pagsultanan
sigam,
maka aa deyo'-deyo' pilangkaw uk na.

⁵³ Manga aa tiksa' biyuwanan uk na lidjiki' heka,
maka aa dayahan pipowe' uk na ma 'nsa' niya'
tabo sigam.

⁵⁴ Tatuman uk Tuhan bayi janji' na ma ka'mbo'-
mboan tabi,
hangan tiyabang uk na sosohoan na, iya bangsa
tabi Israil.

⁵⁵ Bayi iya nganjanji' ma si Ibrahim in iya subay
kaasean na saumul-umul.
Damikkiyan na isab kitabi panubu' na."

⁵⁶ Na, kulang-labi tallum bulan iya kahanti' si
Mariyam ma si Elesabet bo' iyampa mowe'.

Panganak ma si Yahiya

⁵⁷ Taabut peen 'llaw panganak si Elesabet, jari
nganak iya lalla. ⁵⁸ Pagtake peen uk manga
kampung maka lungan si Elesabet pasal mehe
kahapan Tuhan ma iya, magbe' sigam maka iya
kiyōgan.

⁵⁹ Na, pagka walu' 'llaw na onde' ma luwasan,
magtipun manga aa ian mag-islam ma iya. Arak
iya iyōnan si Jakariya uk sigam, sali' ōn 'mma'
na, ⁶⁰ suga' ngalāng ina' na. Uk na, "Daa. Subay
iya iyōnan si Yahiya."

⁶¹ "Angay?" uk sigam. "'Nsa' niya' min lung-
kampung nu iyōnan si Yahiya." ⁶² Manjari ninyal

sigam ni 'mma' onde' ian bang ayi kabayaan na pangōn ma onde' ian.

⁶³ Ninyal isab si Jakariya ngamu' panulatan bo' salaitu iya panulat na: “Ōn na si Yahiya!” Inu-inu makalandu' manga aa ian kamemon. ⁶⁴ Saruun-duun du makabissala si Jakariya pabayik maka siyanglitan uk na Tuhan. ⁶⁵ Takkahan tāw manga lung-kampung di si Jakariya, maka habal pasal bayi tahinang ian patanyag na peen ni kare-rehan lahat Yahudiya hi'. ⁶⁶ Sasuku isab makake habal ian magpikilan tōōd. Uk sigam, “Ayi baha' pangangganta' Tuhan ma onde' ian?” Sabab pasti' in onde' ian kaniyaan barakat uk Tuhan.

Magpalatun si Jakariya pasal waktu siyong

⁶⁷ Manjari si Jakariya, 'mma' si Yahiya hi', bayi kahōpan uk Nyawa Sutsi bo' piluwas uk na palman Tuhan, uk na,

⁶⁸ “Sanglitan tabi Panghu', iya pagtuhanan bangsa tabi Israil.

Sabab na paitu na iya nabangan kitabi manga aa suku' na bo' piyuwasan na kitabi uk na min kasigpitan.

⁶⁹ Biyuwanan du isab kitabi uk na aa makagaōs ngalappas ma kitabi.

Tubu' du aa itu min si Sultan Daud iya bayi sosohoan Tuhan hi'.

⁷⁰ Janji' Tuhan ko' itu, bayi pilatun uk manga nabi na sutsi.

⁷¹ Iya uk janji' hi', in kitabi piyuwasan du uk na min manga banta tabi,

sampay min pangantanan manga aa bansihan kitabi.

⁷² Uk Tuhan isab in bayi ka'mbo'-mboan tabi ian kaasean na du, maka tuman na du bayi janji' na pagsulutan na maka sigam.

⁷³ Iya na janji' bayi panganjanji' na ma si Ibrahim, pipagtapil maka sapa na,

⁷⁴ Bayi iya napa in kitabi panubu' si Ibrahim piyuwasan du min pangantanan manga banta tabi.

Jari makapaghinang kitabi ma Tuhan ma 'nsa' niya' makitāw,

⁷⁵ bo' supaya sutsi pangatayan tabi maka bōntōl kahinangan tabi sataggōl kitabi 'llum ma dunya itu."

⁷⁶ Jari missala si Jakariya ma anak na, uk na, "Kau, Oto', iyōnan du kau nabi min Tuhan Landu' Kawasa,

Kau iya parahu du min Panghu' nu mahap daddōk palabayan na.

⁷⁷ Sabab kau iya matau manga aa na in sigam lappasan du min mulka', pagka iyampun dusa sigam.

⁷⁸ Sabab Tuhan tabi landu' maase' maka lunuk atay na.

Biyuwanan kitabi sawa min diyōm sulga', sali' hantang 'llaw paluwas min sōbangan.

⁷⁹ Sasuku pabōtang ma diyōm kalindōman ma sabab tiyāw matay, tawwa' du sigam sahaya na,

maka piyanduan kitabi daddōk hap iya mo kita ni kasannangan atay.”

⁸⁰ Manjari anak si Jakariya ian pasuwig na peen maka pasong isab akkal-pikilan na. Bo' pabōtang iya ma lahat de iya 'nsa' agōn kalluman ayi-ayi, sampay taabut 'llaw paluwas na ni manga aa Israil.

2

Iya pag-anak ma si Isa Almasi (Matiyu 1.18-25)

¹ Ma waktu ian si Agustus iya Sultan Mahatinggi ma bangsa Roma. Manjari magpanoho' iya subay pigsulat ōn aa kamemon ma sabarang lahat ma kalohahan pagsultanan na. ² Iyampa niya' panohoan salaihi' pamasulat ōn aa kamemon, maka si Kirinu iya gubnul ma kalingkal lahat Siriya ma timpu ian hi'. ³ Jari magpowean manga aa kamemon ni lahat ka'mbo'-mboan sigam magpasulat ōn sigam.

⁴ Si Yusup iya bayi pakallo' min Nasaret dakayo' kalumaan ma lahat Jalil, pahi' tudju ni lahat Yahudiya, ni kalumaan Betlehem iya bayi lahat panganakan si Sultan Daud ma masa awwal hi'. Pay'an iya magpasulat ōn na sabab tubu' iya min si Daud. ⁵ Magbe' iya maka si Mariyam, iya bayi pihandahan ma iya, supaya sigam magpasulat ōn sigam pahi'. Si Mariyam battōng na. ⁶ Jari itu, mahi' peen sigam ma Betlehem, taabut 'llaw na mag-anak. ⁷ Iyanakan uk na anak na siyaka, lalla. Pilampinan uk na maka sammek bo' iyampa pibahak ma diyōm

tuung pamanganan hayōp ipat, sabab 'nsa' niya' lugal ma sigam ma diyōm luma' paghantian hi'.

Manga tunggu' bili-bili maka manga malaikat

⁸ Na, niya' ma jadjahan ian hi' manga aa nunggu' bili-bili sigam ma kahayangan ma kaparangan, waktu sangōm. ⁹ Sakali niya' panyata' ni sigam malaikat min Tuhan, maka nayinag sahaya Tuhan ma katilibut sigam. Jari tiyāw sigam kalandu'. ¹⁰ Suga' uk malaikat ni sigam, "Daa kaam tiyāw sabab tiya' aku mohan kaam lapal hap, lapal makapakōg atay manga aa kamemon. ¹¹ Iyanakan na aa ngalappasan kaam, hati na si Almasi, iya Panghu'. 'Llaw itu iya panganak ma iya, ma Betlehem iya bayi paglahatan si Sultan Daud ma masa awwal hi'. ¹² Maka iya na itu tanda' na pamabannal ma kaam: makatawwa' du kaam anak pilampinan maka sammek, ian pabahak ma diyōm tuung pamanganan hayōp."

¹³ Magtuwi niya' baanan malaikat min sulga' tanda' uk manga tunggu' bili-bili ian ma tōngōd malaikat dakayo' hi'. Mudji manga malaikat itu ma Tuhan, uk sigam,

¹⁴ "Wajib Tuhan siyanglitan ma diyōm sulga', Mura-murahan isab, bang peen niya' kasannangan ma dunya itu, ma sasuku makasulut iya!"

¹⁵ Pakallo' peen manga malaikat ian pabing tudju ni sulga', magtuwi magbissala manga tunggu' bili-bili ian. Uk sigam, "Sung na kitabi ni Betlehem hi'. 'Nda' tabi bang ayi piniya' ian, iya pamatau kitabi uk Tuhan."

16 Manjari magdayi'-dayi' sigam pahi' bo' tatawwa' uk sigam si Mariyam maka si Yusup. Tanda' isab uk sigam onde' pabahak ma diyōm tuung pamanganan hayōp. 17 Makanda' peen sigam ma onde', magtuwi sigam ma'-ma' pasal bayi pamissala malaikat ma sigam pasal onde' hi'. 18 Bo' kamemon makake ma habal manga tunggu' ian inu-inu tōōd. 19 Suga' si Mariyam iya bayi nawu' kamemon itu ma diyōm atay na bo' kiyannal uk na. 20 Jari pabing na manga tunggu' ian ni manga hayōp sigam, maka uk sigam nanglitan maka mudji Tuhan ma sabab kamemon bayi take maka bayi tanda' uk sigam. Sabab ayi-ayi bayi pamissala uk malaikat ma sigam bannal sadja.

Pangislam si Isa

21 Pagwalu' 'llaw na onde' ian ma luwasan pig-islam iya, bo' iyōnan iya si Isa, ōn bayi pangōn ma iya uk malaikat ma 'nsa' le' iya bayi pingiraman.

Si Isa iyungsuran ni Tuhan ma diyōm langgal pagkulbanan

22 Taabut peen 'mpatpu' bahangi min panganak si Mariyam, bine' uk sigam addat pagsutsi sali' bayi panohoan bangsa Yahudi ma sara' si Musa. Biyo onde' uk sigam tudju ni Awrusalam bo' supaya iya iyungsuran ni Tuhan ma hi'. 23 Bine' uk sigam iya tasulat ma diyōm sara' bayi pamuwan uk Tuhan, iya uk na, "Kamemon manga anak lalla siyaka subay pisuku' ma Tuhan." 24 Iyungsuran isab uk sigam pagkulban sali' bayi panohoan ma diyōm sara' Tuhan, iya

uk na hi', "duwa assang atawa duwa malapati iya subay pagkulban bi."

²⁵ Na, ma waktu ian niya' dakayo' maas lalla maglahat ma Awrusalam. Ōn na si Simiyun, hap asal addat na, magtataat ni Tuhan. Iyagaran uk na waktu pangalappas ma bangsa Israil, maka kapagbayaan iya uk Nyawa Sutsi. ²⁶ Bayi iya pitau uk Nyawa Sutsi in iya 'nsa' matay sataggōl 'nsa' le' tanda' na si Almasi, iya bayi panganjanji' asal uk Tuhan. ²⁷ Manjari si Simiyun itu pi-pay'an uk Nyawa Tuhan pasōd ni diyōm langgal pagkulbanan. Jari may'an iya ma waktu katakka maas si Isa pay'an mo onde' hi' ni langgal supaya tahinang ma iya sali' bayi panohoan sara' agama pasal onde'-onde'. ²⁸ Tanda' peen onde' uk si Simiyun, magtuwi pipi uk na bo' iyampa magsukul ni Tuhan, uk na,

²⁹ "O Tuhan, sosohoan nu aku.

'Nsa' du niya' kasusahan ku bang aku papowe' nu na ni diyōm ahirat, pagka tatuman na bayi janji' nu.

³⁰ Tanda' na uk mata ku aa nu manglalappas,

³¹ iya pisakap uk nu ma panganda' bangsa manusiya' kamemon.

³² Sabab onde' itu sali' hantang sawa pamandaan kabayaan nu ma manga bangsa kasehean iya 'nsa' bangsa Israil,

bo' taga kabantugan du manga aa nu bangsa Israil ma sabab na."

³³ Na, inu-inu ina'-mma' si Isa ma sabab bayi bissala uk si Simiyun ma pasal na. ³⁴ Sakali bissalahan sigam kahapan uk si Simiyun. Uk na isab ni si Mariyam, ni ina' onde' hi', "Anak

nu itu, iya pangangganta' Tuhan ma iya, in iya poon-sabab na hangkan heka aa bangsa Israil makatawwa' kalappasan maka heka isab kamulahan. Tahinang du iya paltandaan min Tuhan suga' siyulak du iya uk kahekahan aa.
³⁵ Bo' minnihi' kisakupan bang ayi tōōd pikil uk sigam. Maka kau iyu, Mariyam," uk si Simiyun, "makananam du kau kasusahan sali' hantang kalis parugsu' ni diyōm atay nu."

³⁶⁻³⁷ Niya' isab may'an dakayo' nabi danda iyōnan si Anna, anak si Panual, min pangkatan si Asel. Toa na iya tōōd, walumpu' maka 'mpat tahun umul na. Pitun tahun sadja bayi pagpun na maka halla na bo' sataggōl minnihi' balu iya. Tōtōg na peen iya ni langgal pagkulbanan. Jari may'an iya 'llaw-sangōm mudji Tuhan maka magpuwasa sampay nambahayang.
³⁸ Manjari pasabu si Anna itu ma waktu ian hi' bo' magsukul tōōd iya ni Tuhan maka ma'-ma' isab iya ma pasal onde' ian ni aa kamemon, sasuku ngagaran waktu pangalappas manga aa Awrusalam.

Pagbing pahi' ni Nasaret

³⁹ Manjari itu, ubus peen uk si Yusup maka si Mariyam maghinang kamemon bayi kawajiban ma sigam ma diyōm sara' Tuhan, pabing na sigam ni jadjahan Jalil, ni Nasaret iya paglahatan sigam. ⁴⁰ Pasuwig onde' sampay pakōsōg. Lōm pangatau na maka biyuwanan iya barakat uk Tuhan.

Si Isa may'an ma diyōm langgal pagkulbanan

⁴¹ Magtukad asal manga maas si Isa ni Awrusalam kahaba'-kahaba' tahun bo' maghinang sigam hinang Pangintōman. ⁴² Jari itu, taabut peen sangpu' ka duwan tahun umul si Isa, magbe' sigam pahi' ni paghinangan sali' asal kabiyaksahan sigam. ⁴³ Tammat peen paghinangan hi', mowe' na sigam ni lahat suga' si Isa iya tamban ma Awrusalam bo' 'nsa' kitauhan uk maas na. ⁴⁴ Bang ma pangannal sigam magbe' du iya maka manga sehe' sigam. Jari dangallaw iya palangngan sigam bo' iyampa sigam meha iya ma diyōm kabagayan maka kahekahan sigam, suga' 'nsa' iya tatawwa' may'an. ⁴⁵ Pagka iya 'nsa' tatawwa' uk sigam, pabing sigam tudju ni Awrusalam meha iya ma hi'. ⁴⁶ Puwas peen tallum bahangi, iyamboho' iya tatawwa' uk sigam ma diyōm langgal pagkulbanan magtingko' maka manga guru. Ian iya pake ma sigam maka tiyaw na peen ma sigam. ⁴⁷ Sasuku makake ma iya inu-inu tōōd sabab lōm tau na, maka tawwa' panambung na. ⁴⁸ Pag'nda' maas na ma iya magtuwi sigam inu-inu. Uk ina' na ma iya, "Oto', angay salaiyu hinang nu ma kami? Susa tōōd aku maka 'mma' nu meha kau."

⁴⁹ Uk si Isa ni sigam, "Angay aku subay peha bi? 'Nsa' baha' katauhan bi in aku subay maitu ma luma' 'Mma' ku?" ⁵⁰ Suga' 'nsa' tahati uk sigam bang ayi pamissalahan na.

⁵¹ Jari magbe' si Isa maka maas na pabing tudju ni Nasaret bo' bine' uk na panohoan sigam, bo' si Mariyam iya bayi nawu' ian hi' kamemon ma diyōm atay na. ⁵² Pasong na peen mehe si Isa

maka pasong tau na. Pasong isab iya makasulut atay Tuhan sampay manusiya'.

3

Si Yahiya Magpapandi nagna' mandu' ni kahekahan

(Matiyu 3.1-12; Markus 1.1-8; Yahiya 1.19-28)

¹⁻² Na, pagka sangpu' maka liman tahun iya pagsultan si Tiberus, Sultan Mahatinggi ma bangsa Roma, manjari takka palman Tuhan ni si Yahiya anak si Jakariya, waktu kamahi' na ma lahat 'nsa' agōn kalluman ayi-ayi. Si Puntus Pilatu bayi maggubnul ma lahat Yahudiya ma waktu ian hi', si Herod bayi ngantan parinta ma lahat Jalil, danakan na si Pilip bayi ngantan parinta ma lahat Ituriya maka ma lahat Tarakunit, maka si Lisani bayi ngantan parinta ma lahat Abilen. Si Annas maka si Kayapas bayi imam nakura'. ³ Kapalmanan peen si Yahiya, mangngan iya ngalatag kalahat-lahatan ma jadjahan sapa' Jordan magnasihah palman Tuhan. Uk na, "Pataikut kaam min dusa bi bo' kaam piyandi tawubat bo' iyampun du dusa bi uk Tuhan." ⁴ Na, iya hinang si Yahiya itu bayi pigbissala asal ma diyōm kitab si Nabi Isaya ma awwal le'. Uk na,

"Niya' aa ngalingan ma lahat 'nsa' agōn kapaglahatan manusiya'.

Salaitu pangalingan na, uk na, 'Song na takka Panghu'.

Lanuin bi daddōk palabayan na, pabōntōlun bi palangnganan na.

⁵ Manga labbak kamemon subay pipantay,

maka kabūd-būran kamemon subay pipantay. Manga daddōk magbeklo'-beklo' subay pibōntōl, maka palabayan magkattud-labbak subay pilanu'.

⁶ Manjari tanda' du uk manusiya' kamemon bang salaingga uk Tuhan ngalappas ma sigam.'

Salaihi' bayi pagbissala uk si Isaya hi'.

⁷ Na, landu' heka aa pay'an ni tōngōd si Yahiya mikipandi ma iya, hangkan uk na ma sigam, "Kaam iyu, addat bi sali' sapantun addat so pangangakkal. Sayi baha' bayi mandaan kaam in kaam subay papuwas min mulka' Tuhan iya song patakka?" ⁸ Bang kaam sabannal-bannal pataikut na min dusa bi, hinangun bi hinang hap, palsaksian in addat bi pinda na. Daa kaam magpikil in kaam 'nsa' miyulkaan ma sawukat kaam panubu' si Ibrahim. Baan ta kaam, minsan manga batu itu tahinang du panubu' si Ibrahim uk Tuhan! ⁹ Kaam iyu sali' hantang manga kayu song na tībōng maka kapa, tōbtōb min gamut na. Sabab kayu kamemon sasuku 'nsa' hap buwa' na, tībōng du, liyarukan ni diyōm api tiyutung."

¹⁰ Manjari tīyaw si Yahiya uk baanan aa ian. Uk sigam, "Ayi subay hinang kami?"

¹¹ Uk si Yahiya, "Sasuku kaam magduwa badju' siyoho' muwan dakayo' ma aa 'nsa' taga badju'. Sasuku isab kaam taga kiyakan siyoho' magbahagi' maka aa tiksa'."

¹² Niya' isab pahi' ni si Yahiya Magpapandi aa magkallo' sukay parinta. Uk manga aa itu,

“Tuwan Guru, kami itu? Ayi subay hinang kami?”

¹³ Uk si Yahiya, “Bang kaam ngallo' sukay daa palabihun bi min sukay bayi panohoan kaam uk parinta.”

¹⁴ Iya du manga sundalu bayi tiyaw ma si Yahiya. Uk sigam, “Bang sali' kami itu sundalu ayi iya subay hinang kami?”

Iya sambung si Yahiya, “Daa na langpasin bi aa, daa na isab sumbungun bi ni sara' bang 'nsa' bannal. Maka subay kaam kasulutan ma gadji bi.”

¹⁵ Na, makake peen manga aa ian ma si Yahiya, magtuwi sigam sali' hōwat-hōwat. Sabab iya pagpikil sigam bang si Yahiya iya Almasi baha', iya song pipaitu uk Tuhan ngalappasan sigam.

¹⁶ Hangkan halling si Yahiya ma manga aa ian, uk na, “Ma aku itu, bohe' sadja iya pamandi ku ma kaam. Suga' niya' aa song paitu landu' langkaw kawasa na min aku. Minsan ingkōt tawumpa' na 'nsa' aku tiyōp ngahubaran iya. Saddi bohan pamandi na ma kaam. Hati na in iya mahōp Nyawa Sutsi ni diyōm baran bi. Kasehean isab piyandi uk na maka api. ¹⁷ Silang du uk na aa hap maka aa laat, sali' sapantun aa nahapan payi. Iya payi na tiyawu' uk na ma diyōm tawuan na, bo' hapa na iya tiyutung uk na ma api 'nsa' kapaddahan.”

¹⁸ Heka isab bissala si Yahiya saddi minnihi' bayi pagnasihāt na lapal hap ma manga aa. Bayi siyoho' uk na isab sigam subay pindahan kawul-piil sigam. ¹⁹ Suga' si Yahiya bayi mahalling-halling si Gubnul Herod ma sabab dusa na

magdakayo' maka si Herodiyas iya bayi handa siyay na, maka ma sabab hinang na laa't kasehean. ²⁰ Manjari karuhunan si Herod maghinang laa't sabab pijil uk na si Yahiya.

Pamandi ma si Isa
(*Matiyu 3.13-17; Markus 1.9-11*)

²¹ Ma waktu kapamandi le' si Yahiya ma aa kamemon piyandi isab uk na si Isa. Ubus peen si Isa piyandi, ma sabu peen iya ngamu' ni Tuhan, magtuwi paukab diyōm sulga'. ²² Bo' pareyo' Nyawa Sutsi magpabaran sali' dagbōs assang, patapu' ma iya. Niya' isab suwara halling min diyōm sulga'. Uk na, "Kau iya Anak ku kalasahan ku, landu' kau makasulut atay ku."

Kapangkatan si Isa
(*Matiyu 1.1-17*)

²³ Na, ma waktu kapanagna' na si Isa magnasihat pandu' na ma manusiya', niya' na manga tallumpu' tahun umul na. Anak si Yusup iya bang ma pangannal manga aa, si Yusup iya bayi anak si Hili. ²⁴ Si Hili iya bayi anak si Mattat, si Mattat bayi anak si Libi, si Libi bayi anak si Malki, si Malki bayi anak si Janni, si Janni bayi anak si Yusup. ²⁵ Si Yusup itu bayi anak si Mattati, si Mattati bayi anak si Amos, si Amos bayi anak si Nahum, si Nahum bayi anak si Esli, si Esli bayi anak si Naggay. ²⁶ Si Naggay iya bayi anak si Maat, si Maat bayi anak si Mattati dakayo', si Mattati itu bayi anak si Simain, si Simain bayi anak si Yosek, si Yosek bayi anak si Joda. ²⁷ Si Joda iya bayi anak si Joanan, si Joanan bayi anak si Resa, si Resa bayi anak si

Sirubbabil, si Sirubbabil bayi anak si Salati, si Salati bayi anak si Niri. ²⁸ Si Niri iya bayi anak si Malki, si Malki bayi anak si Addi, si Addi bayi anak si Kosam, si Kosam bayi anak si Elmadam, si Elmadam bayi anak si El. ²⁹ Si El iya bayi anak si Yussa', si Yussa' bayi anak si Eleesel, si Eleesel bayi anak si Jurim, si Jurim bayi anak si Mattat, si Mattat bayi anak si Libi, ³⁰ si Libi bayi anak si Simiyun, si Simiyun bayi anak si Yuda, si Yuda bayi anak si Yusup, si Yusup bayi anak si Jonam, si Jonam bayi anak si Eliyakim. ³¹ Si Eliyakim iya bayi anak si Meleya, si Meleya bayi anak si Menna, si Menna bayi anak si Mattata, si Mattata bayi anak si Natan, si Natan bayi anak si Daud. ³² Si Daud hi' bayi anak si Jesse, si Jesse bayi anak si Obed, si Obed bayi anak si Bowas, si Bowas bayi anak si Sala, si Sala bayi anak si Nasson. ³³ Si Nasson iya bayi anak si Amminadab, si Amminadab bayi anak si Admin, si Admin bayi anak si Arni, si Arni bayi anak si Hesdon, si Hesdon bayi anak si Peres, si Peres bayi anak si Yuda. ³⁴ Si Yuda iya bayi anak si Ya'kub, si Ya'kub bayi anak si Isahak, si Isahak iya bayi anak si Ibrahim, si Ibrahim bayi anak si Tera, si Tera bayi anak si Nahol. ³⁵ Si Nahol iya bayi anak si Sirug, si Sirug bayi anak si Reyo, si Reyo bayi anak si Peleg, si Peleg bayi anak si Ebel, si Ebel bayi anak si Sela. ³⁶ Si Sela iya bayi anak si Kainan, si Kainan bayi anak si Arpaksad, si Arpaksad bayi anak si Sem anak si No, si No bayi anak si Lamek, ³⁷ si Lamek bayi anak si Metosela, si Metosela bayi anak si Idris,

si Idris bayi anak si Jared, si Jared bayi anak si Mahalalel, si Mahalalel bayi anak si Kenan. ³⁸ Si Kenan iya bayi anak si Enos, si Enos bayi anak si Set, si Set bayi anak si 'Mbo' Adam, maka si 'Mbo' Adam bayi anak Tuhan.

4

Kapanulay ma si Isa

(Matiyu 4.1-11; Markus 1.12-13)

¹ Manjari itu pabing si Isa min sapa' Jordan, min bayi pamandihan iya hi'. Kahōpan iya uk Nyawa Sutsi bo' biyo iya uk Nyawa Tuhan ni lahat de 'nsa' agōn kalluman ayi-ayi. ² 'Mpatpu' 'llaw, 'mpatpu' bahangi iya kamahi' na siyasat na peen iya uk nakura' sayitan, kalu tabo magdusa. Sataggōl iya ma hi' 'nsa' iya bayi mangan ayi-ayi 'llaw-sangōm, jari pagpuwas ian hi' mehe na gōtas na.

³ Halling nakura' sayitan ma iya, uk na “Bang kau iyu sabannal-bannal Anak Tuhan sohoun manga batu itu papinda ni tinapay.”

⁴ Suga' nambung si Isa, uk na, “Tasulat asal ma diyōm kitab, uk na, “nsa' kiyakan baran sadja iya makakaallum ma manusiya.’ ”

⁵ Puwas hi' biyo si Isa ni lahat kalangkawan uk nakura' sayitan bo' iyampa pindaan na kalahatan kamemon ma diyōm dunya, ma diyōm dakaddab mata sadja. ⁶ Uk nakura' sayitan ni iya, “Buwanan ta kau kapatut bo' kau maka-pagbaya' ma manga kalahatan itu maka alta' na kamemon. Sabab bayi pamasuku' ma aku kamemon na itu iya hangkan aku taga kapatut

muwan ma sayi-sayi kabayaan ku. ⁷ Na, bang kau iyu mudji aku pamuwan ku itu kamemon ma kau.”

⁸ Uk sambung si Isa ma sayitan hi', “Tasulat asal ma diyōm kitab, uk na, ‘Panghu’ bi Tuhan sadja iya subay pudji bi. Tunggal iya paghinangan bi!’ ”

⁹ Puwas hi' biyo si Isa uk nakura' sayitan ni दौरا Awrusalam bo' pitōngōd iya may'an ma puntuk langgal pagkulbanan. Uk sayitan hi' ni iya, “Bang kau iyu iya bannal Anak Tuhan pakuppa kau minniyu, ¹⁰ sabab niya' asal tasulat ma diyōm kitab, iya uk na, ‘Siyoho' uk Tuhan manga malaikat na nganjagahan kau’. ¹¹ Niya' isab dakayo' sulat, iya uk na, ‘Tiyayak kau uk sigam bo' 'nsa' makahantak nayi' nu ni batu.’ ”

¹² Suga' nambung si Isa, uk na, “Uk kitab, ‘Daa sulayan bi kawasa Tuhan iya Panghu' bi.’ ”

¹³ Na, pagka ubus na sasat kaginis-ginisan bayi panasat nakura' sayitan ma si Isa, pakallo' iya min si Isa ngagaran waktu dakayo'.

*Tiyagnaan uk si Isa hinang na ma lahat Jalil
(Matiyu 4.12-17; Markus 1.14-15)*

¹⁴ Manjari itu pabing si Isa ni lahat Jalil bo' ian na ma iya barakat min Nyawa Sutsi. Pas-aplag na peen habal ma pasal na ni kalohahan lahat ian. ¹⁵ Mandu' na peen iya ma diyōm kalanggal-langgalan sigam bo' siyanglitan iya uk aa kamemon.

*Si Isa siyulak uk manga aa Nasaret
(Matiyu 13.53-58; Markus 6.1-6)*

¹⁶ Jari itu pay'an si Isa ni Nasaret, ni bayi lahat kasuwigan na. Taabut peen 'llaw Sabtu', 'llaw mulliya ma agama Yahudi, pahi' iya ni langgal sali' asal kabiyaksahan na. Ma langgal peen, nangge iya magbassa min diyōm kitab.

¹⁷ Siyongan ma iya kitab iya siyulat uk si Nabi Isaya. Iyukab uk na kitab ian bo' tapeha na kasulatan manga ayat itu hi'. Uk sulat hi',

¹⁸ "Tiya' aku kapagbayaan uk Nyawa Tuhan, sabab tapene' aku uk na masampay lapal hap ni manga aa miskin.

Siyoho' aku uk na paitu ma'-ma' ni manga pilisu in sigam piluwas du, maka ma manga aa buta in sigam makanda' du pabing.

Siyoho' aku uk na muwasan sasuku liyaugan,

¹⁹ nganasihat isab in waktu pangalappas Tuhan ma manga aa na taabut na."

²⁰ Puwas hi' tiyambōl uk si Isa kitab bayi pagbassahan na hi'. Siyongan uk na pabayik ni bilal bo' iyampa iya ningko'. Sakali piyatong iya uk aa kamemon ma diyōm langgal ian. ²¹ Bo' nagna' iya missala ni sigam, uk na, "Ma 'llaw itu tatuman na manga ayat kitab bayi tabassa ku itu ma sabu kaam pake."

²² Kaamuhan magtuwi manga aa ian ma si Isa. Inu-inu sigam ma sabab kapanday bissala na. Magbissala sigam, uk na, "Bang kami 'nsa' lupa, iya na itu anak si Yusup!"

²³ Halling si Isa ma sigam, "Tantu du kaam mahallingan aku sali' bayi halling kamaasan, iya uk na, 'Pagka kau iyu tau nambal, nambal kau di nu.' Tantu isab kaam noho' aku subay ngahinang

ma itu, ma di lahat ku itu, manga hinang iya take bi bayi hinang ku ma lahat Kapirnaum hi'.
²⁴ Baan ta kaam tōōd," uk si Isa, "in nabi 'nsa' du pig-addatan ma lahat na porol. ²⁵ Kehun bi aku: ma waktu si Nabi Eliyas bayi 'nsa' niya' ulan ma diyōm tallun tahun maka tōnga', maka landu' gōtōm kalohahan lahat ian. Bannal heka balu danda bayi ma itu ma lahat Israil ma waktu gōtōm ian, ²⁶ suga' 'nsa' si Nabi Eliyas siyoho' uk Tuhan nabangan dakayo' min sigam. Siyoho' iya uk Tuhan pahi' nabangan dakayo' balu danda 'nsa' bangsa Israil ma hi' ma lahat Sarepta, ma jadjahan Sidun. ²⁷ Damikkiyan na isab ma bayi waktu si Nabi Elisa," uk si Isa. "Heka aa saki ipul bayi ma bangsa Israil suga' 'nsa' niya' sigam minsan dakayo' bayi kaulian ipul na. Duwal aa min bangsa Siriya iya bayi kaulian, ōn na si Nayman."

²⁸ Take peen bissala si Isa itu uk manga aa ma diyōm langgal ian, magtuwi paddi' tōōd atay sigam. ²⁹ Nangge sigam kamemon bo' iyampa ngahella' si Isa paluwas min kalumaan hi'. Biyo iya ni diyata' bud iya tōngōd दौर sigam ian, bahasa iya hiyug uk sigam min diyata' pampang hi'. ³⁰ Lipara palabay iya min tangnga'an sigam bo' pakallo' iya minnihi'.

*Si Isa makowe' saki aa ma lahat Kapirnaum
(Markus 1.21-28)*

³¹ Palud na si Isa min Nasaret ian tudju ni Kapirnaum, dakayo' दौर ma lahat Jalil. Pagka 'llaw Sabtu' na, 'llaw mulliya, mandu' iya ma manga aa ma hi'. ³² Inu-inu ma pamandu'

na manga makake hi' sabab pamandu' na taga kawasa. ³³ Na, niya' ma diyōm langgal ian dakayo' aa bayi siyōd uk sayitan. Ngōlang iya pakōsōg, ³⁴ uk na, “Allō! Isa min Nasaret! Ayi kamaksuran nu paitu? Paitu kau baha' makaat kami? Katauhan ku du bang sayi kau. Kau iya dakayo'-kayo' sutsi iya bayi paitu min Tuhan.”

³⁵ Suga' liyāng sayitan ian uk si Isa, uk na, “Patammun kau! Paluwas kau min baran aa iyu!” Magtuwi aa bayi siyōd ian pihantak uk sayitan ma tangnga' manga aa kasehean. Puwas hi' paluwas na sayitan, bo' 'nsa' du baran aa ian bayi inay-inay.

³⁶ Landu' inu-inu manga aa ian kamemon. Magbissala sigam dangan maka dangan, uk sigam, “Bissala ayi baha' bissala na itu? Taga kawasa iya maka taga kapatut magpanohoan manga sayitan sabab bine' uk sigam panohoan na paluwas min baran aa.” ³⁷ Manjari pasaplag na peen habal pasal si Isa ni kalohahan lahat ma jadjahan ian hi'.

*Baanan aa kaulian uk si Isa
(Matiyu 8.14-17; Markus 1.29-34)*

³⁸ Puwas hi' paluwas si Isa min langgal hi' bo' pay'an ni luma' si Simun. Na, matoa si Simun danda hinglaw bidda', bo' iyamu' si Isa uk sigam nabangan iya. ³⁹ Pay'an si Isa nangge ma tōngōd pabahakan danda hi' bo' siyoho' uk na pakallo' hinglaw na. Jari parōhōng bayi hinglaw na hi' bo' punduk iya magtuwi ngalabōt ma di si Isa.

⁴⁰ Pasaddōp peen 'llaw, sasuku niya' bagay na taga saki minsan saki kaginis-ginisan, bayi

biyo uk sigam tudju ni si Isa. Piabut uk na tangan na ma sigam dangan maka dangan bo' kaulian sigam uk na. ⁴¹ Heka isab manga aa bayi kapaluwasan sayitan, bo' ngōlang pakōsōg manga sayitan ian, uk na, “Kau iya Anak Tuhan!” Suga' liyāng sigam uk si Isa, daa sigam siyoho' halling salaihi' sabab kitauhan uk sigam in iya si Almasi.

Si Isa mangngan magnasihāt ma kalohahan lahat

(Markus 1.35-39)

⁴² Dayi' 'llaw peen pakallo' si Isa minnihi' tudju ni jadjahan 'nsa' niya' aa na. Peha iya uk manga aa bo' tatawwa' peen iya, arak iya tikkoan uk sigam bo' iya 'nsa' pakallo' minnihi'. ⁴³ Suga' halling si Isa ma sigam, uk na “Subay aku pahi' isab ni manga kalumaan saddi magnasihāt lapal hap ma pasal pagparinta Tuhan, sabab iya na itu poon na iya hangkan aku pipaitu uk Tuhan.” ⁴⁴ Jari magnasihāt si Isa ma diyōm kalanggalangalan ma hi' ma lahat Yahudiya.

5

Si Isa ngalinganan manga aa, hinang na anak-mulid na tagna'

(Matiyu 4.18-22; Markus 1.16-20)

¹ Manjari niya' 'llaw dakayo' nangge si Isa ma bihing danaw Gennesaret. Magtipun na peen manga aa parigpit ni iya supaya sigam pake ma palman Tuhan. ² Na, niya' tanda' uk si Isa duwa bayanan bayi pisallad ma bihing danaw hi', bayi imbanan uk manga aa magdaraying sabab hi'

sigam ngosean pōkōt sigam. ³ Pariyata' si Isa ni dakayo' bayanan ian, iya bayanan si Simun, bo' noho' iya ma si Simun pitulak-tulak datti' min bihing parian. Jari ningko' si Isa mandu' ma manga aa magtipunan may'an.

⁴ Na, ubus peen uk si Isa mandu', halling iya ni si Simun. "Palanjal le' kita ni kalōman," uk na, "bo' hugun bi pōkōt bi pahi' bo' kaam makakallo'."

⁵ Nambung si Simun, uk na, "Tuwan Guru, liyuugan kami mōkōt dibuhi' sampay ni kallawan bo' 'nsa' kami bayi makakallo'. Suga' pagka kau iya noho', hug ku sadja." ⁶ Tahug peen pōkōt sigam ni diyōm tahik, heka tōōd daying takallo' sigam. Agōn na gese' manga pōkōt hi', ⁷ hangkan sinyalan uk di si Petros manga sehe' sigam ma bayanan dakayo', siyoho' nabang ngahella'. Makapay'an peen manga sehe', magtuwi diyuwa' daying ian ni diyata' bayanan. 'Llōp karuwa bayanan ian uk daying, arak na sigam buhaw. ⁸ Pag'nda' si Simun Petros ma baanan daying ian, magtuwi iya pasujud ma tōngōd nayi' si Isa. Uk na, "O Tuwan, palawak kau min aku sabab aku itu dusahan."

⁹ Hangkan salaihi' halling na, sabab inu-inu iya maka manga sehe' na ma pasal heka daying bayi takallo' sigam. ¹⁰ Iya du inu-inu manga sehe' si Simun magdaraying hi', iya si Ya'kub maka si Yahiya duwangan anak si Sibidi. Manjari halling si Isa ma si Simun, uk na, "Daa kau tiyāw. Puwas min 'llaw itu iya hinang nu subay magkallo' manusiya' me' ma aku." ¹¹ Manjari hellah' uk sigam bayanan sigam ma diyata' parian

bo' imbanan ayi-ayi sigam kamemon bo' iyampa me' ma si Isa.

*Aa ipul kaulian uk si Isa
(Matiyu 8.1-4; Markus 1.40-45)*

¹² Ma 'llaw dakayo', waktu peen si Isa ma dakayo' दौरا, niya' may'an dakayo' aa saki ipul. Lapat baran na uk saki na. Makanda' peen aa itu ma si Isa, magtuwi iya pasujud ma dahuhan na nganjung. "Tuwan," uk na, "bang kau baya' tapakowe' nu du aku."

¹³ Sakali piabut uk si Isa tangan na ma aa ian. Uk si Isa, "Baya' sadja aku. Kowe' na kau." Saruun-duun du pakallo' na ipul min baran aa ian. ¹⁴ Iyamay-amayan iya uk si Isa, uk na, "Daa kau ma' ni sayi-sayi pasal itu hi'. Suga' pahi' kau magtuwi ni imam bo' palilingun baran nu ni iya. Puwas hi' ungsurin pagkulban ni Tuhan sali' bayi pamandu' uk si Musa, tanda' saksi' ni kahekahan aa in kau iyu kaulian na min saki nu."

¹⁵ Suga' pasaplag gam peen habal pasal si Isa hangkan heka manga aa patipun ni iya, pake ma pandu' na sampay ngamu' bang pikowe' uk na manga saki sigam. ¹⁶ Suga' mawumu si Isa pakallo' min kahekahan aa ian ni lahat kulang aa na bo' mangarap ni Tuhan ma hi'.

*Aa matay baran na kaulian uk si Isa
(Matiyu 9.1-8; Markus 2.1-12)*

¹⁷ Dakayo' 'llaw, sabu peen si Isa mandu', niya' manga Parisi maka manga guru ma sara' agama Yahudi magtingko' ma tōngōd na. Manga aa itu bayi pay'an min दौरا Awrusalam maka min kamemon lungan ma lahat Jalil maka ma

lahat Yahudiya. Ian ma si Isa kawasa bayi min Tuhan hangkan iya makapakowe' manga aa sakihan. ¹⁸ Manjari niya' takka pay'an manga aa nanggung aa matay baran na. Arak sigam pariyōm luma' tudju ni tōngōd si Isa. ¹⁹ Suga' 'nsa' sigam makalabay sabab baanan manga aa may'an hangkan sigam parāg tudju ni diyata' luma'. Liyangkat uk sigam atōp ni tōngōd si Isa bo' iyampa pitonton aa matay baran na maka pabahakan na hi', pibōtang ma dahuhan si Isa ma diyōm baanan aa hi'. ²⁰ Makatau peen si Isa in aa mamo ian mangandōl du ma iya, halling iya ni aa mamatay baran na hi', uk na, "Bagay, iyampun na dusa nu."

²¹ Na, take peen halling si Isa itu uk manga guru ma sara' agama maka uk manga Parisi, magtuwi sigam magtiyaw-tiyaw dangan maka dangan. "Sayi baha' aa itu?" uk tiyaw sigam hi'. "Mahalling iya pangkal ni Tuhan magbissala salaihi' sabab 'nsa' niya' makapag-ampun dusa, duwal Tuhan dakayo'-kayo'."

²² Suga' katauhan uk si Isa bang ayi iya pikil uk sigam, bo' uk na ma sigam, "Angay kaam magtiyaw-tiyaw salaiyu ma diyōm pikilan bi? ²³ Kumpasun bi bang ingga luhay: upamahun uk ku ma aa, 'Iyampun na dusa nu', atawa bang uk ku, 'papunduk kau bo' kau mangngan na'?' ²⁴ Na, buwanan ta kaam tanda' palsaksian bo' katauhan bi in aku, Anak Manusiya', taga kapatut ngampun dusa ma diyōm dunya itu." Jari halling si Isa ni aa matay baran na hi', uk na, "Iya na itu halling ku ma kau: papunduk na kau. Bohun pabahakan nu iyu bo' kau mowe'."

²⁵ Saruun-duun du iya nangge ma alōpan sigam kamemon. Biyohat uk na bayi pabahakan na bo' iyampa mowe' ni luma' na maka uk na nanglitan Tuhan. ²⁶ Inu-inu lullun manga aa ian kamemon maka tiyāw tōōd sigam. Siyanglitan Tuhan uk sigam, uk na, “Hinang makainu-inu iya tanda' kitabi 'llaw itu!”

*Pangalingan si Isa ma si Matiyu
(Matiyu 9.9-13; Markus 2.13-17)*

²⁷ Puwas hi' paluwas si Isa minnian bo' niya' tanda' na aa magkallo' sukay parinta, ōn na si Libi. Hi' iya ningko' ma diyōm upis na pangalloan na sukay parinta. Uk si Isa ma iya, “Paitu na kau me' ma aku.” ²⁸ Nangge magtuwi si Libi bo' libbahan uk na kamemon na bo' iya me' ma si Isa.

²⁹ Manjari niya' jamu pibōtang uk si Libi ma diyōm luma' na pamaehe na ma si Isa. Heka isab aa magkallo' sukay parinta maka manga aa kasehean magbe' mangan ma sigam. ³⁰ Na, niya' may'an manga aa Parisi maka manga guru ma sara' agama iya me' ma sigam. Sakali naway sigam ma di si Isa. Uk sigam ma manga mulid na, “Kaam iyu, angay kaam palamud magsawu maka manga aa magkallo' sukay parinta maka manga aa dusahan kasehean?”

³¹ Nambung si Isa ma manga aa niyaw ian, uk na, “Bang aa kowe' 'nsa' magdokter. Iya magdokter bang aa taga saki. ³² 'Nsa' pasal aa adil iya maksud ku paitu ni dunya, suga' iya maksud ku paitu pasal aa taga dusa bo' supaya sigam ngalabba min dusa sigam.”

*Paniyaw pasal pagpuwasa
(Matiyu 9.14-15; Markus 2.18-20)*

³³ Manjari niya' manga aa halling ni si Isa, uk sigam, “Manga mulid si Yahiya daran magpuwasa maka nambahayang. Iya du isab manga mulid Parisi, suga' mulid nu 'nsa'. Mangan sadja sigam maka nginum.”

³⁴ Nambung si Isa ma manga aa hi', sambung pamaralilan. Uk na, “Magpuwasa baha' manga luruk ma samantala' may'an le' pangantin lalla ma tōngōd sigam? Tantu 'nsa'. ³⁵ Suga' ma 'llaw siyong, bang taabut waktu kapamakalloan pangantin lalla min sigam, iya na hi' waktu pagpuwasa sigam.”

*Pamandu' tagna' maka pamandu' si Isa
(Matiyu 9.16-17; Markus 2.21-22)*

³⁶ Manjari maralil le' si Isa pasal pamandu' tagna' maka pamandu' na, uk na, “'Nsa' niya' nganggeret pispis min badju' bahu panupak na ni badju' daan. Bang ganta' salaihi', hinang na geret uk na bayi badju' bahu maka pispis bahu hi' 'nsa' tōp panupak sammek daan hi'.”

³⁷ Piralil isab uk si Isa pamandu' na ni inuman bahu bang liyōōn ni diyōm pangalōōnan bayi hinang min kuwit kambing. Uk na, “'Nsa' niya' ngalōōn inuman bahu, masi-masi mukal, ni diyōm pangalōōnan daan. Bang ganta' salaihi' hinang na, tantu bustak pangalōōnan uk inuman bahu hi'. Jari tiyumpahan inuman bo' magkaat bayi pangalōōnan hi'. ³⁸ Suga' in inuman bahu subay liyōōn ni pangalōōnan bahu.” ³⁹ Maralil le' si Isa, uk na, “Bang aa biyaksa nginum inuman

taggōl bayi ma tawuan na, 'nsa' iya baya' nginum inuman bahu. Hap kono' lassa inuman bang taggōl ma tawuan na.”

6

*Pandu' si Isa pasal 'llaw paghali
(Matiyu 12.1-8; Markus 2.23-28)*

¹ Ma dakayo' 'llaw Sabtu', iya 'llaw paghali ni Tuhan bang ma agama Yahudi, ian di si Isa mangngan labay min tangnga' huma pananōman payi tirigu. Niya' buwa' sali' payi kittu' uk manga mulid hi', pisi-pisi uk sigam bo' iyampa kiyakan uk sigam. ² Na, niya' manga Parisi tiyaw ma si Isa. Uk sigam, “Angay kaam ngalanggal sara' agama tabi?”

³ Nambung si Isa, uk na, “Angay, 'nsa' tabassa bi bang ayi bayi tahinang uk si Daud ma masa awal hi', waktu bayi kagōtas sigam maka manga aa na? ⁴ Bayi pasōd si Daud ni diyōm langgal pangaharapan Tuhan bo' iyampa killo' uk na manga tinapay iya pangungsud ni Tuhan. Jari kiyakan uk na tinapay ian minsan 'nsa' wajib kiyakan uk aa saddi min manga kaiman. Bayi pamuwan na isab ni manga sehe' na pagkakan sigam. Suga' 'nsa' niya' dusa na maghinang salaihi.” ⁵ Uk si Isa isab, “Aku itu, Anak Manusiya', taga kapatut magbaya' bang ayi manjari hinang ma 'llaw paghali ni Tuhan.”

*Aa komay tangan na kaulian uk si Isa
(Matiyu 12.9-14; Markus 3.1-6)*

⁶ Ma 'llaw Sabtu' dakayo' isab pasōd si Isa ni diyōm langgal mandu'. Na, niya' ma diyōm

langgal ian aa komay tangan na ni katau. ⁷ Niya' isab may'an manga guru ma sara' agama maka manga Parisi baya' meha pagsababan panuntut sigam ma si Isa. Hangkan na iya jiyagahan uk sigam bang kalu makowe' saki aa ma 'llaw paghali. ⁸ Suga' kitauhan uk si Isa bang ayi iya pikil uk sigam hi', bo' halling iya ni aa komay tangan na ian. "Paitu kau," uk na. "Nangge kau ma tangngaan itu." Sakali pahi' aa ian nangge ma tangngaan. ⁹ Puwas hi' halling si Isa ni manga aa hi', uk na, "Niya' tiyaw ku ni kaam. Bang ma sara', ayi iya patut hinang ma 'llaw paghali? Hinang makahap atawa hinang makalaat? Makallum aa, atawa mapatay?" ¹⁰ Piyatong uk si Isa manga aa ian kamemon bo' iyampa halling ni aa komay tangan na hi'. "Pahannatun tangan nu iyu," uk na. Na, pihannat uk na, manjari kaulian na.

¹¹ Suga' paddi' tōōd atay manga Parisi maka manga guru ian, iya hangkan sigam mag-isun-isun bang ayi subay hinang sigam ma si Isa.

Si Isa mene' manga mulid na sangpu' ka duwa (Matiyu 10.1-4; Markus 3.13-19)

¹² Na, ma waktu ian hi' patukad si Isa ni bud ngarap ni Tuhan. May'an iya ngamu'-ngamu' ni Tuhan sangōm sampay ni kallawan. ¹³ Pagkallat 'llaw na linganan uk na manga mulid na pay'an ni iya. Pene' uk na min sigam sangpu' ka duwa aa bo' iyōnan sigam uk na aa na kawakilan. ¹⁴ Iya na itu ōn manga aa bayi kawakilan ian uk si Isa: si Simun iya ōnan na isab si Petros, maka si Andariyas danakan si Simun, bo' si Ya'kub

maka si Yahiya, si Pilip maka si Bartolome.
¹⁵ Pasunu' si Matiyu maka si Tomas, bo' si Ya'kub anak si Alpa, maka si Simun iya iyōnan uk sigam “pangangatu”, ¹⁶ bo' si Judas anak si Ya'kub, maka si Judas Iskariyut iya nukbalan si Isa ni manga banta na ma waktu damuwi minnihi'.

Si Isa mandu' maka makowe' manga aa saki-han

(Matiyu 4.23-25)

¹⁷ Manjari puwas ian palud si Isa maka manga mulid na bayi kawakilan na, bo' nangge iya ma kapantayan. Heka manga mulid na bayi may'an maka landu' heka isab aa kasehean, aa min lahat Yahudiya, min दौरا Awrusalam, maka aa isab min Tira maka Sidun iya ma bihing tahik.
¹⁸ Bayi sigam pay'an pake ma pandu' si Isa bo' kaulian isab manga saki sigam. Sasuku isab sigam siyasat uk sayitan bayi kaulian uk si Isa.
¹⁹ Bo' baanan aa ian kamemon bayi nuyu' na peen maabut tangan sigam ni iya sabab niya' barakat paluwas min baran na, iya hangkan sigam kaulian kamemon.

Pasal kakōgan maka kasusahan

(Matiyu 5.1-12)

²⁰ Manjari nganda' tōōd si Isa ma manga mulid na bo' uk na,
 “Mehe du kahapan sasuku kaam makatau in kagunahan bi tōōd iya tabang min Tuhan, sabab tantu du niya' palsukuan bi ma diyōm pagparintahan Tuhan.
²¹ Mehe du kahapan sasuku kaam kasigpitan ma buttihi',

sabab maglassohan du kaam ma sosongun.
Mehe du kahapan sasuku kaam magtangis ma
buttihi',

sabab magtatto du kaam ma sosongun.

²² Mehe du kahapan ma kaam bila kaam kibansi-
sihan uk aa, bang kaam 'nsa' tayima' uk sigam,
bang kaam manga hiyalipulu maka pihalling-
hallingan laat ma sabab pame' bi ma aku, Anak
Manusiya' itu. ²³ Salaihi' isab bayi pangahinang
kamaasan sigam ma manga kanabi-nabihan.
Hangkan kaam subay kiyōgan tōōd bang kaam
takkahan salaihi' sabab tantu mehe tungbas ma
kaam ma diyōm sulga'.

²⁴ Suga' makaase'-ase' kaam manga dayahan ma
buttihi',
sabab kalabayan bi na kahapan bi ma dunya itu
sadja.

²⁵ Makaase'-ase' isab kaam maglassohan ma
buttihi',
sabab niya' waktu ma sosongun giyōtas du
kaam.

Makaase'-ase' isab kaam kiyōgan iyu,
sabab niya' waktu ma sosongun magkasusahan
du kaam maka magkarukkaan.

²⁶ “Makaase'-ase' kaam bang kaam siyanglitan
uk aa kamemon, sabab iya du manga aa ma
waktu palabay, iya bayi maglaku-laku in sigam
nabi. Bayi sigam siyanglitan isab uk ka'mbo'-
mboan bi.”

Lasa ma manga banta
(Matiyu 5.38-48; 7.12)

²⁷ Mandu' le' si Isa, uk na, “Iya na itu halling ku
ma kaam sasuku kaam pake ma aku: Kalasahin

bi banta bi. Hinangun bi hap ma manga aa bansihan kaam. ²⁸ Amu'-amuin bi kahapan min Tuhan sasuku nuknaan kaam. Sambahayangun bi sasuku ngalaat kaam. ²⁹ Bang niya' nampak kau ma bayihu' nu dambiya', patampalun isab dambiya' panampakan na. Bila niya' ngagaw jaket nu, pangahilasun sampay kamisita nu. ³⁰ Sayi-sayi ngamu' ma kau, buwanin. Maka bang niya' ganta' ngallo' ayi-ayi nu kamemon daa kau ngamu' pabing iya bayi killo'. ³¹ Ayi-ayi kabayaan bi hinang ma kaam uk aa kasehean, iya na hi' subay hinangun bi ma sigam.

³² "Bang iya sadja kalasahan bi in aa lasahan kaam, angay kaam subay pihalaan? Sabab minsan aa laat lasa du ma sasuku lasahan sigam. ³³ Damikkiyan na, bang iya sadja tabangan bi in aa bayi makatabang ma kaam, angay kaam subay pihalaan? Sabab minsan aa laat, salaihi' du isab addat sigam. ³⁴ Bang iya sadja pautangan bi in aa tantu mayad, angay kaam subay ngahōwat pihalaan? Sabab minsan aa laat mautangan du ma sehe' sigam laat, bang peen niya' tantu biyayaran. ³⁵ Suga' iya na itu pamandu' ku ma kaam," uk si Isa. "Kalasahin bi banta bi maka tabangin bi sigam. Bang niya' ngutang ni kaam, pautangin bi minsan 'nsa' niya' bayad tahōwat bi. Jari mehe pahala' panungbas ma kaam bo' manjari kaam anak Tuhan Mahatinggi. Sabab hap addat Tuhan minsan ma manga aa laat, minsan ma aa 'nsa' magsukul ma iya. ³⁶ Subay kaam maase', sali' 'Mma' bi Tuhan isab maase'."

*Pasal panaway pagkahi
(Matiyu 7.1-5)*

³⁷ “Daa sawayun bi pagkahi bi bo' kaam 'nsa' siyaway uk Tuhan. Daa pabōtangun bi hukuman ni aa kasehean bo' kaam 'nsa' pibōtangan hukuman uk Tuhan. Ampunun bi pagkahi bi bo' kaam iyampun isab uk Tuhan. ³⁸ Muwan kaam ma kasehean bi bo' niya' pimuwan uk Tuhan ma kaam. Iya dalil na sali' tappōngan mehe bang tiyumpahan ni diyōm pangalōonan bi. Minsan diyasōk, 'nsa' talōon sabab heka na. Hati na ayi-ayi panappōng bi ma sehe' bi iya du isab panappōng Tuhan ma kaam.”

³⁹ Bissala uk si Isa dakayo' kissa pamaralil. Uk na ma manga aa, “Bang buta ngambit sehe' na buta, tantu sigam hug karuwangan ni diyōm lowang. ⁴⁰ 'Nsa' niya' mulid palangkaw min guru na. Suga' in mulid kamemon, bang tammam na pangadji' na, magsali' du maka guru na.

⁴¹ “Kaam magsaway sehe' bi iyu, angay tanda' bi bukbuk kayu ma diyōm mata sehe' bi bo' 'nsa' tananam bi batang kayu ma diyōm mata bi? ⁴² Kaam iyu 'nsa' manjari! Baya' kaam ngalloan bukbuk min mata sehe' bi, bo' peen 'nsa' tananam bi batang kayu iya ma diyōm mata bi! Kaam iyu maglaku-laku in kaam iyu 'nsa' taga sã! Kalloin bi le' dahu iya batang kayu ma kaam iyu, manjari sawa panganda' bi bo' makapakalloan du kaam bukbuk kayu min mata sehe' bi.”

*Pasal kayu maka buwa' na
(Matiyu 7.16-20; Markus 12.33-35)*

⁴³ Halling le' si Isa, uk na, “Bang sawu-pama kayu hap 'nsa' du muwan buwa' laat. Damikkiyan na isab bang kayu laat suwig na, 'nsa' muwan buwa' hap. ⁴⁴ Kitauhan asal kayu min buwa' na. 'Nsa' kita ngallo' buwa' igira min puhung atawa buwa' anggul min kayu itingan. ⁴⁵ Salaihi' du isab ma manusiya', sali' dalil kayu. Bang aa hap addat na makapaluwas iya bissala hap sabab hap iya bayi tawu' na ma diyōm atay na. Suga' bang aa laat, hangkan du kalaatan iya piluwas uk na sabab laat iya tatawu' na ma diyōm atay na. Ayi-ayi ma diyōm atay manusiya' iya na hi' paluwas min bo' na.”

Duwa ginis aa maghinang luma'
(Matiyu 7.24-27)

⁴⁶ “Angay uk bi in aku Panghu' bi, parahal 'nsa' hinang bi manga panohoan ku ma kaam? ⁴⁷ Sasuku paitu ni aku bo' pake ma pandu' ku sampay me', pahati ta kaam bang salaingga kahalan na. ⁴⁸ Aa ian sali' hantang aa maghinang luma'. Pilōm uk na lowang hag bo' osolan hag na ma diyata' katuwasan. Ubus peen hinang, ngandunuk kasapaan bo' simpoyakan luma' ian suga' 'nsa' tajōgjōg sabab hōgōt du osol na. ⁴⁹ Bang aa isab pake ma pandu' ku bo' 'nsa' me', iya dalil na aa maghinang luma' ma 'nsa' hōgōt osol na. Bang luma' ian hi' tawwa' dunuk habba magtuwi, larak tōd.”

7

Tindōg kapitan kaulian uk si Isa
(Matiyu 8.5-13)

¹ Ubus peen uk si Isa bissala na kamemon itu ma manga aa, pasōd iya ni diyōm दौरा Kafirnaum. ² Na, niya' ma lahat ian dakayo' kapitan bangsa Roma maka niya' sosohoan na kilasahan asal uk na. Saki na sosohoan itu, song na magkamamatay. ³ Makake peen kapitan pasal si Isa, magtuwi iya noho' manga maas bangsa Yahudi pay'an ni si Isa ngamuan iya pay'an ni luma' na makowe' sosohoan na hi'. ⁴ Manjari pasampay manga maas ian ni si Isa bo' nganjung tōōd ma iya. Uk sigam, "Patut du subay tabangan nu kapitan ian, ⁵ sabab bagay tōōd iya ma bangsa tabi Yahudi, maka iya baran na bayi nganggastuhan pangahinang langgal tabi ma दौरा itu."

⁶ Jari me' na si Isa ma sigam. Sikōt peen iya ni luma', siyoho' uk kapitan manga bagay na pay'an mohan si Isa lapal. Uk lapal hi', "Tuwan, daa kau husa pasampay paitu sabab 'nsa' aku tiyōp bang kau pahi' ni luma' ku. ⁷ Bangsaхан tōōd kau hangkan pikil ku in aku 'nsa' tōp nampang kau magbaran. Suga' missala sadja kau minniyu bo' kaulian du sosohoan ku itu. ⁸ Minsan aku, biyaksa aku pigbayaan uk aa min diyataan ku maka niya' isab sundalu pagbayaan ku. Bang soho' ku dangan pahi', pahi' du iya. Bang soho' ku dangan paitu, paitu du iya ni aku. Damikkiyan na bang niya' pahinang ku ma sosohoan ku, magtuwi hinang uk na."

⁹ Pagtake peen halling kapitan ian uk si Isa inu-inu iya. Jari palingi' iya tudju ni manga kahekahan aa iya paturul min buwian na. Uk na ma sigam, "Baan ta kaam, minsan ma diyōm

bangsa tabi Israil 'nsa' aku bayi makatawwa' aa sali' kapitan itu kōsōg iman na." ¹⁰ Jari mowe' na manga aa bayi siyoho' uk kapitan bo' pagtakka sigam ni luma' tanda' uk sigam sosohoan hi' kaulian na.

Anak balu danda pikallum pabing uk si Isa

¹¹ 'Nsa' taggōl minnian, pahi' si Isa ni dakayo' kalumaan iyōnan Nain. Sehean iya uk manga mulid na maka baanan manga aa kasehean. ¹² Makasikōt peen iya ni lawang pasōran tudju ni kalumaan ian, niya' may'an manga aa nanggung patay aa, biyo paluwas tudju ni pagkubulan. Lalla iya mamatay hi', anak tunggal dakayo' danda balu. Jari heka aa min kalumaan ian bayi me' ma balu hi' ngubul anak na. ¹³ Na, makanda' peen si Panghu' Isa ma danda ian, magtuwi iya takkahan ase' ma iya. Uk na ma iya, "Daa na kau nangis." ¹⁴ Puwas hi' pahi' si Isa ni tanggungan ngantanan iya, hangkan parōhōng manga aa mananggung hi'. Sakali halling si Isa, uk na, "Oto', punduk kau!" ¹⁵ Magtuwi 'llum pabayik aa matay hi'. Punduk iya maka uk na missala sabab 'llum iya pabayik. Pag-ubus siyongan iya uk si Isa ni ina' na.

¹⁶ Na, tiyāw manga aa may'an kamemon maka siyanglitan Tuhan uk sigam. Halling sigam, "Niya' na nabi barakatan palahil paitu ni kitabi. Makapaitu na Tuhan nabangan kitabi manga aa suku' na." ¹⁷ Manjari iya habal pasal bayi hinang itu uk si Isa pasaplag na peen ma kalohahan lahat Yahudiya, sampay ma manga lahat ma katilibut na.

*Paniyaw uk si Yahiya Magpapandi
(Matiyu 11.2-19)*

¹⁸ Manjari kahakahan isab si Yahiya uk manga mulid na pasal kahinangan si Isa itu. Jari linnan uk na duwangan mulid na, ¹⁹ bo' siyoho' uk na sigam pahi' ni si Panghu' Isa. Siyoho' sigam niyaw iya bang iya baha' bayi pigbissala paitu ni dunya, atawa bang niya' le' saddi min iya iyagaran uk sigam. ²⁰ Jari pagtakka duwangan itu ni si Isa, uk sigam, "Siyoho' kami paitu uk si Yahiya Magpapandi sabab niya' tiyaw na ni kau, bang kau baha' iya pigbissala paitu ni dunya? Atawa niya' saddi min kau subay iyagaran uk kami paitu?"

²¹ Na, ma waktu ian hi' heka aa kaulian uk si Isa iya ginisan lamma maka saki sigam, maka heka bayi kapaluwasan sayitan. Heka isab manga aa buta bayi pikanda' uk na pabing.

²² Manjari siyambungan uk si Isa duwangan mulid bayi siyoho' uk si Yahiya hi'. Uk na, "Pabing kaam pahi'. Bain bi si Yahiya pasal ayi-ayi tanda' bi hinang uk ku maka pasal ayi-ayi iya take bi bissala uk ku. Manga aa bayi buta makanda' na. Aa bayi pengka' makalangngan na tōōd. Aa bayi ipul kaulian na. Aa bayi bisu makake na, maka aa bayi matay tapakallum na pabing. Sampay aa miskin pignasihatan na lapal hap. ²³ Mehe du kahapan sasuku 'nsa' magduwaduwa mangandōl ma aku."

²⁴ Pakallo' peen minnihi' manga sosohoan si Yahiya hi', missala si Isa ni katipunan aa ian pasal si Yahiya. Uk na, "Ayi baha' bayi peha bi, bayi waktu kaam pahi' ni si Yahiya ma lahat 'nsa'

agōn kalluman ayi-ayi ian? Kabayaan bi baha' nganda' dakayo' aa magpinda-pinda pikilan na sali' sapantun dawun parang, tabo magladdoy-laddoy uk baliyu? ²⁵ Bang 'nsa' ihi', ayi baha' bayi pig'nda' uk bi pahi'? Aa magsammek halgaan baha'? Tantu 'nsa', sabab bang aa magsammek salaihi' maka magpalasahan tōōd, ian sigam ma diyōm luma' aa dayahan. ²⁶ Bain aku tōōd bang ayi bayi pig'nda' uk bi pahi'? Dakayo' nabi baha'? Aho', nabi du, suga' iya bayi tanda' bi ian labi le' min manga nabi kamemon. ²⁷ Sabab si Yahiya itu bayi pigbissala ma diyōm kitab, iya uk na hi', 'Tiya' sosohoan ku, uk Tuhan. Soho' ku iya parahu min kau, bo' supaya sakapan na daddōk palabayan nu.' ²⁸ Baan ta kaam," uk si Isa, "si Yahiya Magpapandi itu 'nsa' du niya' labi langkaw min iya ma diyōm bangsa manusiya'. Suga' sayi-sayi ma diyōman pagparinta Tuhan minsan aa deyo' kapag-aa na, langkaw le' iya min si Yahiya."

²⁹ Manga aa kamemon bayi pake tōōd ma bissala si Yahiya, iya lagi' na manga aa magkallo' sukay parinta. Iyakuhan uk sigam in ayi-ayi pibōtang uk Tuhan asal bōntōl, iya hangkan sigam piyandi tawubat uk si Yahiya. ³⁰ Suga' manga aa Parisi maka manga guru panday ma sara' agama, bayi 'nsa' baya' piyandi tawubat uk si Yahiya sabab siyulak uk sigam iya pam-abōtang uk Tuhan ma sigam.

³¹ Missala le' si Isa, uk na, "Ayi pamaralilan ku manga aa waktu itu? Ayi pamasalian sigam? ³² Sali' sigam hantang onde'-onde' magtingkoan ma halaman tabu'. Ngalingan manga onde' min

dambiya' ni kasehean sigam, uk na, 'Oy! Kaam iyu! Bayi kami ngalisagan kaam suga' 'nsa' kaam bayi ngiluk! Bayi kami ngalugu' suga' kaam iyu 'nsa' me' magkarukkaan.' ³³ Kaam iyu sali' sapantun onde' hi' 'nsa' tasulut. Bayi paitu si Yahiya Magpapandi, aa magpupuwasa maka 'nsa' nginum inuman makalango. Jari pihallingan iya uk bi in iya kono' siyōd uk sayitan. ³⁴ Puwas hi' aku, Anak Manusiya', bayi paitu magkakan maka mag-inum. Magtuwi aku pahallingan bi. Uk bi, 'He! 'Ndaun bi aa itu, lagak na! Panginginum! Magbagay iya maka manga aa magkallo' sukay parinta sampay aa baldusa kasehean.' ³⁵ Suga'," uk si Isa, "tanda' tabi ma sasuku me' ma Tuhan in pangatau na asal tawwa'."

Si Isa ma diyōm luma' si Simun, aa Parisi

³⁶ Ma dakayo' 'llaw killo' si Isa uk dakayo' aa Parisi mangan ma luma' na. Jari pahi' na si Isa bo' ningko' ma pagkakanan. ³⁷ Na, niya' dakayo' danda ma lahat ian laat asal hinang na. Makatau peen iya in si Isa ian mangan ma luma' Parisi hi', pahi' iya mo bingki'-bingki' hinangan batu pote', liyōnan 'nsallan hamut. ³⁸ Pay'an iya nangge min bukutan si Isa, ma tōngōd nayi' na. Nangis na peen iya sampay base' na nayi' si Isa uk bohe' mata na. Siyapuhan uk na maka buun na, siyum isab uk na nayi' si Isa bo' iyampa tiyumpahan uk na maka 'nsallan hamut hi'. ³⁹ Tanda' peen itu uk Parisi bayi ngallo' si Isa mangan, uk na ma diyōm atay na, "Bang si Isa itu bayi nabi tōōd bayi du katauhan na bang sayi danda iya mangantanan

nayi' na itu. Bayi du katauhan na in danda itu asal dusahan.”

⁴⁰ Sakali missala si Isa. “Simun,” uk na, “niya' halling ku ma kau.”

“Aho', Tuwan Guru, pahallingun kono',” uk si Simun.

⁴¹ Missala si Isa, uk na, “Niya' duwangan aa taga utang sali'-sali' ma aa pangutangan. Dangan ian taga utang lima hatas pilak, bo' limampu' iya utang dangan. ⁴² Sali'-sali' sigam 'nsa' makabayad hangkan piyuwasan utang sigam uk aa bayi pangutangan hi'. Na,” uk si Isa ma si Simun, “bang ma kau, ingga ma aa duwangan ian mehe lasa na ma aa bayi pangutangan sigam?”

⁴³ Nambung si Simun, uk na, “Bang ma aku, iya aa bayi piyuwasan utang na heka.”

“Tawwa' sambung nu iyu,” uk si Isa. ⁴⁴ Manjari itu palingi' si Isa ni danda bo' uk na ni si Simun, “Tanda' nu danda itu? Makasōd peen aku ni luma' nu sini' 'nsa' du aku bayi sakapan nu bohe' pangose' nayi' ku. Suga' danda itu, kiyosean uk na nayi' ku maka bohe' mata na, maka siyapuhan uk na maka buun na. ⁴⁵ 'Nsa' aku bayi siyum uk nu pag-addatan suga' danda itu, sataggōl min kapaitu ku, 'nsa' bayi parōhōng niyum nayi' ku. ⁴⁶ 'Nsa' du bayi 'nsallanan nu kok ku pag-addatan nu ma aku suga' danda itu bayi muusan 'nsallan halga' ma nayi' ku. ⁴⁷ Hangkan salaitu pama' ku ma kau: danda itu mehe lasa na ma aku sabab taampun dusa na heka. Bang aa kulang dusa na iyampun, kulang du isab lasa iya piluwas uk na.” ⁴⁸ Jari halling si Isa ni danda, uk na, “Iyampun na paldusahan nu.” ⁴⁹ Minnihi' manga sehe' si Isa

magsawu ian nagna' magtiyaw-tiyaw di sigam, uk na, "Sayi baha' aa itu ngampun manga dusa?"

⁵⁰ Suga' halling si Isa ni danda ian, uk na, "Puwas du kau min mulka' Tuhan ma sabab pangandōl nu ma aku. Palanjal na kau, daa kau susa."

8

Manga danda bayi parōngan ma si Isa

¹ 'Nsa' taggōl minnihi', liyatag uk si Isa manga दौरa maka kalumaan magnasihāt lapal hap pasal pagparinta Tuhan ma manga manusiya'. Me' ma iya mulid na sangpu' ka duwa, ² maka niya' isab manga danda parōngan ma iya. Danda kasehean itu bayi kapaluwasan sayitan uk si Isa, kasehean bayi pikowe' uk na saki sigam. Ian si Mariyam, danda min Magdala iya bayi kapaluwasan sayitan pitu' heka na. ³ Kasehean ian si Joanna handa si Kusa, iya taga 'ntan langkaw ma diyōm luma' si Sultan Herod, maka ian si Susanna, maka heka le' manga danda saddi. Manga danda hi' bayi ngatasan di si Isa.

Paralilan pasal aa nabōran bigi (Matiyu 13.1-9; Markus 4.1-9)

⁴ Niya' na peen aa magpay'an ni si Isa min manga दौरa maka manga kalumaan. Na, pagka heka na sigam magtipun ma tōngōd na, bissala uk na dakayo' kissa pamaralilan. Uk na,

⁵ "Niya' ian dakayo' aa pahi' ni huma na nabōran bigi. Pagsabōd na itu niya' bigi kasehean pakpak ni bihing daddōk, sakali taddōk uk

aa maglabayan maka tiyōttōk uk manga manuk-manuk sampay ubus na. ⁶ Niya' bigi kasehean pakpak ni tana' kabatuhan. Makatomo' peen, lakkas lanōs sabab tana' hi' 'nsa' niya' bohe' na. ⁷ Niya' isab bigi kasehean pakpak ni tangnga' sōmpōt itingan bo' kasimbōlan tiyanōm sabab magbe' pasuwig maka sōmpōt hi'. ⁸ Na, iya bigi kasehean pakpak ni tana' hap bo' hap tomo' na bo' muwan buwa' heka kalandu'.

“Na,” uk si Isa, “Sasuku kaam makake, asipun bi tōōd.”

*Iya poon sabab si Isa magparalil
(Matiyu 13.10-17; Markus 4.10-12)*

⁹ Tiyaw si Isa uk manga mulid na bang ayi hati na, iya kissa bayi pamaralil na ian. ¹⁰ Nambung si Isa, uk na, “Kaam iyu kabuwanan pikilan bo' supaya tahati bi pasal kapagparinta Tuhan ma manga aa na, iya 'nsa' patau na ni manusiya' kasehean. Suga' manga aa kasehean ian subay piyanduan ma manga kissa pamaralilan supaya inda' sadja uk sigam suga' 'nsa' tasayu. Take uk sigam suga' 'nsa' tahati.”

*Pihati uk si Isa kissa na pasal aa nabōran bigi
(Matiyu 13.18-23; Markus 4.13-20)*

¹¹ “Na,” uk si Isa, “iya na itu hatihan kissa bayi pamaralil ku hi'. Iya bigi ian, iya na palman Tuhan. ¹² Iya bigi bayi pakpak ni daddōk ian, iya dalil na manga aa makake palman Tuhan. Manjari pay'an nakura' sayitan ngagaw palman hi' min diyōm pikilan sigam bo' supaya sigam 'nsa' magkahagad bo' 'nsa' liyappasan. ¹³ Iya bigi bayi pakpak ni tana' kabatuhan ian, iya dalil na

manga aa makake ma palman Tuhan. Magtuwi sigam kiyōgan nayima' lapal palman hi' suga' 'nsa' nganggamut palōm ma diyōm atay sigam. Dayi'-dayi' du pagkahagad sigam. Taabut peen sigam siyasat uk nakura' sayitan magtuwi sigam ngalabba min bayi pagkahagad sigam. ¹⁴ Iya bigi bayi pakpak ni sōmpōt itingan ian, iya dalil na manga aa makake ma palman Tuhan. Suga' limbit pikilan sigam uk kahalan diyōm dunya itu. Iya na peen halgaan ma sigam manga pangalta' sigam maka napsu sigam. Sali' sigam dalil tiyanōm kasimbōlan, 'nsa' magbuwa'. ¹⁵ Manjari iya bayi siyabōran ni tana' hap ian, iya dalil na manga aa pake ma palman Tuhan min diyōm atay sigam. Tiyawu' uk sigam ma diyōm atay pote' maka tuyu' sigam mean iya. Jari palman ian sali' dalil tiyanōm muwan buwa' ma diyōm atay sigam, hati na hap katudjuhan na."

Pasal palitaan tiyambunan
(Markus 4.21-25)

¹⁶ Mandu' le' si Isa, uk na, "'Nsa' niya' aa ngandōkōtan palitaan bo' iyampa lōkōban na maka undam atawa pabōtang na ma deyo' kantil. Tantu subay pibōtang uk na ma diyata' papagan na bo' tanda' sawa na uk manga aa pasōd ni diyōm luma' hi'. ¹⁷ Sabab ayi-ayi tapukan ma buttihi' piluwas du ma sosongun, maka ayi-ayi limbungan ma buttihi' tahati du ma waktu siyong. ¹⁸ Hangkan subay kehun bi pahap sabab sayi-sayi niya' tau na, kinnōpan le' tau na. Suga' sayi-sayi 'nsa' makahati, bo' peen

pangannal na niya' tau na datti', kiyulangan du min iya."

*Ina' si Isa maka danakan na lalla
(Matiyu 12.46-50; Markus 3.31-35)*

¹⁹ Manjari itu takka pay'an ina' si Isa maka manga danakan na lalla suga' 'nsa' sigam makasikōt ni iya sabab heka aa. ²⁰ Niya' bayi halling ma si Isa, uk na, "Tuwan, ian ina' nu maka manga danakan nu nangge ma luwasan, baya' mag'nda' maka kau." ²¹ Halling si Isa ni manga aa may'an hi', uk na, "Sayi-sayi pake ma palman Tuhan maka me' ma pandu' na, sigam iya kaina'an ku maka dawuranakan ku."

*Mag-agi si Isa ma baliyu maka goyak
(Matiyu 8.23-27; Markus 4.35-41)*

²² Pag-abut 'llaw dakayo' pariyata' si Isa maka manga mulid na ni bayanan. Uk na ni sigam, "Sung kitabi pauntas ni dambiya' danaw hi'." Na, pauntas na sigam. ²³ Ma palangnganan peen sigam, tuwi na si Isa. Sakali itu niya' hunus parugpak ni danaw ian. Song na sigam buhaw sabab liyasayan uk goyak. Maka mehe kapiligduhan sigam.

²⁴ Patōngōd ni si Isa manga mulid na mati' iya. "O Tuwan," uk sigam, "lembo kitabi!"

Jari papunduk si Isa bo' iyampa soho' na baliyu maka goyak ian parōhōng. Saruun-duun du parōhōng na bo' taddo' na tōōd danaw ian. ²⁵ Puwas hi' halling si Isa ni manga mulid na, uk na, "Angay kaam! 'Nsa' kaam mangandōl ma aku?"

Suga' tiyāw sigam maka inu-inu tōōd hangkan sigam magtiyaw-tiyaw di sigam, uk na, “Sayi baha' aa itu? Tasoho' na baliyu maka goyak bo' kapag-agihan du uk na.”

*Aa siyōd uk sayitan kapakalloan uk si Isa
(Matiyu 8.28-34; Markus 5.1-20)*

²⁶ Manjari palanjat sigam sampay ni lahat bangsa Gerasa, iya ma dambiya' danaw min lahat Jalil. ²⁷ Pagduwai peen si Isa ni parian niya' aa min दौरा may'an pasampang ni iya, aa siyōd uk manga sayitan. Taggōl na iya 'nsa' magsammek atawa pabōtang ma diyōm luma' suga' lowang kubul iya pabōtangan na peen. ²⁸ Na, pag'nda' aa itu ma si Isa ngōlang iya pakōsōg maka pasujud ma dahuhan na. Kōsōg pangalingan na, uk na, “O Isa, Anak Tuhan Mahatinggi! Ayi lamud nu ma aku? Junjung ta kau, daa aku binsanaun.” ²⁹ Hangkan salaihi' junjung na sabab sayitan ma diyōm baran na ian hi' siyoho' uk si Isa paluwas. Daran asal aa ian bayi siyōd uk sayitan. Minsan iya ingkōtan ma nayi'tangan na maka bilanggu' sampay jiyagahan uk manga aa, bakkat sadja uk na bilanggu' na bo' biyo iya uk sayitan maglunsul ni lahat 'nsa' agōn kalluman ayi-ayi.

³⁰ Jari tiyaw iya uk si Isa, uk na, “Sayi ōn nu?”

Uk sambung sayitan, “Ōn ku si Laksaan.” Sabab heka sayitan bayi pasōd ni diyōm baran aa ian. ³¹ Nganjujung manga sayitan hi' ni si Isa bang peen 'nsa' pipahi' uk na ni diyōm nalka'.

³² Ma jadjahan ian hi' niya' baanan koret, heka tōōd, magkakan ma lorosan bud. Na,

ngamu'-ngamu' manga sayitan ian ma si Isa bang makajari pisōd ni diyōm manga koret ian bo' pibaid sigam uk na. ³³ Jari paluwas manga sayitan min baran aa hi' bo' pasōd ni diyōm baran manga koret. Magtuwi maglompat paragan manga koret ian min pampang tudju ni diyōm danaw bo' iyampa lembo kamemon.

³⁴ Pag'nda' itu uk manga aa bayi mangipat koret ian paragan sigam pahi' ni दौरा maka ni kalumaan de, maan manga aa may'an. ³⁵ Jari pay'an manga aa bo' tanda' uk sigam bang ayi bayi tahinang may'an. Pagtakka sigam ni tōngōd si Isa tanda' uk sigam aa bayi siyōd uk sayitan ningko' may'an ma bihing nayi' si Isa. Magsammek na iya maka hap na akkal-pikilan na. Manjari tiyāw sigam. ³⁶ Biya'-ba' isab sigam uk manga aa bayi makanda' bang salaingga uk si Isa makowe' aa hi'. ³⁷ Manjari manga aa min kalahat-lahatan Gerasa ian kamemon bayi ngamu' si Isa subay pakallo' minnihi' sabab landu' sigam tiyāw. Hangkan pariyata' si Isa ni bayanan bo' mowe' parambiya'. ³⁸ Aa bayi kapaluwasan sayitan hi' ngamu' me' ma si Isa suga' pipowe' iya. Uk si Isa ma iya, ³⁹ "Mowe' na kau ni luma' nu. Bain manga aa may'an pasal hinang mehe bayi tahinang uk Tuhan ma kau." Manjari pakallo' iya minnihi' bo' liyatag uk na diyōm दौरा hi' supaya tatanyag na pasal hinang mehe bayi tahinang ma iya uk si Isa.

Anak si Jairus maka danda ngantan sammek si Isa

(Matiyu 9.18-26; Markus 5.21-43)

⁴⁰ Na, makabing peen si Isa ni dambiya' danaw, kiyōgan manga aa may'an nampang iya sabab iyagaran iya uk sigam. ⁴¹ Sakali itu niya' pay'an ni iya dakayo' nakura' langgal ma lahat ian, ōn na si Jairus. Pasujud iya ni tōngōd nayi' si Isa ngamu' iya pahi' ni luma' na, ⁴² sabab niya' anak na danda dakayo'-kayo' sangpu' ka duwan tahun umul na, song magkamamatay. Sakali me' si Isa ma iya.

Na, ma palangnganan peen si Isa tudju ni luma' nakura' ian, kasigpitan iya uk baanan aa ma katilibut na. ⁴³ Niya' ma diyōm kahekahan aa ian dakayo' danda sakihan. Sangpu' na maka dantahun 'nsa' parōhōng laha' na. Ubus na sin na kamemon panamba doktor suga' 'nsa' niya' makapakowe' ma iya. ⁴⁴ Pasikōt iya ni si Isa min buwian na bo' maabut tangan na ni bihing sammek si Isa. Saruun-duun du parōhōng bayi paglaha' na. ⁴⁵ Sakali halling si Isa, uk na. “Sayi bayi ngantanan aku?”

Mayilu manga aa ian kamemon. Uk si Petros, “Tuwan, landu' heka aa ma katilibut nu nigpitan kau, bo' tiyaw le' kau?”

⁴⁶ Suga' halling si Isa, uk na, “Niya' bayi ngantanan aku sabab tananam ku niya' barakat paluwas min baran ku.” ⁴⁷ Sakali itu, pagka kitauhan uk danda in hinang na tasayu na, pahi' iya pasujud ni tōngōd nayi' si Isa maka uk na midpid. Minsan iya kine uk baanan aa ian biyaan uk na si Isa bang angay iya bayi maabut tangan na ni iya, maka pasal saki na kaulian magtuwi. ⁴⁸ Uk si Isa ni iya, “Inda', kaulian na

kau ma sabab pangandōl nu ma aku. Mowe' na kau, daa na kau susa.”

⁴⁹ Manjari itu, sabu peen si Isa missala ni danda, niya' aa takka pay'an min luma' si Jairus. Uk na ni si Jairus, “Matay na anak nu. Daa na pamaleun guru iyu!” ⁵⁰ Suga' take halling na itu uk si Isa bo' uk na ni si Jairus, “Daa kau tiyāw. Mangandōl sadja kau. 'Llum du anak nu.”

⁵¹ Pagtakka si Isa ni luma' nakura' ian 'nsa' niya' bayi diyulan uk na magbe' maka iya pasōd, duwal si Petros, si Yahiya, si Ya'kub, maka maas onde'. ⁵² Magtangisan maka magkarukkaan asal manga aa may'an kamemon ma sabab onde' hi'. Suga' halling si Isa ma sigam, uk na, “Daa kaam magtangis. 'Nsa' matay onde' itu. Tuwi iya sadja!” ⁵³ Pigtattohan iya uk sigam sabab katauhan sigam in onde' hi' matay na. ⁵⁴ Manjari intanan uk si Isa tangan onde' bo' iyampa pitanōg uk si Isa suwara na, uk na, “Inda', punduk na kau.” ⁵⁵ Sakali pabayik nyawa na bo' papunduk iya magtuwi. Siyoho' iya uk si Isa subay piyakan. ⁵⁶ Inu-inu tōōd maas na suga' siyoho' sigam uk si Isa daa subay ma'-ma' ni sayi-sayi pasal ian hi'.

9

Pilangngan uk si Isa mulid na sangpu' ka duwa (Matiyu 10.5-15; Markus 6.7-13)

¹ Manjari itu linganan uk si Isa mulid na sangpu' ka duwa pahi' ni iya bo' sigam biyuwanan kawasa pamakallo' sayitan min diyōm baran aa sampay makowe' saki kaginisan.

² Puwas hi' siyoho' sigam uk na palangngan mag-nasihat pasal pagparinta Tuhan ma manusiya'. Siyoho' sigam makowe' isab sasuku tawwa' saki. ³ Uk na ni sigam, "Daa kaam mo ayi-ayi ma palangnganan bi. Daa kaam mo tungkud atawa bag atawa lutu' atawa sin. Daa isab kaam mo badju' pagsayinan bi. ⁴ Maingga-maingga lahat katakkahan bi, bang kaam siyagina uk aa siyoho' pariyata' ni luma' na, subay may'an pahantian bi sataggöl kaam ma kalumaan ian hi'. ⁵ Bang ganta' niya' kalumaan papahian bi, bo' aa na ian 'nsa' nagina kaam, pakallo' kaam min kalumaan ian. Paspasin bi dahu bagunbun na min nayi' bi tanda' saksi' in kaam puwas min sigam, bo' iyampa kaam pakallo'."

⁶ Manjari maglangngan na manga mulid si Isa ngalatag kalahat-lahatan. Paingga-paingga takkahan sigam pignasihat uk sigam lapal hap, maka pikowe' uk sigam manga aa saki.

*Sasaw pikilan si Herod
(Matiyu 14.1-12; Markus 6.14-29)*

⁷ Manjari itu take uk si Herod, iya mangan-tan parinta ma lahat Jalil, pasal kamemon iya tahinang uk si Isa ian. Sasaw pikilan na sabab magsaddi-saddi pangupama manga aa. Bang ma aa kasehean si Isa iya si Yahiya Magpapandi, 'llum pabing min kamatay na. ⁸ Bang ma kasehean si Nabi Eliyas ko' ian palahil paitu ni dunya. Bang ma kasehean isab si Isa iya dakayo' nabi bayi ma masa awwal, bo' 'llum na pabayik. ⁹ Uk si Herod, "Si Yahiya bayi soho' ku piyonggolán kok na. Suga' sayyanan aa itu iya

take ku pasal hinang na makainu-inu?" Hangkan baya' tōōd si Herod supaya iya makanda' ma si Isa.

Makan si Isa ma manga aa limangibu heka na (Matiyu 14.13-21; Markus 6.30-44; Yahiya 6.1-14)

¹⁰ Na, manga aa bayi kawakilan uk si Isa pabing na ni iya. Biyaan iya uk sigam pasal kamemon bayi tahinang sigam. Manjari biyo sigam uk si Isa pay'an ni दौर Betsaida, sigam-sigam sadja. ¹¹ Kitauhan peen uk baanan aa ian bang paingga si Isa, magtuwi sigam paturul ma iya. Siyagina sigam uk si Isa bo' piyanduan uk na sigam pasal pagparinta Tuhan. Pikowe' isab sasuku taga saki.

¹² Song peen pasaddōp 'llaw, pahi' ni iya mulid na sangpu' ka duwa. Uk sigam, "Sohoun kono' baanan aa itu pahi' ni manga kalumaan ma katilibut lahat itu, maka ni luma' manga aa maghuma, bo' supaya sigam meha balanja' maka pahantian sabab 'nsa' niya' luma' ma lahat itu hi'."

¹³ Suga' nambung si Isa ma manga mulid na hi', uk na, "Kaam na magpakan sigam."

Uk sigam, "Lima du tinapay ma kami maka duwa du daying. Duwal bang kami pahi' malli tinapay pamakan baanan aa itu!" ¹⁴ (Niya' manga limangibu lalla may'an.)

Uk si Isa ni manga mulid na, "Sohoun bi sigam magtingkoan limampu'-limampu' ma da tumpuk." ¹⁵ Ubus peen uk manga mulid na matingko' manga aa ian kamemon, ¹⁶ killo' uk si Isa lima tinapay maka duwa daying-daying

ian. Pahangad iya tudju ni langit bo' iyampa magsukul ni Tuhan. Puwas hi' pighopo'-hopo' uk na kiyakan ian bo' siyongan uk na ni manga mulid na bo' iyampa tiyöpöd-töpöran uk sigam manga aa ian. ¹⁷ Magkakanan sigam kamemon sampay maglassohan na. Pag-ubus sigam mangan tipun uk manga mulid si Isa kapin kiyakan, niya' sangpu' ka duwa ambung mehe panno'.

*Si Petros magpasabannal pasal si Isa
(Matiyu 16.13-19; Markus 8.27-29)*

¹⁸ Niya' dakayo' 'llaw, sabu peen si Isa nambahayang didihan na, pay'an ni iya manga mulid na. Jari tiyaw sigam, uk na, "Sayi kono' aku, bang ma pangupama manga aa?"

¹⁹ Uk sambung manga mulid hi', "Bang ma aa kasehean kau kono' si Yahiya Magpapandi hi'. Bang ma aa kasehean in kau si Nabi Eliyas, maka bang ma aa kasehean isab kau dakayo' nabi bayi ma masa awwal hi', bo' 'llum na pabing."

²⁰ "Na, bang ma kaam," uk si Isa. "Ayi uk bi? Sayi aku itu?"

Nambung si Petros, uk na, "Kau iya Almasi iya tapene' uk Tuhan."

*Pamissala si Isa pasal kamatay na ma
sosongun
(Matiyu 16.20-28; Markus 8.30—9.1)*

²¹ Puwas hi' biyandaan uk si Isa manga mulid na 'nsa' siyoho' ma'-ma' ni sayi-sayi bang sayi iya. ²² Uk na isab ni sigam, "Aku itu, Anak Manusiya', heka du kabinsanaan pitakka ni aku. Siyulak du isab aku uk kamaasan maka uk manga kaimaman langkaw maka manga guru

ma sara' agama. Piyatay du aku suga' taabut peen katallu 'llaw na, 'llum du aku pabing."

²³ Jari halling si Isa ni manga aa ian kamemon, uk na, "Bang niya' aa baya' me' ma aku, subay 'nsa' kabayaan baran na iya dulan na. Kahaba' 'llaw subay tanggung na hag na pamapatayan iya (hati na subay piglilla' uk na kabinsanaan ma sabab ku sampay ni kamatay). Minnihi' iya makajari me' ma aku. ²⁴ Sayi-sayi 'llōgan kallum-baran na paōkat du kallum-nyawa na min Tuhan. Suga' sayi-sayi 'nsa' 'llōg ma kallum-baran na, bo' lilla' isab matay ma sabab ku, makatawwa' du iya kallum kakkal. ²⁵ Sabab na," uk si Isa, "bang niya' aa ganta' kaniyaan alta' diyōm dunya kamemon, mehe lugi' na bang 'nsa' niya' kallum na kakkal maka bang paōkat iya min Tuhan. ²⁶ Sayi-sayi iya' ma'-ma' ma mayiran in iya suku' ku, maka me' iya ma pandu' ku, jari aku itu, Anak Manusiya', iya' du ngakuhan aa ian ma waktu kapaitu ku pabayik. Pabayik du aku libut uk sahaya ku maka uk sahaya 'Mma' ku Tuhan maka manga malaikat na sutsi. ²⁷ Bannal iya halling ku itu ma kaam," uk si Isa, "niya' ma itu ma kaam iyu 'nsa' matay sataggōl 'nsa' tanda' na pagparinta Tuhan pibōtang."

Kapinda dagbōs si Isa

(Matiyu 17.1-8; Markus 9.2-8)

²⁸ Na, palabay peen manga dapitu' min bayi pamissala si Isa ian hi', biyo uk si Isa si Petros maka si Yahiya maka si Ya'kub patukad ni diyata' bud bo' iya ngarap ni Tuhan ma hi'. ²⁹ Sabu peen iya ngamu'-ngamu', pinda dagbōs bayihu'

na maka landu' pote' sammek na, makasilaw na. ³⁰ Sakali niya' duwangan lalla may'an magbissala maka si Isa, iya na si Musa maka si Eliyas. ³¹ Bayi sigam palahil pay'an libut uk sahaya bo' magbissala sigam maka si Isa pasal bohan kamatay bayi pamakadal Tuhan ma iya, iya song kalabayan na ma दौर Awrusalam. ³² Na, si Petros maka manga sehe' na bayi tuwi suga' bati' sigam bo' tanda' uk sigam sahaya si Isa maka aa duwangan iya nangge ma bihing na. ³³ Jari itu, song peen pakallo' duwangan ian min si Isa, halling si Petros ma si Isa, uk na, "Tuwan Guru, hap tōōd isab tiya' kami ma itu. Ngahinang kami tallu bawung-bawung pasindungan bi ma itu, dakayo' ma kau, dakayo' ma si Musa itu, maka dakayo' ma si Eliyas." (Missala sadja iya, suga' 'nsa' katauhan na bang ayi subay halling na.)

³⁴ Ma sabu peen iya halling, niya' gabun bayi paluwas ngalandungan sigam bo' tiyāw manga mulid ian pagka kalandungan salaihi'. ³⁵ Niya' suwara halling min diyōm gabun hi', uk na, "Anak ku ko' itu bayi pene' ku. Kehun bi iya."

³⁶ Parōhōng peen suwara ian halling, na, si Isa didihan na iya tanda' uk manga mulid hi'. 'Nsa' sigam bayi halling-halling pasal ian hi'. Maka ma waktu ian 'nsa' sigam ma'-ma' ni sayi-sayi pasal bayi tanda' uk sigam hi'.

*Onde'-onde' siyōd uk sayitan kaulian uk si Isa
(Matiyu 17.14-18; Markus 9.14-27)*

³⁷ Pag'llaw sawung, palud di si Isa min bud ian. Jari heka aa tōōd pasampang ni iya. ³⁸ Niya' lalla ngalingan min diyōm katipunan aa ian, uk

na, “O Tuhan! Ngamu' aku junjung ni kau: kaasein kono' anak ku, anak ku tunggal itu! ³⁹ Sabab bang iya siyōd uk sayitan magtuwi sadja iya ngōlang, maspad manga baran na maka ngalappu bo' na. Landu' iya miyula uk sayitan, 'nsa' agōn iya diyōhōngan. ⁴⁰ Bayi amu' ku manga mulid nu itu maluwas sayitan itu suga' 'nsa' tapaluwas uk sigam.”

⁴¹ Uk si Isa, “Kaam manga aa ma tahun itu hi', sā' pahap pikilan bi! 'Nsa' tōōd niya' iman bi! Subay salaingga le' taggōl ku ma kaam nandalan addat bi iyu bo' iyampa kaam magkahagad?” Jari halling iya ni 'mma' onde', “Bohun anak nu paitu.”

⁴² Na, sabu peen onde' ian biyo ni si Isa, hiyantakan iya ni tana' uk sayitan bo' maspad iya. Suga' pihallingan sayitan ian uk si Isa bo' pikowe' uk na onde' hi'. Puwas hi' siyongan uk na ni 'mma' na. ⁴³ Jari inu-inu manga aa may'an kamemon pag'nda' sigam ma kōsōg kawasa Tuhan.

*Missala si Isa pabing pasal kamatay na
(Matiyu 17.22-23; Markus 9.30-32)*

Masi peen mag-inu-inu manga aa ian ma manga hinang si Isa kamemon, halling iya ni manga mulid na, uk na, ⁴⁴ “Kannalun bi tōōd manga bissala ku itu ma kaam. Aku itu, Anak Manusiya', song na siyongan ni pagbayaan manga aa.” ⁴⁵ Suga' 'nsa' tahati bissala si Isa ian uk manga mulid na. Limbungan tōōd hatihan bissala na min sigam supaya 'nsa' tahati uk

sigam. Maka 'nsa' sigam katawakkal niyaw ma iya bang ayi hati na bayi bissala na hi'.

Sayi iya katapusan langkaw?

(Matiyu 18.1-5; Markus 9.33-37)

⁴⁶ Ma 'llaw dakayo' magjawab manga mulid si Isa bang sayi ma sigam iya katapusan langkaw.

⁴⁷ Kitauhan asal uk si Isa bang ayi ma diyōm pikilan sigam, hangkan killo' uk na dakayo' onde'-onde' diki' bo' pitangge uk na ma bihing na. ⁴⁸ Uk na ni sigam, “Sasuku nayima' dakayo' onde'-onde' diki' salaitu ma sabab ōn ku iya pamanyabutan na, sali' baran ku iya tayima' uk na. Maka sasuku nayima' aku, tayima' na isab Tuhan iya bayi mapaitu aku ni dunya. Sayi-sayi deyo' pangatayan na min kasehean na, iya ian katapusan langkaw.”

Sasuku 'nsa' nagga' kaam mōgbōg du ma kaam

(Markus 9.38-40)

⁴⁹ Jari halling si Yahiya, uk na, “Tuwan, niya' tanda' kami dakayo' aa nabbut ōn nu pamaluwas na sayitan min diyōm baran aa. Bayi iya liyāng uk kami sabab 'nsa' iya sehe' tabi.”

⁵⁰ Suga' halling si Isa, uk na, “Daa iya langun bi sabab sasuku 'nsa' nagga' kaam mōgbōgan kaam du.”

Si Isa 'nsa' tayima' ma dakayo' kawuman ma lahat Samariya

⁵¹ Manjari itu, pagka song taabut waktu pamaangkat si Isa ni sulga', tuyu' tōōd iya pahi' ni Awrusalam. ⁵² Niya' manga aa soho' na parahu min iya bo' pahi' sigam mangngan tudju ni

dakayo' kawuman ma lahat Samariya nakapan pahantian si Isa ma hi'. ⁵³ Suga' manga aa ma kawuman ian 'nsa' baya' nayima' si Isa sabab Awrusalam iya patudjuhan na. ⁵⁴ Pagka kitauhan itu uk duwa mulid na, si Ya'kub maka si Yahiya, uk sigam ni si Isa, "Tuwan Panghu', baya' kau baha' bang kami noho' api pahug min sulga' bo' matay manga aa ian?"

⁵⁵ Suga' hiyarap duwangan itu uk si Isa bo' pihallingan uk na sigam. ⁵⁶ Manjari palanjal di si Isa pahi' ni kalumaan saddi.

Pasal manga aa maghawal-hawal me' ma si Isa

(Matiyu 8.19-22)

⁵⁷ Ma palangnganan peen sigam, niya' dakayo' aa missala ni si Isa, uk na, "Tuwan, baya' aku me' ma kau paingga-paingga tudjuhan nu."

⁵⁸ Uk si Isa ma iya, "Gam hayōp tawun niya' pabōtangan na, maka kamanuk-manukan niya' pugaran na. Suga' aku, Anak Manusiya' itu, 'nsa' niya' tōōd luma' patōtōgan ku atawa pagtuwihan ku."

⁵⁹ Halling si Isa ni aa dakayo', uk na, "Paitu kau me' ma aku."

Suga' halling aa hi', uk na, "Tuwan, pabairun le' aku pabing ni luma'. Subay puwas pangubul ku ma 'mma' ku dahu bo' iyampa aku me' ma kau."

⁶⁰ Nambung si Isa, uk na, "Patut du bang aa matay pikubul ni manga aa kasehean iya 'nsa' niya' kallum sigam taptap. Suga' kau, subay pahi' magnasihat pasal pagparinta Tuhan."

⁶¹ Niya' isab aa dangan, uk na ma si Isa, "Me' aku ma kau, Tuwan, suga' pabairun le' aku pahi' dahu maid ni anak-handa ku."

⁶² Uk si Isa ma iya, "Bang niya' aa magbadja' ma huma na bo' palingi' nganda' sadja ni buwian na, 'nsa' hap. Damikkiyan na bang aa baya' me' ma aku bo' bimbang uk ayi-ayi bayi labbahan na hi', 'nsa' iya tiyōp pigparintahan uk Tuhan."

10

Pilangngan uk si Isa mulid na pitumpu' ka duwa

¹ Puwas hi' niya' le' pitumpu' ka duwa aa kawakilan uk si Isa. Siyoho' sigam uk na parahu ni kamemon दौरा maka kalumaan iya song papahian na. Pilangngan sigam uk na duwang-duwangan. ² Uk na ma sigam, "Manga aa ian sali' dalil huma heka buwa' na. Loha tana' suga' kulang aa mag-ani, hangkan uk ku ma kaam: ngamu'-ngamu' kaam tabang ni iya dapu tana' bo' supaya iya noho' manga aa pahi' mag-ani. ³ Na, mangngan na kaam. Pahap-hap kaam sabab papahi' ta kaam ni diyōman manga aa laat. Sali' kaam sapantun anak bili-bili pipahi' ni diyōman baanan ero' tawun iya magpangeket. ⁴ Daa kaam mo pitaka atawa bag atawa tawumpa'. Bang niya' aa tasampang bi ma labayan daa kaam parōhōng magbissala. ⁵ Bang niya' luma' pariyataan bi halling kaam dahu. Uk bi, 'Bang peen kaam kaniyaan kasannangan!' ⁶ Manjari bang niya' pabōtang ma luma' ian aa patut kaniyaan kasannangan, katakkahan du iya kasannangan bayi pangamu' bi hi'. Suga' bang

'nsa', pabing sadja ni kaam kasannangan hi'.
⁷ Pabōtang kaam ma dakayo' luma' sadja. Daa kaam magpinda-pinda pabōtangan. Mangan kaam maka ngingum kaam ayi-ayi pangalabōt ma kaam uk manga aa ma diyōm luma' hi' sabab bang aa maghinang wajib iya biyuwanan balanja' na. ⁸ Maingga-maingga kalumaan katakka-han bi, bang kaam siyagina uk manga aa na, kakanun bi ayi-ayi pibōtangan ma kaam uk sigam. ⁹ Pakoweun bi manga aa sakihan ma hi' maka uk bi ma sigam, "Taabut na waktu pagparinta Tuhan ma kaam." ¹⁰ Suga' bang niya' kalumaan katakkahan bi bo' kaam 'nsa' ganta' siyagina uk aa na, paluwas kaam ni kalsada bo' kaam halling. ¹¹ Uk bi, "Tiya' pipaspasan min nayi' kami bagunbun lahat bi itu, tanda' saksi' in kami puwas na min kaam. Suga' subay katauhan bi in pagparinta Tuhan sikōt na." ¹² Baan ta kaam," uk si Isa, "bang taabut 'llaw pangahukum Tuhan ma manusiya' bohat le' hukuman na ma manga aa ma lahat ian min bayi hukuman ma lahat Sodom, iya lahat bantug ma sabab dusa aa na ma masa awwal hi'."

*Makaase'-ase' manga aa 'nsa' magkahagad
 (Matiyu 11.20-24)*

¹³ "Allā!" uk si Isa. "Kaam manga aa min lahat Korasin maka aa min Betsaida, makaase'-ase' tōōd iya pamakadal ma kaam! Heka hinang makainu-inu bayi pindaan ni kaam suga' 'nsa' bayi asip bi. Bang hinang ian bayi pindaan ni aa ma दौरा Tira maka दौरा Sidun ma masa awwal hi', tantu sigam bayi pataikut min

dusa sigam. Tantu sigam bayi magsammek karut, manga magbusugan di sigam maka abu, tanda' pagsusun sigam. ¹⁴ Bang taabut 'llaw pangahukum Tuhan, bohat le' hukuman iya pitakka ni kaam min bayi hukuman ma manga aa दौरा Tira maka दौरा Sidun hi'. ¹⁵ Kaam isab aa Kapirnaum," uk si Isa, "iyu kaam magbantug-bantug di bi in kaam pilangkaw sampay ni sulga! Duwal bang nalka' iya pasampayan bi!"

¹⁶ Halling na si Isa ni manga mulid na, uk na, "Sasuku ngasip ma pandu' bi, sali' aku iya taasip na. Sayi-sayi isab nulak kaam, sali' aku iya tasulak na. Maka sayi-sayi nulak aku, tasulak na Tuhan iya bayi noho' aku paitu ni dunya."

Pagbayik mulid si Isa pitumpu' ka duwa

¹⁷ 'Nsa' taggōl, takka na pabayik ni Isa manga aa pitumpu' ka duwa bayi soho' na magnasihāt. Landu' sigam kiyōgan. Uk sigam ni si Isa, "Tuwan, minsan manga sayitan bayi me' ma panohoan kami basta sabbut kami ōn nu!"

¹⁸ Nambung si Isa, uk na, "Bayi tanda' ku nakura' sayitan sali' dagbōs kirat hug min diy-ata' langit, 'nsa' na niya' gaōsan na. ¹⁹ Pake kaam. Buwanan ta kaam kawasa bo' kaam 'nsa' inay minsan taddōk bi so atawa jalalangking. Karaōgan bi isab kōsōg sayitan nakura', iya banta tabi, bo' 'nsa' niya' makamula kaam minsan ayi. ²⁰ Suga' daa kaam kiyōgan ma sabab kaam binean uk manga sayitan panohoan bi. Gam du bang kaam kiyōgan ma sabab ōn bi hi' tasulat uk Tuhan ma diyōm sulga'."

*Kiyōgan si Isa
(Matiyu 11.25-27; 13.16-17)*

²¹ Manjari ma waktu ian kiyōgan si Isa sabab min Nyawa Sutsi bo' uk na ni Tuhan, “O 'Mma', kau iya makapagbaya' ma sulga' maka ma dunya. Mehe pagsukulan ku ni kau sabab in bayi limbuhan nu min aa taga pangadji' sampay min aa lōm tau na, pahati nu na ni manga aa kulang tau na. Aho', 'Mma', min kōg nu maka min baya' nu hangkan salaihi'.

²² “Bayi na pingandōl ayi-ayi kamemon ma aku uk 'Mma' ku. 'Nsa' niya' makatau Anak Tuhan bang sayi iya, duwal 'Mma' ku hi'. Damikkiyan na isab, 'nsa' niya' makatau 'Mma' ku bang sayi iya, duwal aku anak na tunggal, sampay isab sasuku tapene' ku subay pahati ku.”

²³ Jari paharap si Isa ni manga mulid na bo' halling ni sigam sadja. “Mehe du kahapan bi,” uk na, “sabab makanda' na kaam ayi-ayi iya tanda' bi iyu. ²⁴ Baan ta kaam, heka manga nabi maka manga sultan ma masa awwal hi' bayi baya' tōōd nganda' pakaradjaan iya tanda' bi ma buttihi', suga' 'nsa' tanda' uk sigam. Baya' isab sigam pake ma ayi-ayi take bi itu, suga' 'nsa' take uk sigam.”

Kissa pamaralilan pasal aa bangsa Samariya hap addat na

²⁵ Manjari niya' dakayo' guru ma sara' agama pahi' ni si Isa. Niya' tiyaw na ma si Isa panulayan iya. Uk na, “Tuwan Guru, ayi subay hinang ku bo' supaya aku pisukan kallum kakkal ni kasaumulan?”

²⁶ Nambung si Isa, uk na, “Ayi baha' tasulat ma diyōm sara' Tuhan, iya bayi tasulat uk si Musa? Ayi hati na iya tabassa nu ma hi'?”

²⁷ Uk sambung aa hi', “Wajib kaam lasa tōōd ma Panghu' bi Tuhan. Iya lasa bi ma iya subay min diyōm atay bi maka min diyōm pikilan bi maka min panahuhan bi maka min kōsōg bi. Maka wajib isab kaam lasahan pagkahi bi manusiya' sali' uk bi lasahan baran bi.”

²⁸ “Tawwa' sambung nu,” uk si Isa. “Hinan-gun iyu bo' pisukuan du kau kallum kakkal ni kasaumulan.”

²⁹ Suga' guru ian 'nsa' baya' taraōg hangkan uk na ma si Isa, “Manjari, sayi baha' pagkahi ku iya subay kalasahan ku?”

³⁰ Nambung si Isa, uk na, “Niya' dakayo' aa bangsa Yahudi palud min Awrusalam tudju ni दौर Ariha. Ma labayan peen, diyugpakan iya uk manga mundu. Liyaugan iya maka liyangpasan kamemon na sampay sammek bayi pasammek na. Pisaran iya may'an uk sigam, maka halōl na iya. ³¹ Pasalta' niya' palabay min daddōk ian dakayo' imam Yahudi suga' pag'nda' na ma aa halōl hi', palabay iya min dambiya'. ³² Damikkiyan na niya' aa dakayo' makalabay pay'an, Yahudi isab suga' min tubu' si Libi (iya nabangan imam ma diyōm langgal). Suga' pag'nda' na ma aa halōl hi', palabay isab iya min dambiya'. ³³ Puwas hi' niya' dakayo' aa bangsa Samariya mangngan may'an bo' taabut na aa halōl hi'. Pag'nda' na magtuwi iya katakka-han ase'. ³⁴ Pasikōt iya ni tōngōd aa hi' bo' tambalan na pali' na maka 'nsallan maka alak,

bo' iyampa piyutus uk na. Puwas hi' piyakura' uk na ma diyata' kura' na bo' biyo uk na ni luma' paghantian bo' supaya ipat uk na may'an. ³⁵ Pagsawung muwan iya sin ni aa dapu luma' hi' bo' uk na ma iya, 'Ipatun ma aku aa itu. Bang kau makagastu palabi min sin itu, bayaran ku meen bang paiyu aku pabayik.' "

³⁶ Jari tiyaw si Isa ni guru, uk na, "Na, ma aa tallungan ian, ingga pikil nu magpanda' lasa na ma pagkahi na bayi kalangpasan uk mundu hi'?"

³⁷ Nambung guru, uk na, "Iya maase' ma iya sampay nabang."

"Na," uk si Isa, "pahi' na kau. Hinangun sali' hinang aa ian."

Patibaw si Isa ni si Marta maka si Mariyam

³⁸ Manjari itu, makalanjal peen di si Isa maka manga mulid na minnihi', takka sigam ni dakayo' kalumaan bo' siyagina iya uk dakayo' danda iyōnan si Marta, siyoho' pariyata' ni luma' na.

³⁹ Niya' danakan si Marta danda iyōnan si Mariyam. Si Mariyam itu ningko' na peen ma bihing nayi' si Isa pake ma pamandu' na. ⁴⁰ Si Marta lingōg pikilan na sabab heka hinang na mag-adjal lalabōtan, hangkan iya pahi' ni si Isa missala. "Tuwan," uk na, "'nsa' kau magparuli pasal kahalan ku itu? Sabab tiya' aku pisaran uk danakan ku mag-adjal didi ku. Sohoun iya nabang."

⁴¹ Suga' nambung si Isa, uk na, "Kau Marta, sasaw kau maka heka hinang kasusahan nu,

⁴² suga' dakayo' du hinang mehe kagunahan na.

Hap iya pene' uk si Mariyam, 'nsa' du killoan min iya."

11

Pamandu' si Isa pasal sambahayang (Matiyu 6.9-13; 7.7-11)

¹ Niya' dakayo' 'llaw nambahayang si Isa. Na, ubus peen uk na nambahayang, halling ni iya dakayo' mulid na, uk na, "Tuwan, panduin kono' kami magsambahayang sali' si Yahiya bayi manduan manga mulid na."

² Nambung si Isa, uk na, "Bang kaam nambahayang subay salaitu kalangnganan na. Uk bi, 'O 'Mma' kami Tuhan, bang peen pig-addatan òn nu sutsi uk aa kamemon. Bang peen 'nsa' taggòl bo' kau magparinta ma manusiya' kamemon ma dunya itu.

³ Buwanin kami balanja' 'llaw-llaw.

⁴ Ampunun manga dusa kami, sabab ampun kami isab ma sayi-sayi mak-abuwanan kami dusa. Daa kami sulayan nu biyo ni diyòm sasat.' "

⁵ Halling le' si Isa ni sigam, uk na, "Bang sawupama niya' min kaam aa taga bagay. Jari pahi' kaam tōnga' bahangi ni luma' bagay bi hi' bo' uk bi, 'O bagay, pasambiun kono' aku tinapay tallu heka na, ⁶ sabab niya' bagay ku takka bahu min paglangnganan na. Tiya' ma luma' kami, bo' 'nsa' niya' ayi-ayi pamakan ku ma iya.' ⁷ Sakali nambung bagay bi min diyòm luma', uk na, 'Oy! Daa aku sasawun. Hōgòt na tambòl lawang maka tiya' na kami maka manga anak ku magbahakan. 'Nsa' aku makapunduk

muwanan kau ayi-ayi.' ⁸ Baan ta kaam," uk si Isa, "minsan salaihi' panambung bagay bi hi' papunduk du iya bo' kaam biyuwanan uk na ayi-ayi kagunahan bi. 'Nsa' ma sawukat kaam bagay na asal, suga' ma sabab kaam 'nsa' parōhōng ngamu' ni iya.

⁹ "Hangkan uk ku ma kaam: ngamu'-ngamu' kaam bo' biyuwanan du kaam. Meha kaam bo' makatawwa' du kaam. Mikiukab kaam bo' iyukaban du kaam. ¹⁰ Sabab sayi-sayi ngamu' kabuwanan du, sayi-sayi meha makatawwa' du, sayi-sayi mikiukab iyukaban du. ¹¹ Kaam taga anak iyu, bang kaam pangamuan daying uk anak bi buwanan bi iya so baha'? ¹² Atawa bang amu' na iklug buwanan bi iya jalalangking baha'? ¹³ Kaam iyu, minsan kaam taga dusa tau du muwanan anak bi ayi-ayi makahap. Luba'-luba' na na 'Mma' bi ma diyōm sulga' tau du muwanan kaam Nyawa Sutsi ni sasuku ngamu' ni iya."

*Si Isa maka si Belsebul
(Matiyu 12.22-30; Markus 3.20-27)*

¹⁴ Niya' sayitan makaumaw piluwas uk si Isa. Pakallo' peen sayitan hi', makabissala na aa bayi umaw hi'. Inu-inu manga baanan aa bayi may'an, ¹⁵ suga' niya' manga aa halling, "Kabuwanan iya kawasa uk si Belsebul iya pagnakuraan manga sayitan, hangkan iya maka-paluwas manga sayitan."

¹⁶ Niya' isab manga aa kasehean bayi ngamu' pindaan uk si Isa hinang makainu-inu panulayan sigam ma iya bang bannal bayi min Tuhan. ¹⁷ Suga' katauhan asal uk si Isa bang ayi pikil uk

sigam, hangkan uk na ma sigam, “Bang sawupama niya' pagsultanan bahagi' duwa manga aa na bo' magbono' sali'-sali', 'nsa' taggōl magkaat pagsultanan hi'. Damikkiyan na bang niya' aa magdaōkōm bahagi' duwa bo' magsagaan di sigam, lakkas sigam magkawukanat. ¹⁸ Damikkiyan na bang nakura' sayitan maluwas sayitan, hati na magsagga' iya maka panindōg na, 'nsa' du taggōl kōsōg du sigam. Na, uk bi in aku itu kabuwanan kawasa uk nakura' sayitan iya hangkan aku makapaluwas sayitan. ¹⁹ Bang ihi' bannal, minningga baha' pangalloan mulid bi kawasa, iya hangkan sigam isab makapaluwas sayitan? Mulid bi iya mabukis kasaan bi. ²⁰ Suga' iya bannal na, iya hangkan aku makapaluwas sayitan sabab kawasa ku deyo' bayi min Tuhan. Iya na ko' iyu paltandaan in Tuhan tiya' na magparinta ma kaam.

²¹ “Sawupama aa gaōs sakap asal maka pakōkōs na, bang iya ganta' nganjagahan luma' na 'nsa' du inay pangalta' na. ²² Suga' bang niya' aa labi le' kōsōg na parugpak pay'an maka ngandaōg, kalangpasan du manga pakōkōs bayi pangandōlan uk aa dapu luma' hi'. Pigbahagi'-bahagian isab manga alta' na uk aa mangandaōg ian bo' pamuwan na ma manga sehe' na.”

²³ Halling isab si Isa, uk na, “Sayi-sayi 'nsa' mōgbōgan aku nagga' aku du. Maka sayi-sayi 'nsa' nabangan aku magpatipun manga suku' ku, makawukanat du iya.”

*Kabayik sayitan ni bayi pabōtangan na
(Matiyu 12.43-45)*

24 “Na, bang takdil ni sayitan,” uk si Isa, “bang niya' sayitan paluwas min baran aa liyunsul uk na ni lahat 'nsa' bayi kaulanan meha pahalihan na. Suga' 'nsa' niya' tatawwa' na. Jari halling sayitan ian ni baran na, uk na, ‘Gam na aku pabing ni diyōm baran aa bayi pabōtangan ku hi.’” 25 Pagbing peen, tanda' na hi' bayi siyapuhan maka mimmōs. 26 Puwas na hi' pahi' iya ngallo' pitu' sayitan saddi, labi le' laat sigam min iya, bo' pasōd sigam kamemon ni diyōm baran aa pabōtang may'an. Jari in kahalan aa hi' laat le' damuwihan na min bayi dahu.”

Pasal pagkōg-kōgan bannal

27 Manjari ubus peen pamissala si Isa ian hi', niya' dakayo' danda min katipunan aa ian halling patanōg. Uk na ma si Isa, “Kiyōgan pahap danda bayi nganakan kau maka bayi maruruan kau!”

28 Suga' nambung si Isa, uk na, “Mehe le' pagkōg-kōgan sasuku pake ma palman Tuhan sampay me' ma panohoan na.”

*Manga aa meha paltandaan
(Matiyu 12.38-42)*

29 Sasang paheka peen manga aa pay'an ni si Isa halling na ma sigam, “Kaam manga aa tahun itu hi', laat kaam. Mikipanda' kaam paltandaan panulayan bi aku bang sabannal-bannal aku min Tuhan. Suga' 'nsa' niya' paltandaan pindaan ni kaam, duwal paltandaan si Nabi Yunus bayi ma masa awal hi'. 30 Si Yunus itu bayi hinang paltandaan uk Tuhan pamanda' ma manga aa ma दौरा Niniba, maka damikkiyan na isab aku, Anak Manusiya'. Tahinang du aku tanda' para

ma kaam manga aa tahun itu hi'. ³¹ Bang taabut na 'llaw pangahukum Tuhan ma manusiya', niya' du nangge may'an dakayo' sultan danda bayi ma lahat Seba ma masa awwal hi'. Naksi' du iya in kaam bayi magdusa. Iya hangkan danda ian taga kapatut naksi' sabab bayi iya paitu min lahat na ma bihing dunya supaya take na bissala si Sultan Sulayman, iya bayi lōm tōōd pangatau na hi'. Suga' baan ta kaam, ma buttihi' niya' ma itu ma kaam pasong le' pangatau na min si Sultan Sulayman, suga' 'nsa' du iya asip bi. ³² Bang taabut na 'llaw pangahukum Tuhan ma manusiya' magtanggihan may'an manga aa bayi ma दौरa Niniba ma masa awwal hi', bo' sigam du naksian kaam in kaam taga dusa. Sabab bayi kine uk sigam nasihat si Yunus, magtuwi pinda min dusa sigam. Baan ta kaam, tiya' na dakayo' aa labi le' langkaw min si Yunus hi', suga' 'nsa' iya asip bi."

Pasal kasawahan
(Matiyu 5.15; 6.22-23)

³³ Mandu' le' si Isa, uk na, "'Nsa' niya' ngandōkōt palitaan bo' iyampa tapukan na atawa lōkōban na maka undam, suga' biyōtang du uk na ma diyata' pabōtangan na supaya tanda' sawa na uk sasuku pasōd ni diyōm luma' hi'. ³⁴ Mata ta itu sali' dalil palitaan muwan sawa ma diyōm ginhawa ta. Bang hap panganda' ta, hati na bōntōl hinang ta, iya pigbahasa sali' sawa lullun diyōm ginhawa ta. Suga' bang mata ta 'nsa' hap, hati na laat hinang ta, iya pigbahasa sali' ngalindōm diyōm ginhawa ta

itu. ³⁵ Hangkan kaam subay kamaya'-maya' bo' 'nsa' sã' pikilan bi. Bang uk bi niya' ma kaam kasawahan bo' 'nsa', na mehe kalindōman bi. ³⁶ Suga' bang sawa lullun diyōm bi, maka bang 'nsa' niya' lindōm na minsan datti', sawa tōōd kamemon na. Iya dalil na niya' palitaan masawahan iya."

Pihallingan uk si Isa manga Parisi maka manga guru ma sara' agama

(Matiyu 23.1-36; Markus 12.38-40)

³⁷ Ubus peen uk si Isa missala, niya' dakayo' aa Parisi mo iya ni luma' na mangan. Jari pasōd iya pay'an bo' ningko' mangan. ³⁸ Inu-inu Parisi hi' ma si Isa sabab 'nsa' bayi ngosean tangan na dahu bo' iyampa mangan. ³⁹ Uk si Isa ma iya, "Kaam manga Parisi, kiyosean uk bi sawan bi maka layi bi sampay luwasan na, suga' panno' diyōm atay bi uk panganapsu bi maka kalaatan bi. ⁴⁰ Dupang pahap kaam! Pangannal bi baha' in luwasan baran bi sadja iya pipanjari uk Tuhan, bo' diyōm na 'nsa'? ⁴¹ Suga' ayi-ayi ma diyōm sawan bi maka layi bi iyu, panarakkahun bi ma manga miskin, jari halal du kamemon ma kaam.

⁴² "Makaase'-ase' tōōd iya pamakadal ma kaam, manga Parisi! Sabab tuyu' tōōd kaam ngungsud ni Tuhan bahagi' sangpu' min ayi-ayi bi kamemon, minsan laa ginisan sayul-sayul iya pamapa bi kiyakan, sali' manga bawang maka manga sayi. Suga' 'nsa' kabōgbōgan bi manga hinang halgaan, hati na hinang bōntōl ma pagkahi bi maka lasa tudju ni Tuhan. Hap

isab hinang bi ngungsud bahagi' min ayi-ayi bi, suga' daa subay tayikutan bi manga hinang halgaan hi'.

⁴³ “Makaase'-ase' tōōd iya pamakadal ma kaam, manga Parisi! Sabab iya kabayaan bi bang kaam ganta' ma diyōm langgal, subay kaam ningko' ma paningkoan bangsahan. Bang kaam ma mayiran, iya kabayaan bi subay hiyulmat uk manga aa.

⁴⁴ “Makaase'-ase' tōōd iya pamakadal ma kaam. Sabab sali' kaam sapantun manga kubul 'nsa' niya' pangandaan na, manjari taddōk uk aa bo' 'nsa' kitauhan uk sigam in ian makasammal.”

⁴⁵ Na, niya' may'an dakayo' guru ma sara' agama halling ni si Isa, uk na, “Tuwan Guru, pagka salaihi' halling nu ma manga Parisi, iya du kami talapay nu pikaiya'.”

⁴⁶ “Aho',” uk si Isa, “makaase'-ase' isab iya pamakadal ma kaam, manga guru ma sara' agama! Sabab pabohatan bi manga aa maka manga sara' iya 'nsa' takowe' biyōgbōgan uk sigam, bo' kaam iya 'nsa' nabang mo minsan laa tabang diki' sadja.

⁴⁷ “Makaase'-ase' iya pamakadal ma kaam! Sabab pialti uk bi tempat ma manga nabi, bo' nabi ian bayi tabono' uk ka'mbo'-mboan bi ma masa awwal hi'. ⁴⁸ Jari kaam iyu naksian di bi in kaam pauyun du ma kahinangan ka'mbo'-mboan bi hi'. Sigam bayi mapatay manga nabi hi', bo' kaam iya maalti kubul sigam.

⁴⁹ “Hangkan na Tuhan, iya lōm asal tau na, bayi malman. Uk na, ‘Soho' ku pahi' ni bangsa Israil manga nabi maka manga aa kawakilan

ku. Suga' kasehean iya soho' ku piyatay du uk sigam, bo' liyaat kasehean.' ⁵⁰ Hangkan na," uk si Isa, "kaam manga aa tahun itu hi', tikkahan du kabinsanaan ma sabab bayi dusa ka'mbo'-mboan bi mono' manga kanabi-nabihan sataggōl min tagna' dunya pipanjari. ⁵¹ Binsana' du kaam ma sabab kamatay manga nabi kamemon, tiyagnaan min si Habil anak si 'Mbo' Adam, sampay ni si Jakariya iya piyatay uk sigam ma ōtan tōngōd pagkulbanan maka baran langgal hi'. Aho', baan ta kaam manga aa ma waktu itu, pamatanggungan du kaam karusahan sigam kamemon.

⁵² "Makaase'-ase' tōōd iya pamakadal ma kaam, manga guru ma sara' agama. Sabab tambōlan bi manga aa bo' supaya sigam 'nsa' makalabay min daddōk tudju ni pangatau pasal Tuhan. Kaam iyu 'nsa' baya' palabay min daddōk ian bo' liyāng uk bi sasuku baya' palabay."

⁵³ Pagkallo' si Isa min luma' ian magtuwi manga Parisi maka manga guru ma sara' agama nagna' naway iya. Laat tōōd panaway sigam, maka heka isab pagtiyaw-tiyaw sigam ma iya ⁵⁴ bo' supaya iya taabut mahalling kasaan, manjari katuntutan iya uk sigam ni sara'.

12

Pamandu' manga Parisi maka manga Saddusi subay hiyallian

(Matiyu 10.26-27)

¹ Pasalta' ian hi', ibu-ibuhan manga aa magtipunan, magdigpit-digpit. Manjari missala

si Isa ma manga mulid na dahu, uk na, “Halliin bi pasulig tinapay min manga Parisi, hati na hinang sigam maglaku-laku in sigam hap. ² Kamemon bayi kalimbuhan, tantu du piluwas. Maka kamemon bayi tatawu' ma diyōm atay tantu pitau du. ³ Ayi-ayi bissala uk bi ma diyōm kalindōman kine du ni kasawahan. Ayi-ayi 'ssap-'ssap bi ma diyōm bilik pitanyag du ma manga aa ma mayiran.”

*Pasal sayi subay kitāwan
(Matiyu 10.28-31)*

⁴ “Baan ta kaam, manga bagay,” uk si Isa, “daa kaam tiyāw ma manga aa iya makapatay baran bi sabab 'nsa' taabut uk sigam palnyawahan bi. ⁵ Suga' panduan ta kaam bang sayi iya subay katāwan bi: katāwin bi Tuhan sabab 'nsa' baran bi sadja iya tapapatay na. Taga kapatut isab iya ngalarukan nyawa bi ni diyōm nalka'. Aho', iya iya subay katāwan bi.”

⁶ Uk si Isa le', “Pikilun bi manga manuk-manuk diki' iyu. Taballi ta lima heka na maka duwa sin. Suga' minsan manuk-manuk diki' sali' 'nsa' niya' halga' na 'nsa' du takaipat uk Tuhan minsan dakayo'. ⁷ Na, luba'-luba' na kaam 'nsa' takaipat uk Tuhan. Minsan buun bi iyu taitung du uk na bang pila lamba heka na. Hangkan kaam daa subay tiyāw sabab halgaan le' kaam min baanan manga manuk-manuk diki' iyu.”

*Pagsabannal aa pasal si Isa pamean na
(Matiyu 10.32-33; 12.32; 10.19-20)*

⁸ “Baan ta kaam,” uk si Isa, “sayi-sayi ma'-ma' ma alōpan kahekahan aa in iya me' ma aku,

Anak Manusiya', ma' du aku ma alōpan manga malaikat Tuhan in aa ian palsukuan ku du. ⁹ Suga' sayi-sayi mayilu ma alōpan kahekahan aa in aku 'nsa' pamean na, payiluhan ku isab aa ian ma alōpan manga malaikat Tuhan.

¹⁰ “Sayi-sayi mahalling laat ma aku, Anak Manusiya', makajari iya iyampunan dusa na suga' sayi-sayi mahallingan Nyawa Sutsi laat, 'nsa' tōōd iyampun dusa na hi'.

¹¹ “Ma sosongun, bang kaam siyaggaw uk aa bo' kaam biyo ni langgal sigam hiyukum atawa ni harapan manga gubnul maka manga parinta, daa kaam magsusa bang salaingga uk bi ngandaawahan di bi atawa bang ayi pamissala bi. ¹² Sabab piyanduan du kaam uk Nyawa Sutsi ma waktu ian hi' bang ayi subay pamissala bi.”

Paralilan pasal aa dupang

¹³ Manjari niya' dangan min katipunan aa ian halling. Uk na ni si Isa, “Tuwan, sohoun kono' danakan ku mahagi' aku pusaka' bayi pangamban uk 'mma' kami hi'.”

¹⁴ Suga' uk si Isa ma iya, “Sehe', 'nsa' aku kabuwanan kapatut nara' kaam, maka 'nsa' niya' kapatut ku mahagi' alta' bi.” ¹⁵ Siyugpatan isab halling na ma manga aa ian, uk na, “Kamaya'-maya' kaam. Halliin bi napsu kaginis-ginisan sabab minsan kaam dayahan makalandu', 'nsa' iya alta' bi heka iya makabuwanan kaam kallum kakkal.”

¹⁶ Puwas hi' niya' pamaralil uk si Isa ma manga aa ian. Uk na, “Niya' aa dayahan taga huma heka sadja buwa' na. ¹⁷ Manjari aa itu mikilan

di na, uk na, 'Ayi baha' subay hinang ku pagka 'nsa' niya' luma' sarang panawuan ku buwa' tiyanōm ku ma heka itu?' ¹⁸ A, katauhan ku bang ayi subay hinang ku. Langkat ku manga bodega ku bo' hinang ku du bodega bahu, pasong mehe na min bayi tagna'. Jari tawu' ku ma hi' buwa' tiyanōm ku kamemon maka alta' ku kamemon. ¹⁹ Puwas hi' halling-hallingan aku di ku, uk ku, 'Hap asal sukud ku. Heka na tatawu' ku paggastu ku sampay ma tahunan. Pahali-hali na aku. Mangan aku, nginum aku, maka pahap ku na palasahan ku.' ²⁰ Suga' missala Tuhan ma iya, uk na, 'Dupang pahap kau! Ma sangōm iyu matay du kau. Ma sayi na baha' alta' bayi tawuan nu baran nu?' ²¹ Na," uk si Isa, "salaihi' du iya kamaujuran aa bang mabud alta' pahap palasahan na, parahal miskin iya ma panganda' Tuhan."

Pasal pangandōl ma Tuhan
(Matiyu 6.25-34)

²² Jari missala le' si Isa ma manga mulid na, uk na, "Hangkan kaam soho' ku daa magsusa pasal kalluman bi bang ayi kiyakan bi, atawa pasal ginhawa-baran bi bang ayi kapanammek bi. ²³ Sabab labi halga' kallum ta min kapamangan ta, maka halga' le' baran ta min panammek ta. ²⁴ 'Ndaun bi manga owak hi'. 'Nsa' magtanōm, 'nsa' mag-ani, maka 'nsa' niya' pagtawuan sigam kiyakan, suga' biyalanjaan asal sigam uk Tuhan. Bo' kaam iyu, halgaan le' tōōd min kamanuk-manukan. ²⁵ Sayi baha' makapataha' umul na manga danjam sadja minsan salaingga uk na

magmasusa? ²⁶ Manjari bang 'nsa' tapataha' bi umul bi minsan datti', angay pagsusahan bi iya kagunahan bi kasehean hi'? ²⁷ 'Ndaun bi manga sumping bang salaingga katomo' na. 'Nsa' magsangsa' maghinang, 'nsa' maghinang kakana'. Suga' baan ta kaam, minsan si Sultan Sulayman maka kaalti na ma masa awwal hi' 'nsa' du makaatu hap sammek na ma dakayo' sumping itu. ²⁸ Bang Tuhan iya makapayakun sumping kasōmpōtan itu, iya tatasan na dangallaw du, pagsawung tiyutung du, iya le' na kaam pasammekan na du. Kulang pahap pangandōl bi ma iya!

²⁹ “Hangkan kaam 'nsa' soho' ku magsusa, daa kaam magpikil na peen bang ayi kiyakan bi atawa inum bi. ³⁰ Manga aa 'nsa' tau magtaat ma Tuhan, iya na hi' kiskusahan na peen uk sigam. Suga' kaam iyu, kitauhan uk 'Mma' bi Tuhan in ian kagunahan bi asal. ³¹ Suga' dahu-dahu kannalun bi pagparinta Tuhan, manjari piniyaan du kaam ayi-ayi kulang-kabus bi.”

*Pasal karaya ma diyōm sulga'
(Matiyu 6.19-21)*

³² “Kaam manga mulid ku,” uk si Isa, “daa kaam tiyāw minsan kaam 'nsa' heka. Sabab kiyōgan 'Mma' bi Tuhan muwanan kaam palsukuan ma diyōm pagparintahan na. ³³ Paballihin bi alta' bi bo' panarakkahun bi ballihan na ma manga aa miskin. Bang hinang bi itu hi' sali' kaam dalil nawu' alta' bi ma diyōm pitaka 'nsa' magkaraan. Hati na, niya' karaya bi ma diyōm sulga', karaya 'nsa' pakulang. Bang ganta'

may'an karaya bi 'nsa' taabut uk aa panangkaw maka 'nsa' niya' bobok makaat iya. ³⁴ Sabab hati na, maingga-maingga iya panawuan bi alta' bi ma hi' iya pataptapan pangatayan bi."

Manga sosohoan jaga

³⁵⁻³⁶ Missala le' si Isa, uk na, "Subay kaam patanam ma ayi-ayi patakka, sali' manga sosohoan ngagaran nakura' sigam bang mowe' min pagkawinan. Magsammek sigam maka 'nsa' padda palitaan sigam. Pagtakka nakura' sigam bo' pagkuku na ma lawang, magtuwi iya iyukaban uk sigam. ³⁷ Mehe kahapan manga sosohoan ian pagka masi sigam magjaga maka sakap asal ma pagtakka nakura' sigam. Baan ta kaam tōōd," uk si Isa, "nakura' ian ngamōmōsan di na du bo' pitingko' uk na manga sosohoan hi' bo' iyampa sigam bohatan na. ³⁸ Minsan tōnga' bahangi atawa dayi' 'llaw iya katakka na, bang taabut na manga sosohoan na asal jaga, tantu mehe kahapan sigam. ³⁹ Sawupama aa dapu luma', bang katauhan na bang umay niya' aa panangkaw takka, tantu 'nsa' pisaran uk na luma' na liyangkat maka siyōd. ⁴⁰ Damikkiyan na isab kaam, subay kaam sakap sadja sabab aku, Anak Manusiya', takka paitu pabing du ma waktu 'nsa' katauhan bi."

Sosohoan kapangandōlan maka sosohoan 'nsa' kapangandōlan
(Matiyu 24.45-51)

⁴¹ Manjari tiyaw si Petros, uk na, "Tuwan, sayi bissalahan nu iya hangkan kau maralil salaiyu? Kami sadja atawa aa kamemon?"

⁴² Nambung si Isa magparalil pabing. “Bang niya' sosohoan hap akkal na, aa kapan-gandōlan,” uk na, “iya na ian pene' uk nakura' na nganjaga ma manga sosohoan kasehean. Iya na isab mag-atas-pikil ma balanja' sigam. ⁴³ Na, bang bayi likut nakura' na ian bo' mowe' na, mehe kahapan ma nganjaga ian bang iya taabut uk nakura' na nōgōl ma bayi pamahinang ma iya. ⁴⁴ Baan ta kaam, tantu pingandōl uk nakura' ian alta' na kamemon ma sosohoan kapangandōlan hi'. ⁴⁵ Suga' iya nganjaga ian, bang sawupama pangannal na ma diyōm atay na in nakura' na taggōl le' takka, jari nagna' iya ngalaugan manga sosohoan kasehean lalla maka danda. Iya hinang na magkakan maka mag-inum maka maglangohan. ⁴⁶ Sakali saruunduun sadja iya takka nakura' ian, ma 'llaw 'nsa' iyagaran uk aa nganjaga maka ma waktu 'nsa' katauhan na. Manjari liyagut iya uk nakura' na sampay bugtang na. Pikaralan iya nalka' sali'-sali' maka manga aa 'nsa' magkahagad ma Tuhan.

⁴⁷ “Bang sosohoan tau bang ayi kabayaan nakura' na subay hinang na, bo' 'nsa' iya magsakap atawa maghinang, liyapdōsan du iya tōōd. ⁴⁸ Suga' bang sosohoan awam pasal kabayaan nakura' na, bo' niya' tahinang na patut paminsanaan iya, liyapdōsan du isab iya suga' 'nsa' bohat tōōd. Sayi-sayi kabuwanan heka, heka isab hiyōwat ma iya. Damikkiyan na bang heka le' iya pingandōl ma iya, pasong le' heka hiyōwat ma iya.”

*Si Isa poon pagsaggaan
(Matiyu 10.34-36)*

⁴⁹ Uk si Isa le', "Bayi aku paitu mo api ni dunya itu bo' kabayaan ku bang iya hi' na dōkōt. ⁵⁰ Niya' kabinsanaan subay kalabayan ku bo' kabohatan aku sataggōl 'nsa' le' ubus. ⁵¹ Marayi' pangannal bi in aku paitu mo kasannangan ni dunya. Suga' baan ta kaam, 'nsa' kasannangan iya tabo ku. Palsaggaan iya bo ku paitu. ⁵² Sabab na puwas minnitū bang niya' lima puhu' magdakayo' luma', magsagga' du sigam. Jari tallungan sigam nagga' duwangan, maka duwangan ian ngatu ma tallungan. ⁵³ 'Mma' nagga' anak na lalla du, maka lalla nagga' 'mma' na. Ina' nagga' anak na danda du, maka danda nagga' ina' na. Matoa danda nagga' ayuhan na danda, maka ayuhan danda nagga' matoa na danda."

*Pamandōgahan pasal pakaradjaan ma
sosongun
(Matiyu 16.2-3)*

⁵⁴ Halling isab si Isa ni kahekahan aa ian. "Bang takdil ni dagbōs lahat," uk na, "bang tanda' bi pandōm langit tampal ni saddōpan, magtuwi uk bi, 'Song ulan'. Maka ngulan du isab. ⁵⁵ Bang patumbuk baliyu satan, uk bi, 'A, song pasu' lahat,' bo' pasu' du. ⁵⁶ In kaam iyu magbawu'-bawu' pahap. Tau kaam nganda' pamandōgahan ma diyata' langit maka ma dunya. Angay 'nsa' tapandōga bi pakaradjaan iya patakka ma masa itu hi'?"

*Maghap kaam maka aa nuntutan kau
(Matiyu 5.25-26)*

⁵⁷ “Angay kaam 'nsa' tau magpikilan di bi bang ingga iya patut subay hinang bi? ⁵⁸ Bang kau tiyuntutan uk aa ma sabab utang nu bo' biyo kau uk na ni sara', nuyu' kau tōōd samantala' kaam ma labayan le' bo' supaya tabo nu aa ian magsulut ma 'nsa' le' kaam takka ni sara'. Sabab piligdu bang kau 'nsa' magsulut dahu. Biyo du kau ni huwis bo' siyongan du kau uk huwis ni pulis bo' iyampa kau liyōōn ni diyōm jil. ⁵⁹ Baan ta kau, kataggōlan du kau ma diyōm jil ian. Subay puwasan nu bayi kataksilan nu kamemon bo' iyampa kau makaluwas minnihi.”

13

Pangalabba min dusa bi bo' 'nsa' miyulkaan uk Tuhan

¹ Na, ma waktu ian hi' niya' manga aa ngahabal ni si Isa pasal manga aa Jalil, iya bayi siyoho' biyono' uk si Gubnul Pilatu pasalta' ma waktu kapanumbay sigam hayōp pagkulban sigam ni Tuhan. ² Nambung si Isa ma sigam, uk na, “Pangannal bi baha' manga aa ian taga dusa labi le' min aa kamemon ma itu ma lahat Jalil, iya hangkan sigam takkahan bala' salaihi'? ³ 'Nsa' du! Suga' baan ta kaam, bang kaam iyu 'nsa' ngalabba min dusa bi, iya du kaam matay sali' manga aa Jalil hi'. ⁴ Manga aa isab sangpu' maka walu' heka na, iya bayi matay ma hi' ma Silowam pagka sigam kahabbahan uk luma' pamantawan, pangannal bi baha' in sigam ian labi laat min

aa kasehean maglahat ma Awrusalam? ⁵ 'Nsa' du! Suga' baan ta kaam, bang kaam iyu 'nsa' ngalabba tōōd min dusa bi, iya du kaam matay sali' sigam."

Paralilan pasal kayu 'nsa' muwan buwa'

⁶ Manjari niya' kissa paralilan bissala uk si Isa ma sigam. Uk na, "Niya' aa taga kayu igira patomo' ma diyōm kabbun na, iya panomoan bahan anggul. Pay'an iya meha buwa' igira suga' 'nsa' niya' tapeha na, ⁷ hangkan uk na ni tunggu' kabbun, "Ndaun: tallun tahun na pagpaitu-paitu ku ni kayu igira itu meha buwa' na suga' 'nsa' niya' tapeha ku. Tabbōngun na, bo' 'nsa' lōpas tana' itu.' ⁸ Suga' niya' sambung tunggu' kabbun hi', uk na, 'Daa, Tuwan. Pasaran ta le' dantahun. Tappōkan ku le' pahap tana' na. Tambalan ku maka tayi' hayōp. ⁹ Bang hati muwan buwa' ma musim siyong itu, hap du. Bang 'nsa', na minsan na kita, tabbōngun ma aku.' "

Danda buggut bukut na kaulian ma 'llaw paghali

¹⁰ Ma 'llaw dakayo', ian si Isa mandu' ma diyōm langgal manga Yahudi bo' 'llaw Sabtu' na, 'llaw sigam paghali ni Tuhan. ¹¹ Niya' may'an dakayo' danda saki sabab min sayitan, sangpu' na maka walun tahun taggōl na. Buggut kalandu' bukut na, 'nsa' tapahannat. ¹² Pag'nda' si Isa ma danda itu siyoho' iya pasikōt. Halling si Isa ma iya, "Danda, puwas na kau min saki nu iyu." ¹³ Jari piabut uk si Isa tangan na ma iya. Magtuwi iya pahannat bo' nanglit iya ma Tuhan.

¹⁴ Suga' nakura' langgal ian, pasu' atay na pagka si Isa makowe' aa ma 'llaw Sabtu'. Halling na ma manga aa may'an, "Nnōm 'llaw du ma diyōm dapitu' wajib paghinang kitabi ayi-ayi. Paitu kaam ma diyōm 'nnōm 'llaw ian bang kaam baya' kaulian saki bi, daa bang 'llaw Sabtu'."

¹⁵ Siyambungan nakura' ian uk si Isa, uk na, "Magbawu'-bawu' pahap kaam iyu in kaam 'nsa' langgal sara'. Niya' baha' ma kaam 'nsa' ngahubaran sapi' na atawa kura' na bo' iyampa guyud bi paluwas supaya piinum uk bi, minsan sabu ma 'llaw Sabtu'? ¹⁶ Danda itu panubu' si Ibrahim du sali' kaam. Niya' na sangpu' maka walun tahun taggōl na bayi katahanan uk nakura' sayitan. 'Nsa' iya wajib baha' piyuwasan min susa na ma 'llaw Sabtu'?" ¹⁷ Magtuwi magkaiyaan manga aa nagga' si Isa hi' ma sabab panambung na. Suga' manga aa ian kamemon kiyōgan tōōd ma sabab hinang makainu-inu kamemon iya tahinang uk na.

*Paralilan pasal bigi landu' nahut
(Matiyu 13.31-32; Markus 4.30-32)*

¹⁸ Missala le' si Isa, uk na, "Ayi pamasalian kitabi pagparinta Tuhan ma bangsa manusiya? Ayi pamaralilan ku iya? ¹⁹ Iya pagparinta Tuhan," uk si Isa, "sali' dalil dakayo' bigi diki'-diki', tiyanōm uk aa ma tana' na. Tomo' peen itu manjari kayu na, bo' pay'an manga manuk-manuk ngahinang pugaran ma senga na."

*Paralilan pasal pasulig
(Matiyu 13.33)*

²⁰ Halling si Isa pabing, uk na, “Ayi pamaralilan ku pagparinta Tuhan ma manusiya?” ²¹ Iya pagparinta Tuhan,” uk na, “sali' dalil pasulig giyuna uk danda pilamud ni tirigu heka, manga duwampu' maka lima kilu. Puwas hi' iyaddun uk na, pagsa' taggōl pasulig na kamemon.”

Lawang kiput
(*Matiyu 7.13-14, 21-23*)

²² Jari palanjal si Isa tudju ni दौरا Awrusalam sasang na ngalatag manga kalumaan mehe-diki' magpandu' ma manga aa. ²³ Niya' ian dakayo' aa tiyaw iya, uk na, “Tuwan, kulang du baha' manga aa lappasan uk Tuhan min mulka?”

Uk sambung si Isa ma manga aa ian, ²⁴ “Bang kaam baya' pasōd ni diyōman Tuhan subay kaam magtuyu' bo' kaam pasōd min lawang na kiput. Sabab baan ta kaam, heka aa nulay pasōd suga' 'nsa' makasōd. ²⁵ Papunduk du aa dapu luma' mahōgōt tambōl lawang. Jari ma luwasan sadja kaam nguku' ma lawang sampay ngalingan. Uk bi, ‘O Tuwan, ukabin kami.’ Siyambungan du kaam uk na, “Nsa' katauhan ku kaam bang minningga!” ²⁶ Jari uk bi, “Nsa' kami taintōm nu? Bayi kami dakakanan maka kau. Bayi kau mandu' ma lahat kami.” ²⁷ Suga' bayikan na du bayi halling na ma kaam. Uk na, “Nsa' kaam katauhan ku bang minningga kaam. Pakallo' kaam min aku, kaam kamemon maghinang kalaatan!” ²⁸ Manjari magkarukkaan du kaam, magtagiōt isab baggaang bi ma waktu ian bang tanda' bi ka'mbo'-mboan bi di si Ibrahim,

si Isahak maka si Ya'kub, sampay manga kanabi-nabihan kamemon hi' bayi pisōd ni diyōm pagparintahan Tuhan. Bo' kaam iya liyarukan paluwas. ²⁹ Patipun du isab pay'an manga aa min 'mpat pidju alam bo' magtingkoan sigam may'an bo' magjamu ma diyōm pagparintahan Tuhan. ³⁰ 'Ndaun bi, niya' manga aa taramuwi ma buttihi', pirahu du ma sosongun. Maka niya' manga aa makarahu ma buttihi', piramuwi du ma waktu siyong."

*Lasa si Isa ma manga aa Awrusalam
(Matiyu 23.37-39)*

³¹ Manjari itu ma waktu ian, niya' pay'an ni si Isa manga aa Parisi. Uk sigam ni iya, "Subay kau pakallo' minnitu sabab si Sultan Herod ian baya' mapatay kau."

³² Nambung si Isa, uk na, "Pahi' kaam maan si Herod pangangkakal ian bang ayi hinang ku. 'Llaw itu maka sawung lanjalan ku hinang ku magpakallo' sayitan min baran aa, sampay makowe' manga saki. Bo' ma 'llaw katallu na tangbus uk ku hinang ku. ³³ Suga' subay aku palanjat ni palangnganan ku 'llaw itu maka sawung sampay isab ni sawung dambuwa'. 'Nsa' du niya' laat makani-aku ma itu sabab Awrusalam iya lahat pamapatayan kahekahan manga nabi."

³⁴ Sakali magkarukkaan si Isa ma pasal manga aa ma दौर Awrusalam. "'Ndu!'", uk na. "Kaam manga aa Awrusalam, makasusa ko' kaam iyul! Manga nabi min Tuhan piyatay uk bi sadja. Manga sosohoan Tuhan isab hiyak uk bi sadja

maka batu bang sigam pipaiyu uk na ni kaam. Min pila aku bayi baya' nipun kaam ma bihing ku? Sali' sapantun manuk danda bang nipun na anak-anak na ma deyo' pikpik na. Suga' 'nsa' kaam baya'. ³⁵ 'Ndaun bi na: libbahan langgal bi uk Tuhan. Maka baan ta kaam, 'nsa' na aku song tanda' bi sataggöl 'nsa' taabut waktu pananglit bi aku. Subay uk bi, 'Bang peen biyarakatan iya pipaitu kawakilan uk Tuhan,' bo' iyampa aku tanda' bi."

14

Aa saki kaulian uk si Isa

¹ Ma dakayo' Sabtu', 'llaw paghali ni Tuhan, pay'an si Isa mangan ma luma' dakayo' nakura' manga Parisi. Jari may'an peen iya, piyatong iya uk manga aa asal may'an. ² Niya' isab ma tōngōd na ian aa taga saki, maha' nayi'-tangan na. ³ Tiyaw si Isa ni manga guru ma sara' agama ian maka ni manga Parisi, uk na, "Bang kita sawupama magpakowe' saki aa ma 'llaw Sabtu', langgal sara' agama tabi baha', atawa 'nsa'?"

⁴ Suga' 'nsa' sigam nambung. Jari intanan uk si Isa aa saki ian bo' pikowe' iya uk na bo' iyampa pipowe' uk na. ⁵ Puwas hi' tiyaw si Isa ma manga aa ian, uk na, "Bang sawupama niya' anak bi atawa sapi' bi hug ni diyōm lowang ma 'llaw paghali, ayi hinang bi? Tantu killo' uk bi piluwas min diyōm lowang hi' minsan 'llaw paghali le'."

⁶ Suga' 'nsa' na sigam makajawab.

Pandu' pasal aa magluruk maka aa noho' magluruk

⁷ Tapandōga uk si Isa iya bohan manga aa maglurukan pay'an. Mene' sigam magtuwi paningkoan hap, iya tiyōp ma aa langkaw bangsa na. Hangkan iya magparalilan ma sigam, uk na, ⁸ “Bang kaam ganta' killo' paluruk ni pagkawinan, daa kaam ningko' magtuwi ma kokan, ma paningkoan hap. Kalu niya' aa langkaw bangsa na le' min kaam bayi siyoho' paluruk. ⁹ Jari paiyu ni kaam aa dapu hinangan, iya bayi ngallo' kaam duwangan paluruk pahi', bo' halling na du, 'Papinda kaam minniyu bo' patingkoun le' aa itu hi.' Jari iya' du kaam bo' papinda kaam ningko' ma nayian. ¹⁰ Suga' bang kaam siyoho' paluruk, ningko' kaam magtuwi ma nayian. Jari paiyu du ni kaam aa dapu hinangan bo' uk na ni kaam, 'Bagay, papinda kau ni kokan, ni paningkoan labi hap.' Manjari tanda' kaam uk manga luruk ian kamemon, in kaam pig-addatan. ¹¹ Sabab hati na sayi-sayi magpalangkaw di na pireyo' du. Maka sayi-sayi magpareyo' di na pilangkaw du.”

¹² Manjari halling si Isa ni aa bayi noho' iya mangan ma luma' na, uk na, “Na, kau isab, bagay: bang kau ngahinang pagjamuhan, daa sohoun paluruk manga bagay nu atawa manga danakan nu atawa kaheka nu atawa lungkampung nu dayahan. Sabab bang sigam iya soho' nu paluruk, iya du kau siyoho' paluruk uk sigam ma waktu dakayo'. Jari katungbasan kau magtuwi. ¹³ Suga' bang kau ganta' ngahinang pagjamuhan, iya soho' nu paluruk subay manga aa miskin maka aa pengka', maka aa buta. ¹⁴ Bang itu hinang nu, mehe du kahapan nu sabab 'nsa' niya' ayi-ayi sigam panungbas

sigam ma kau. Tuhan iya nungbasan kau ma 'llaw damuwi, ma waktu pamakallum manga aa bōntōl pabayik."

*Paralilan pasal jamuhan mehe
(Matiyu 22.1-10)*

¹⁵ Take peen bissala si Isa itu uk aa dangan mangan may'an, magtuwi halling aa ian, uk na, "Bang aa magkakan ma jamuhan ma diyōm pag-parintahan Tuhan, mehe asal kahapan sigam."

¹⁶ Manjari halling si Isa dakayo' kissa pamaralilan, uk na, "Niya' aa bayi magsakap ma jamuhan mehe, bo' heka aa bayi killo' uk na paluruk. ¹⁷ Taabut peen 'llaw pagjamu, siyoho' uk na sosohoan na pahi' magpahati ma manga aa iya bayi killo'. 'Dayi' na kaam,' uk sosohoan hi'. 'Sakap na kamemon.' ¹⁸ Suga' sali'-sali' sigam kamemon magdaawa ma iya. Uk aa iya papahian na tagna', "Nsa' aku makaluruk sabab niya' tana' bayi balli ku bo' subay 'nda' ku dahu. Ampunun le' aku.' ¹⁹ Halling aa dakayo', 'Bayi na aku makaballi manga sapi' pag-araruhan, sangpu' heka na, bo' subay sulayan ku le' kōsōg sigam. Ampunun le' aku.' ²⁰ Halling isab aa dangan, 'Bahu aku bayi kiyawin, hangkan aku 'nsa' makaluruk.' ²¹ Manjari mowe' sosohoan ian ma'-ma' manga daawa sigam ni nakura' na. Paddi' tōōd atay nakura' hi', bo' uk na ma sosohoan na, 'Pasaut kau pahi' ni manga kalsada maka ni paglalabayan aa ma diyōm lahat itu. Bohun paitu manga aa miskin, manga aa tongka' manga aa buta, maka manga aa pengka'.' ²² Pagsong-song peen, takka pabing sosohoan hi'

bo' uk na ni nakura' na, 'Tahinang ku na iya bayi panohoan nu hi' suga' niya' le' masi paningkoan ma pagjamuhan.' ²³ Uk nakura', 'Pahi' kau ni paglalabayan aa ma de, ni karaddōk-daddōkan tudju pariyōm, bo' lōgōsun manga aa paitu bo' supaya panno' luma' ku. ²⁴ Sabab baan ta kaam,' uk na, 'in aa bayi killo' uk ku dahu, 'nsa' niya' min sigam makananam kiyakan bayi sakap ku.'
”

*Pasal pame' ma si Isa
(Matiyu 10.37-38)*

²⁵ Palanjal isab si Isa ni palangnganan na maka landu' heka aa me' parōngan ma iya. Manjari paharap iya nganda' ma sigam bo' uk na, ²⁶ “Bang niya' aa baya' me' ma aku hinang mulid ku, iya lasa na ma aku subay palabi min lasa na ma ina'-mma' na maka ma anak-handa na, sampay ma manga danakan na lalla-danda. Minsan lasa na ma baran na subay 'nsa' palabi min lasa na ma aku. Bang 'nsa' salaihi' lasa na, 'nsa' iya manjari mulid ku. ²⁷ Subay iya paglilla' na kabinsanaan na sampay ni kamatay ma sabab pame' na ma aku. Iya dalil na sali' aa nanggung hag na pamapatayan iya. Bang 'nsa', 'nsa' iya manjari mulid ku.

²⁸ “Bang sawupama niya' ma kaam baya' ngahinang luma' pamantawan, subay iya ningko' dahu mista bang pila gastu na bo' katauhan na bang makaabut baha' sin na pangahinang luma' ian atawa 'nsa'. ²⁹ Sabab patangge peen hag, bo' 'nsa' makaabut sin na pangubus na luma', pig-udjuan iya uk aa kamemon nganda' pay'an.

³⁰ Uk sigam, 'Aa itu bayi makalandu' ngahinang luma' suga' 'nsa' taubus na.' ³¹ Atawa bang sawupama niya' sultan sangpu' ngibu sundalu na, song palanjal magbono' maka sultan saddi, ningko' du iya dahu mikil-mikil bang taraōg na baha' sultan dakayo' ian, pagka duwampu' ngibu sundalu na hi'. ³² Bang hati 'nsa' taraōg na, magtuwi iya mabo suluhan pasampang ni sultan dakayo' ian ma masi le' iya ni katāhan, bo' ngamu' iya magkahap. ³³ Damikkiyan na isab kaam," uk si Isa, "subay kaam mikil-mikil dahu sabab 'nsa' kaam manjari mulid ku bang kaam 'nsa' maglilla' ngalabbahan ayi-ayi bi kamemon."

*Pasal asin 'nsa' niya' guna na
(Matiyu 5.13; Markus 9.50)*

³⁴ Magparalilan na isab si Isa, uk na, "Katauhan bi, hap asal asin suga' bang kallo' na kaasin na, 'nsa' niya' dapat na pamabayik kaasin na. ³⁵ Manjari 'nsa' na niya' kagunahan na. 'Nsa' minsan giyuna panambal tana' atawa pangalamud ni tayi' hayōp. Hal timanan sadja. Na," uk si Isa, "sasuku kaam makake, asipun bi tōōd."

15

*Pasal hayōp bili-bili bayi lungay
(Matiyu 18.12-14)*

¹ Ma dakayo' 'llaw heka manga aa magkallo' sukay parinta, maka manga aa baldusa kasehean, ian patipun ni si Isa sabab baya' pake ma pandu' na. ² Manjari manga Parisi maka manga guru sara' agama magdugal na. Uk sigam, "Aa

itu nayima' manga aa baldusa. Magsawu isab iya maka sigam!" ³ Hangkan missala si Isa kissa pamaralilan itu, uk na,

⁴ "Bang sawupama niya' sali' kaam taga hayōp bili-bili dahatus heka na, bo' hi' lungay dakayo', ayi baha' hinang na? Tantu pasaran na siyampu' maka siyam may'an ma de bo' iyampa pahi' meha dakayo' bayi lungay sataggōl 'nsa' tatawwa' na. ⁵ Pagtatawwa' na, tiyanggung uk na tudju mowe' maka uk na kiyōgan tōōd. ⁶ Tapowe' peen, magtuwi linganan uk na manga bagay na maka kakampungan na. Soho' na du sigam magtipun bo' halling na ma sigam, 'Maglami-lami na kitabi sabab tatawwa' ku na bili-bili ku bayi lungay.' ⁷ Baan ta kaam," uk si Isa, "damikkiyan na bang niya' dakayo' aa bayi dusahan magsusun sampay ngalabba min dusa na. Mehe kakōgan ma diyōm sulga' ma sabab aa dangan ian. Palabi le' min kakōgan ma sabab aa siyampu' maka siyam heka na, iya kibā' bōntōl maka 'nsa' kono' niya' dusa sigam subay labbahan."

Pasal dublun lungay

⁸ "Sawupama isab," uk si Isa, "bang niya' danda taga dublun sangpu' heka na, bo' lungay dakayo', ayi baha' hinang na? Tantu iya ngandōkōt palitaan magtuwi bo' sapuhan na diyōm luma' bo' peha na pahap-hap sampay tatawwa' na. ⁹ Jari pagtatawwa' na, linganan uk na bagay na maka kakampungan na. Siyoho' sigam magtipun bo' halling na ma sigam, 'Maglami-lami na kitabi sabab tatawwa' ku na

dublun ku bayi lungay.' ¹⁰ Baan ta kaam," uk si Isa, "damikkiyan na isab, mehe kakōgan ma manga malaikat sosohoan Tuhan bang niya' dakayo' aa dusahan magsusun sampay ngalabba min dusa na."

Anak lalla palahi

¹¹ Missala le' si Isa, uk na, "Niya' ian dakayo' aa taga anak lalla duwangan. ¹² Dakayo' 'llaw halling anak siyay ni 'mma' na, 'Mma', bahagiun na alta' nu bo' pamuwanun ma aku bahagi' ku.' Jari pigbahagi uk aa ian ayi-ayi na ma anak na duwangan. ¹³ 'Nsa' taggōl, piballihan uk siyay itu bahagi' na bo' biyo uk na sin na tudju ni lahat tā. Mahi' peen iya, pikaat uk na sin na kamemon ma ayi-ayi kanapsuhan na. ¹⁴ Sakali itu, pag-ubus na sin na kamemon, gōtōm kalandu' lahat ian. Manjari mehe na kasukkalan na. ¹⁵ Hangkan iya pahi' ni dakayo' aa ma lahat ian bo' paipat ma iya. Jari siyoho' iya uk aa ian pahi' ni huma na ngipat manga koret. ¹⁶ Na, pagka 'nsa' manjari giyōtas na, baya' iya mangan minsan kiyakan koret suga' 'nsa' niya' bayi muwanan iya minsan ayi-ayi. ¹⁷ Lipara tasayu na karupangan na hangkan halling na ma diyōm atay na, 'Manga sosohoan 'mma' ku hi' maglabi-labi kiyakan sigam, suga' aku itu tiya' na song matay uk gōtas. ¹⁸ Gam na aku mowe' pahi' ni si 'Mma'. Uk ku ma iya, "'Mma', taga dusa aku ni Tuhan sampay ni kau." ¹⁹ 'Nsa' na aku manjari ōnan nu anak. Bistahun aku sali' dakayo' tindōg nu sadja.' " ²⁰ Jari nangge iya bo' iya mangngan tudju ni 'mma' na pabing.

“Suga' lawak le' iya min luma', tanda' na iya uk 'mma' na. Maase' tōōd 'mma' na bo' paragan pahi' bo' iya kikkōpan uk na maka siyum uk na anak na. ²¹ Halling anak na ian ma iya, “Mma', taga dusa aku ni Tuhan sampay ni kau. 'Nsa' na aku manjari ōnan nu anak.’ ²² Suga' linganan uk 'mma' na ian manga sosohoan na, bo' halling na ma sigam, ‘Palakkas kaam. Bohun bi paitu badju' hap tōōd bo' pabadjuin bi iya itu. Pasingsingin bi isab maka patawumpain bi. ²³ Puwas hi' pahi' kaam ngallo' anak sapi' iya bayi palammōk ta hi', bo' sumbayun bi. Magjamu kitabi, manga maglami-lami. ²⁴ Sabab anak ku itu bayi niyat ku matay suga' tiya' na 'llum pabing. Pangannal ku lungay suga' tapowe' du.’ Manjari nagna' sigam maglami-lami.

²⁵ “Na, pasalta' peen itu hi', ian anak siyaka hi' mag-usaha ma huma. Ma labayan peen iya tudju mowe', bo' sikōt na ni luma', niya' take na magkulintangan maka magpangiluk ma diyōm luma' sigam. ²⁶ Linganan uk na dakayo' sosohoan bo' tiyaw na bang magay hi'. ²⁷ Halling ipatan, ‘Tapowe' na siyay nu, maka siyoho' uk 'mma' nu siyumbay anak sapi' iya pilammōk ian, sabab takka na anak na ma 'nsa' du iya bayi angay-angay.’ ²⁸ Suga' anak na siyaka hi' paddi' atay na, iya hangkan 'nsa' baya' pasōd ni diyōm luma'. Paluwas 'mma' na ngamu' iya pasōd suga' 'nsa' iya baya'. ²⁹ Halling na ni 'mma' na, “Ndaun, 'Mma', ma tahunan na aku maghinang ma kau sali' manga banyaga' nu. 'Nsa' niya' panohoan nu bayi sagga' ku minsan dakayo'. Suga' 'nsa' aku

bayi buwanan nu minsan dakayo' anak kambing supaya aku makapagjamu maka manga bagay ku. ³⁰ Suga' makapowe' paitu anak nu iyu, magtuwi sumbayan nu iya anak sapi' pilammök hi', minsan bayi pakaat na alta' nu pamalli na danda maghinang laat.' ³¹ Nambung 'mma' na, 'Oto', kakkal du kau ma aku, maka suku' nu asal alta' ku itu kamemon. ³² Patut du bang kita maglami-lami maka magpajamu sabab 'llum du siyay nu iya bayi niyat ta matay hi'. Pangannal ta lungay suga' tapowe' na iya.' ”

16

Pasal tindög taha' akkal na

¹ Manjari itu missala le' si Isa ma manga mulid na, uk na, “Niya' dakayo' aa dayahan, maka niya' isab dakayo' sosohoan na pibötang uk na nungguan alta' na. Manjari tasumbung tindög ian ni nakura', in iya kono' makaat alta' na sadja. ² Hangkan du linganan tindög ian uk nakura', siyoho' patampal ni iya. Halling nakura' ni iya, 'Ayi baha' take ku itu ma pasal kau? Bistahun kamemon bayi pangandöl ku ma kau. Songin ni aku bang pila. Sabab 'nsa' na kau nungguan aku.' ³ Mikil-mikilan di na tindög ian, uk na, 'Ayi tahinang ku buttihi' sabab tiya' na aku pikallo' uk nakura' ku min bayi hinang ku. 'Nsa' na aku makakowe' magkalga, maka iya' aku ngamu' sin. ⁴ A, katauhan ku na,' uk na, 'bang ayi subay hinang ku. Jari bang aku pikallo' na min hinang ku niya' du manga bagay ku ngökōman aku.'

⁵ “Manjari linganan uk na manga aa taga utang ma nakura' na, dangan sigam maka dangan. Uk na ni aa dahu pay'an ni iya, 'Pila utang nu ma nakura' ku?’ ⁶ Iya sambung na, 'Dahatus mital 'nsallan.' Halling tindōg ma iya, 'A, tiya' katas nu. Pasaut kau ningko' bo' sulatun limampu' mital sadja.' ⁷ Uk na isab ni aa taga utang pasunu', 'Kau, pila utang nu?’ Uk na hi', 'Dahatus karut buwas.' Halling tindōg hi' ma iya, 'Tiya' katas nu. Sulatun maiyu walumpu' karut sadja.' ⁸ Na, makake peen nakura' pasal hinang sosohoan na mangakkal ian, magtuwi siyanglitan uk na ma sabab taha' akkal na.” Uk si Isa isab, “Manga aa 'nsa' me' ma Tuhan itu, taha' le' akkal sigam min manga aa iya me' ma Tuhan, sabab tau nguntungan pagkahi sigam.

⁹ “Hangkan pituwahan ta kaam,” uk si Isa, “paggunahun bi alta' bi ma itu ma dunya paghinang kahapan ma baran bi. Manjari bang taabut waktu kansa' niya' alta' bi, tayima' du kaam ma hi' ma paglahatan bi kakkal. ¹⁰ Bang aa kapangandōlan ma alta' diki', kapangandōlan du isab iya ma alta' mehe. Damikkiyan na isab bang aa 'nsa' kapangandōlan ma alta' diki', 'nsa' isab kapangandōlan ma alta' mehe. ¹¹ Na, bang kaam pisukuan alta' ma itu ma dunya itu hi', bo' 'nsa' kaam kapangandōlan, 'nsa' du pingandōl ma kaam alta' bannal. ¹² Maka bang kaam 'nsa' kapangandōlan ngantan alta' 'nsa' suku' bi, 'nsa' du pingandōl ma kaam alta' iya di palsukuan bi.

¹³ “'Nsa' niya' aa makapabanyaga' ma duwa nakura' sabab tantu kibansihan uk na nakura' dakayo' maka kilasahan uk na dakayo'. Lut iya

ma dakayo' bo' tayikutan na dakayo'. Hati na 'nsa' kaam manjari maghinang ma Tuhan bang pilak iya pamehe bi ma atay.”

Manga pamandu' si Isa kasehean

(Matiyu 11.12-13; 5.31-32; Markus 10.11-12)

¹⁴ Take peen pandu' si Isa itu uk manga Parisi, magtuwi iya tittohan uk sigam sabab napsuhan sigam ma pilak. ¹⁵ Suga' halling si Isa ni sigam, uk na, “Kaam iyu magbōntōl-bōntōl di bi sadja ma panganda' aa, suga' kitauhan asal diyōm atay bi uk Tuhan. Iya pihalga' ma atay uk manusiya', 'nsa' du niya' kagunahan na bang ma Tuhan.”

¹⁶ Uk na isab, “Ma waktu 'nsa' le' paitu si Yahiya Magpapandi, iya na peen pignasih hat kalangnganan sara' bayi pangamban uk si Musa maka sulat bayi tasulat uk manga kanabinabihan. Suga' sataggōl min waktu kapaitu si Yahiya sampay ni 'llaw itu, pignasih hat lapal hap pasal pagparinta Tuhan. Bo' nuyu' tōōd manga aa kamemon pasōd ni diyōm pagparintahan na. ¹⁷ Suga' in sara' bayi pangamban uk si Musa 'nsa' du pinda kapatut na. Luhay le' liyunan dunya itu maka langit, min dakayo' balis ma sara' pindahan.”

¹⁸ Uk na isab, “Sayi-sayi nimanan handa na bo' ngahanda saddi, makalanggal iya sara' magjina. Maka sayi-sayi ngahanda ma danda bayi butas min halla na, makalanggal isab iya ma sara' magjina.”

Aa dayahan maka si Lasarus

¹⁹ Puwas hi' halling le' si Isa, uk na, “Niya' aa dayahan asal magsammek halgaan, maka hap

sadja kiyakan na kahaba'-haba' 'llaw. ²⁰ Na niya' isab aa miskin, ōn na si Lasarus, lapat baran na uk dugsul. Iya kabiyaksahan na biyo pabahak ma tōngōd lawang dakayo' luma' aa dayahan ian. ²¹ Sabab hōwat iya kabuwanan kapin kiyakan bang niya' pakpak min pagkakanan aa dayahan hi'. Minsan manga ero' pahi' isab ngandelatan dugsul na. ²² Manjari matay aa miskin itu bo' biyo iya uk manga bangsa malaikat ni diyōm sulga', ni diyōman si Ibrahim. Puwas hi' matay isab aa dayahan bo' kiyubul iya. ²³ Ma hi' peen ma ahirat, kapaddian tōōd aa dayahan hi'. Jari pahangad iya bo' tanda' na si Ibrahim ma hi' ni katāhan, maka si Lasarus isab ma hi' ma bihing na. ²⁴ Hangkan na iya ngalingan magtuwi ni si Ibrahim. 'O 'Mbo' Ibrahim,' uk na, 'maase' kau ma aku! Sohoun si Lasarus paitu. Bang peen tublakan na tong tudlu' na ni diyōm bohe' bo' pattakan na ni dalla' ku, sabab kapaddian aku tōōd ma diyōm api itu.' ²⁵ Nambung si Ibrahim. 'Oto,' uk na, 'intōmun waktu bayi kallum nu le'. Bayi kau piniyaan kahapan kaginis-ginisan, bo' si Lasarus iya bayi piniyaan kalaatan. Suga' ma buttihi' tiya' iya taga palasahan hap, bo' kau iya kapaddian. ²⁶ Maka 'nsa' pasal iyu sadja, sabab niya' lowang lōm pibōtang ma ōtan kitabi hangkan sayi-sayi minnitu baya' paiyu, 'nsa' makalintas. Damikkiyan na, 'nsa' niya' minniyu makalintas paitu.' ²⁷ 'Na,' uk aa dayahan hi', 'Bang salaiyu, 'Mbo', iya amu' ku junjung ni kau: sohoun sadja si Lasarus iyu pahi' ni luma' 'mma' ku, ²⁸ sabab niya' ma hi' lima danakan ku lalla. Papahiun si Lasarus mandaan sigam bo' 'nsa'

paitu ni lahat kabinsanaan itu.' ²⁹ Uk si Ibrahim, 'Ian ma sigam iya bayi tasulat uk si Musa maka uk manga kanabi-nabihan iya makabanda' ma sigam. Iya na ian subay iyasip uk sigam.' ³⁰ Uk aa dayahan, "Nsa' ba iyasip, 'Mbo'. Suga' bang niya' aa matay pikallum min kamatay na, bo' pay'an ni sigam, tantu du sigam ngalabba min dusa sigam.' ³¹ Uk sambung si Ibrahim, 'Bang 'nsa' taasip uk sigam iya bayi tasulat uk si Musa maka uk manga nabi kasehean, 'nsa' du sigam tabo ngahagad minsan niya' aa pikallum min kamatay na.' "

17

Pasal sasat mo ni magdusa

(Matiyu 18.6-7, 21-22; Markus 9.42)

¹ Mandu' le' si Isa ma manga mulid na, uk na, "Tantu niya' sasat-manasat piniya' na peen ma manusiya' makaparusa ma sigam. Suga' makaase'-ase' tōōd iya pamakaral ma sasuku nasat sehe' na mo ni magdusa, sabab binsana' du iya uk Tuhan. ² Hap le' aa ian pigantungan batu bohat ma kallong na bo' iyampa hiyug ni sallang, bang peen 'nsa' makasaut hinang na magparusahan ma dakayo' aa deyo' itu, iya taga pangandōl tudju ni aku. ³ Hangkan kaam soho' ku subay kamaya'-maya'," uk na.

"Bang niya' pagkahi nu ganta' makabuwan dusa ma kau, subay iya panduan nu bang ayi dusa na. Jari bang iya magtawubat ma bayi dusa na, subay iya ampun nu. ⁴ Bang min pitu' iya makabuwan dusa ma kau ma diyōm dangallaw,

bo' min pitu' iya paiyu ni kau ngamu' ampun, subay iya ampun nu."

Pasal pangandōl

⁵ Manjari halling ni si Panghu' Isa manga mulid na bayi kawakilan na. Iya uk sigam, "Tuwān, pakōsōgun kono' pangandōl kami tudju ni Tuhan."

⁶ Uk Panghu' hi', "Bang bayi makasali' mehe pangandōl bi ni sali' mehe bigi-bigi nahut sadja, makajari kaam magpanohoan ma kayu mehe ian. Bang uk bi, 'Palarut kau minniyu bo' kau pabōtang ni diyōm sallang,' bine' du sali' panohoan bi."

Iya wajib hinang uk sosohoan

⁷ Halling le' si Isa, uk na, "Bang sawupama niya' ma kaam taga sosohoan, iya hinang na mag-araru ma tana' bi, atawa mag-ipat hayōp bi bili-bili. Bang iya ganta' tapowe' min paghinangan na, halling bi baha' ma iya, 'Dayi' na kau mangan'? ⁸ Tantu 'nsa'. Suga' iya uk bi ma iya, 'Adjalun kiyakan ku bo' iyampa kau magsayin mohatan aku. Subay na aku ubus bo' iyampa kau mangan!' ⁹ Magsukul kaam baha' ma sosohoan bi ma sawukat manga panohoan bi iya tahinang na? 'Nsa' asal, sabab sosohoan bi du. ¹⁰ Damikkiyan na isab kaam iyu bang hinang bi kamemon bayi panohoan na ma kaam, subay uk bi, 'Kami itu sosohoan sadja. Patut kami maghinang ayi-ayi bayi panohoan ma kami.' "

Sangpu' aa ipul kaulian uk si Isa

¹¹ Manjari itu, ma palangnganan peen si Isa tudju ni Awrusalam, palabay iya min ōtan lahat Samariya maka lahat Jalil. ¹² Pagtakka na peen ni kalumaan niya' pasampang ni iya sangpu' aa ipul. Nangge sigam ni katāhan le', ¹³ ngalingan minnihi'. Uk sigam, "O Isa! Tuwan! Maase' na kau ma kami."

¹⁴ Pag'nda' si Isa ma sigam, uk na, "Pahi' kaam magtuwi ni manga imam bo' palilingun bi baran bi ma sigam, tanda' in kaam kaulian na." Sakali itu, song sigam mangngan pahi', kaulian na sigam. ¹⁵ Jari niya' dangan min sangpu' ian, pagtasayu na kaulian na iya, pabing magtuwi maka tanōg uk na nanglitan Tuhan. ¹⁶ Pasujud iya ni tōngōd nayi' si Isa magsukul ni iya. Aa itu bangsa Samariya asal. ¹⁷ Uk si Isa, "Sangpu' puhu' du kaam bayi kaulian. Maingga na siyam hi"? ¹⁸ Angay subay aa liyu itu sadja iya pabayik paitu magsukul ni Tuhan?" ¹⁹ Manjari halling si Isa ni aa hi', uk na, "Nangge na kau bo' kau palanjal na. Kaulian kau ma sabab pangandōl nu."

*Pasal kapagparinta Tuhan
(Matiyu 24.23-28, 37-41)*

²⁰ Ma dakayo' 'llaw niya' manga Parisi niyaw ni si Isa bang umay waktu pamabōtang uk Tuhan pagparinta na ma manusiya'. Uk sambung si Isa, "Bang pabōtang paitu pagparinta Tuhan, 'nsa' tanda' kapaitu na. ²¹ 'Nsa' du niya' halling, "Ndaun bi, tiya' ma itu pagparintahan Tuhan!' atawa 'Ian na may'an!' Sabab na iyu du parinta Tuhan ma diyōm bi."

²² Halling le' si Isa ma manga mulid na, uk na, "Niya' du ian 'llaw ma sosongun in kaam iyu baya' tōōd nganda' aku, Anak Manusiya', mag-agi na ma diyōm dunya. Baya' kaam nganda' minsan dangallaw sadja, suga' 'nsa' le' tanda' bi. ²³ Niya' ian ngupama du ma kaam, uk na, 'Ian iya may'an!' atawa 'Tiya' iya ma itu!' Suga' daa kaam pahi' meha aku. ²⁴ Sabab aku itu, Anak Manusiya', bang taabut 'llaw kapaitu ku pabayik, tanda' du uk manusiya' kamemon. Sali' du panganda' sigam ma kirat bang nayi-nagan ma diyata' langit min bihing na dakayo' ni dakayo'. ²⁵ Suga' subay aku makananam kabinsanaan mehe dahu. Subay isab aku siyulak uk manga aa ma waktu itu bo' iyampa taabut 'llaw kapaitu ku pabayik. ²⁶⁻²⁷ Jari bang taabut manga 'llaw ian hi', sali' du kahalan na maka kahalan bayi ma masa si No hi'. Bayi sigam magkakanan na peen maka mag-inuman ma waktu ian hi'. Bayi sigam maghanda-maghalla sampay ni 'llaw kasakat di si No ni diyata' adjung. Manjari diyunukan dunya uk Tuhan bo' magmula manusiya' kamemon. Na, salaihi' du isab iya kahalan manusiya' bang aku, Anak Manusiya', pabing ni dunya. ²⁸ Damikkiyan na isab manga aa bayi ma jaman le' si Lot hi'. Magkakanan na peen sigam maka mag-inuman, magballi maka magdagang, magtanōm maka maghinang manga luma'. ²⁹ Suga' taabut peen waktu pakallo' si Lot min दौरा Sodom hi', magtuwi niya' api maka mayilang pitumbuk sali' ulan min diyōm langit. Jari magmula du sigam kamemon. ³⁰ Na, salaihi' du isab kahalan manga

aa ma dunya itu bang taabut 'llaw pamanda' aku, iya Anak Manusiya'.

³¹ “Pagtakka 'llaw ian, bang niya' aa ganta' ma luwasan luma' na bo' ian asal ayi-ayi na ma diyōm luma', subay 'nsa' pasōd ni luma' na ngallo' iya. Damikkiyan na isab bang niya' aa ma huma na, subay 'nsa' iya pabing ni luma' na. ³² Pamintangun bi iya bayi patakka ni handa si Lot bayi ma masa awwal hi'. ³³ Sayi-sayi 'llōgan kallum baran na, 'nsa' du niya' kallum na taptap. Suga' sayi-sayi 'nsa' 'llōgan baran na ma sabab ku, minsan iya matay makatawwa' du iya kallum kakkal. ³⁴ Baan ta kaam,” uk si Isa, “ma waktu pabayik ku paitu, niya' du aa duwangan tuwi ma pabahakan dakayo' du, jari killo' dakayo' ian bo' tamban du dakayo'. ³⁵ Niya' du ian duwangan danda magtabang nganggiling tirigu. Killo' dakayo' bo' tamban du dakayo'. ³⁶ Niya' isab duwangan maghinang ma huma. Killo' dakayo' bo' tamban du dakayo'.”

³⁷ Manjari tīyaw si Isa uk manga mulid na, uk sigam, “Tuwan, maingga iya kaniyaan iya uk nu iyu?”

Nambung si Isa magparalilan, uk na, “Maingga-maingga lahat niya' patay, may'an du pagtipunan manga owak.”

18

Paralilan pasal balu danda maka huwis

¹ Manjari niya' kissa pamaralilan halling uk si Isa ma manga mulid na bo' supaya sigam 'nsa' siyumu nambahayang sakahaba' waktu. ² Uk

na, “Ma dakayo' lahat niya' huwis 'nsa' tiyāw ma Tuhan, 'nsa' isab mag-addat ma pagkahi na manusiya'. ³ Niya' isab ma lahat ian dakayo' danda balu. Na, danda itu taga palkala' bo' mawumu iya pahi' ni huwis ian ngamu' tabang. Ngalōgōs iya mikipabōntōl. Uk na, ‘Tabangin aku bo' 'nsa' ngandaōg kuntara ku hi'.’ ⁴ Tagna' 'nsa' nabang huwis ian, suga' pagtaggōl-tagggōl halling-hallingan iya di na, uk na, ‘Aku itu 'nsa' tiyāw ma Tuhan, 'nsa' isab mag-addat ma manusiya'. ⁵ Suga' danda itu makasasaw pikilan sadja hangkan subay tabangan ku. Bang iya 'nsa' dulan ku, siyumu du aku ma kapaitu na.’ ”

⁶ “Na,” uk si Isa, “hatihun bi bayi halling huwis 'nsa' bōntōl ian. ⁷ Manjari tiyaw ta na kaam: 'nsa' baha' Tuhan nabang ma manga aa tapene' na, iya ngamu'-ngamu' tabang ni iya 'llaw-sangōm? Magtangu-tangu le' iya baha' matuntul ma sigam? ⁸ Baan ta kaam,” uk si Isa, “lakkas du uk Tuhan matuntul ma sigam. Suga' ma sosongun, bang aku Anak Manusiya' pabayik paitu ni dunya, niya' baha' aa tatawwa' ku nōgōl mangandōl ma aku?”

Pamaralilan pasal aa Parisi maka aa magkallo' sukay parinta

⁹ Na, iya na itu isab kissa pamaralilan bayi pihalling uk si Isa ma manga aa, iya magbista di sigam in sigam bōntōl bo' pireyo' uk sigam pagkahi sigam kamemon. ¹⁰ Uk si Isa, “Niya' duwangan aa bayi patukad pahi' ni langgal mehe nambahayang. Dangan ian aa Parisi, dangan iya aa magkallo' sukay parinta. ¹¹ May'an peen

sigam ma diyōm langgal nangge aa Parisi didihan na bo' nambahayang iya ni Tuhan, uk na, 'O Tuhan ku, mehe pagsukulan ku ni kau. Sabab in aku itu 'nsa' sali' aa kasehean, iya napsuhan ian maka ngulli' maka magjina. Magsukul isab aku in aku 'nsa' sali' aa magkallo' sukay parinta itu. ¹² Aku itu, min duwa aku magpuwasa ma diyōm dapitu', maka jakatan ku isab kamemon tausaha ku.' ¹³ Suga' in aa magkallo' sukay parinta ian hi' nangge ma tong langgal maka 'nsa' minsan paharap ni sulga'. Pippōk-pippōk uk na dagha na sabab susa na. 'O Tuhan,' uk na, 'maase' kau ma aku sabab dusahan aku.' ¹⁴ Baan ta kaam," uk si Isa, "taabut peen manga aa itu mowe' min langgal hi', aa magkallo' sukay iya bōntōl ma bistahan Tuhan, 'nsa' aa Parisi hi'. Sabab na sayi-sayi magpalangkaw ma baran na pireyo' du, maka sayi-sayi magpareyo' di na pilangkaw du isab."

*Kalasa si Isa ma manga onde'-onde'
(Matiyu 19.13-15; Markus 10.13-16)*

¹⁵ Na, niya' manga aa mo anak sigam ni si Isa bo' supaya iya mabōtang tangan na ma sigam. Pag'nda' itu uk manga mulid na, magtuwi pihallingan uk sigam manga aa mamō ian. ¹⁶ Suga' linganan onde'-onde' ian uk si Isa. Uk na ni manga mulid na, "Parulun bi manga onde'-onde' iyu paitu ni aku. Daa sigam lāngun bi sabab sayi-sayi makasali' kawul-piil na ni sali' onde'-onde' itu taga palsukuan du ma pagparinta Tuhan. ¹⁷ Bannal iya pama' ku ma kaam, bang aa 'nsa' nulut ma pagparinta Tuhan sali' kapanulut

onde'-onde', na, aa ian 'nsa' du pisōd ni diyōm pagparintahan Tuhan.”

Pasal aa taga alta'

(Matiyu 19.16-30; Markus 10.17-31)

¹⁸ Ma dakayo' 'llaw niya' Yahudi langkaw pahì ni si Isa niyaw ma iya. “Tuwan Guru,” uk na, “kau iyu asal hap. Ayi subay hinang ku bo' aku kaniyaan kallum iya taptap ni kasaumulan?”

¹⁹ Nambung si Isa, uk na, “Angay uk nu in aku itu hap? 'Nsa' niya' hap, duwal Tuhan dakayo'-kayo'.

²⁰ Katauhan nu asal bayi panohoan Tuhan: daa kau magjina. Daa kau mono'. Daa kau nangkaw. Daa kau naksi' puting. Pag-addatin ina'-mma' nu.”

²¹ Uk lalla ni iya, “Tuwan, sataggōl min kaonde'-onde' ku bayi na kabōgbōgan ku ian hi' kamemon.”

²² Take peen itu uk si Isa, uk na, “Niya' le' dakayo' 'nsa' tahinang nu. Pahì kau, paballihin alta' nu kamemon bo' pamuwanun ballihan na ma manga aa miskin. Manjari niya' du karaya nu may'an ma diyōm sulga'. Puwas hi' paitu kau me' ma aku.” ²³ Suga' pagtake aa itu ma bissala si Isa magtuwi iya susa tōōd sabab landu' heka alta' na.

²⁴ Tanda' uk si Isa susa na bo' uk na ni iya, “Manga aa dayahan kahunitan asal pasōd ni diyōman pagparinta Tuhan! ²⁵ Kaluhayan le' unta' palabay min buwi' jawum min aa dayahan pasōd ni diyōman pagparinta Tuhan.”

²⁶ Take peen halling si Isa itu uk manga aa, halling sigam, “Bang salaihi', sayi baha' makasampay ni kasalamatan ma diyōm sulga'?”

²⁷ Uk sambung si Isa, “Iya 'nsa' takowe' uk manusiya' takowe' du uk Tuhan.”

²⁸ Sakali halling si Petros, uk na, “Ndaun ba kami itu. Bayi na 'mbanan kami ayi-ayi kamemon bo' me' ma kau.”

²⁹ “Aho’,” uk si Isa ma sigam, “maka baan ta kaam tōōd: sasuku bayi ngambanan luma' na, atawa handa na, atawa danakan na, atawa ina'-mma' na, atawa manga anak na, ma sabab katuyu' na ma pagparinta Tuhan, ³⁰ tiyungbasan du iya uk Tuhan ma dunya itu hi', lipat manglipat min bayi 'mbanan na. Bo' ma dunya ahirat pisukuan iya kallum taptap ni kasaumulan.”

Kamintallu na na uk si Isa missala pasal kamatay na

(Matiyu 20.17-19; Markus 10.32-34)

³¹ Manjari biyo uk si Isa mulid na sangpu' ka duwa pasaddi min aa kasehean bo' iyampa sigam bissalahan uk na. Halling na, “Pake kaam. Tiya' kitabi patukad tudju ni Awrusalam. May'an peen kitabi, pimattan du kamemon bayi tasulat uk manga kanabi-nabihan ma pasal aku, Anak Manusiya'. ³² Siyongan du aku ni pangantanan manga aa 'nsa' bangsa Yahudi bo' pig-udju'-udju' aku uk sigam. Hiyalipulu isab aku sampay pigluraan. ³³ Piglapdōsan du aku uk sigam bo' iyampa aku piyatay. Suga' taabut peen tallum bahangi min kamatay ku 'llum du aku pabing.”

³⁴ Suga' 'nsa' tahati uk manga mulid na bang ayi bissala uk na ian. 'Nsa' makahōp hatihan na ni diyōm pikilan sigam. 'Nsa' tasabut uk sigam bang ayi pihalling uk si Isa hi'.

*Aa buta kaulian uk si Isa
(Matiyu 20.29-34; Markus 10.46-52)*

³⁵ Manjari, sikōt peen di si Isa ni दौरा Ar-
iha, niya' aa buta ningko' ma bihing daddōk
palabay sigam. Hinang na ngamu'-ngamu'
sin. ³⁶ Makake peen buta itu ma baanan aa
maglabay minnian, tiyaw uk na bang ayi poon
na. ³⁷ Halling manga aa ian ma iya, "Tiya'
palabay si Isa, aa min Nasaret."

³⁸ Pagtake na itu magtuwi iya ngalingan
pakōsōg, "O Isa," uk na, "tubu' Sultan Daud,
maase' kau ba ma aku!" ³⁹ Pihallingan iya
uk manga aa min dahuhan na, daa siyoho'
maghebok. Suga' pikōsōg gam peen pangalingan
na. "O Isa, tubu' sultan Daud," uk na, "maase' na
kau ba!"

⁴⁰ Jari parōhōng si Isa bo' soho' na aa buta ian
biyo ni iya. Makasikōt peen, tiyaw si Isa ma iya,
uk na, ⁴¹ "Ayi kabayaan nu hinang ku ma kau?"
"Tuwan," uk na, "kabayaan ku makanda'
pabing."

⁴² Uk si Isa ni iya, "Makanda' na kau. Kaulian
na mata nu ma sabab pangandōl nu ma aku."

⁴³ Saruun-duun du iya makanda' pabing bo'
me' iya paturul ma si Isa maka uk na nanglitan
Tuhan. Pag'nda' itu uk baanan manga aa may'an,
iya du sigam kamemon me' nanglitan Tuhan.

19

Si Isa maka si Sakkiyas

¹ Pasōd na si Isa ni diyōm दौरा Ariha bo'
palabay iya min tangnga' kalumaan. ² Na, niya'
aa maglahat ma hi', ōn na si Sakkiyas. Nakura'

asal iya ma manga aa magkallo' sukay parinta, maka dayahan iya. ³ Baya' tōōd iya nganda' ma si Isa bang sayi iya, suga' 'nsa' tanda' na sabab pandak iya maka heka aa magtipunan ian. ⁴ Hangkan iya paragan parahu min kahekahan aa ian bo' parāg iya ni diyata' kayu sikamol bo' supaya tanda' na si Isa bang palabay na minnihi'. ⁵ Pagtakka si Isa ni tōngōd kayu ian parōhōng iya pahangad, bo' halling na ma si Sakkiyas, “O Sakkiyas, palakkas na kau paruwai sabab subay aku pahali-hali ma luma' nu 'llaw itu.”

⁶ Jari parayi'-dayi' si Sakkiyas paruwai, maka kiyōgan iya mo si Isa ni luma' na. ⁷ Sakali magpanaway manga aa kamemon iya makake ma bayi halling si Isa ma si Sakkiyas hi'. Uk sigam, “Allā! Me' iya pahi' mangan ma luma' aa dusahan!”

⁸ Ma luma' peen, nangge si Sakkiyas bo' uk na ni si Isa, “Tuwan, pake kau kono'. Santōnga' alta' ku panarakka ku du ma manga aa miskin. Maka bang niya' aa bayi akkalan ku, papowe' ku du ni iya sin na lipat 'mpat.”

⁹ Uk si Isa ni iya, “'Llaw itu lappasan kau sampay anak-handa nu sabab tubu' kau isab si Ibrahim. ¹⁰ Aku, Anak Manusiya', iya maksud ku paitu ni dunya subay meha manga aa tā min Tuhan bo' sigam liyappasan.”

*Paralilan pasal aa pingandōlan
(Matiyu 25.14-30)*

¹¹ Pagka peen pake manga aa ma si Isa, niya' kissa pamaralilan pihalling uk na ma sigam. Sikōt na iya ni दौरا Awrusalam,

maka pangannal sigam in pagparinta Tuhan ma manusiya' song na tiyagnaan. ¹² Hangkan salaitu pamaralilan na: "Niya'," uk na, "dakayo' aa bangsahan magbamba pauntas ni lahat tā bo' iya tahinang sultan mahi'. Puwas hi' pabing du iya ni lahat na magsultan. ¹³ Manjari itu, ma song peen tulak, linganan uk na sangpu' sosohoan na. Biyuwanan sigam uk na dublun bulawan pakaniya-pakaniya. Halling na ma sigam, 'Lituhun bi alta' itu sataggōl ku 'nsa' maitu.' ¹⁴ Suga' kibansihan aa bangsahan itu uk manga aa ma lahat na, hangkan sigam mabo aa paturul ni iya mo lapal. Uk lapal hi', "Nsa' kami baya' bang kau iyu pagsultanan kami.'

¹⁵ "Suga' minsan salaihi', tahinang sadja iya sultan bo' pabing iya ni lahat na. Pagtakka na, magtuwi siyoho' uk na paalōp ni iya manga sosohoan bayi kabuwanan dublun bo' supaya katauhan na bang pila tauntung uk sigam danggan maka dangan. ¹⁶ Jari paalōp ni iya sosohoan dahu bo' uk na, 'Tuwan, iya dublun dakayo' bayi pamuwan nu ma aku taga untung na sangpu' dublun.' ¹⁷ 'Hap du hinang nu,' uk sultan. 'Kau sosohoan hantap. Pagka kau iyu kapangandōlan ma alta' diki'-diki', hangkan kau buwanan ku kapatut mag-agi ma sangpu' दौरa.' ¹⁸ Puwas hi' paalōp ni iya sosohoan karuwa na. 'Tuwan,' uk na, 'iya dublun bayi pamuwan nu ma aku taga untung na lima.' ¹⁹ Uk sultan ni iya, 'Hap. Kau isab buwanan ku kapatut mag-agi ma lima दौरa.' ²⁰ Jari paalōp isab pay'an sosohoan dakayo' bo' uk na, 'Tuwan, oo, tiya' du dublun

nu. Bayi putus ku maka panyu' bo' iyampa tawu' ku sakuli-kuli. ²¹ Tiyāw asal aku ma kau sabab kau iyu 'nsa' maase' ma aa. Kallo' nu iya 'nsa' bayi pabōtang nu, maka pag-ani nu iya 'nsa' bayi pagluugan nu.' ²² Uk sultan ni iya, 'Oy! Kau iyu sosohoan 'nsa' niya' kapusan na. Pibing uk ku ni kau bayi halling nu sini' bo' kau tawwa' hukuman. Katauhan nu baha' in aku 'nsa' maase'? Kallo' ku baha' iya 'nsa' bayi pabōtang ku? Maka pag-ani ku baha' iya 'nsa' bayi pagluugan ku? ²³ Bang hati salaihi', angay 'nsa' bayi tawu' nu sin ku ni diyōm bangko bo' niya' anak na? Manjari pagtakka ku paitu takallo' ku du sin ku sampay anak na.'

²⁴ "Puwas hi' halling sultan ni manga aa magpanangge may'an. 'Kalloun bi dublun min iya bo' pamuwanun bi pay'an ni sosohoan dakayo', iya niya' dublun na sangpu' ian.' ²⁵ Suga' uk manga aa ian, 'Tuan! Niya' na sangpu' dublun na!' ²⁶ 'Baan ta kaam,' uk sultan, 'sasuku kapangandōlan ma heka, kinnōpan du ma iya, suga' sasuku 'nsa' kapangandōlan minsan ma diki', kiyulangan du ayi-ayi bayi ma iya. ²⁷ Na, manga banta ku ian,' uk sultan, 'manga aa 'nsa' baya' bang aku pagsultanan sigam, bohun bi paitu. Papatayun bi sigam ma itu ma alōpan ku.'

Kapagpamehe ma si Isa waktu kasōd na ni Awrusalam

(Matiyu 21.1-11; Markus 11.1-11; Yahiya 12.12-19)

²⁸ Ubus peen bissala si Isa itu, mangngan iya parahu min sigam tudju ni Awrusalam. ²⁹ Jari

itu, makasikōt peen iya ni kalumaan Betpage maka Betani, iya ian ma kasikōtan Bud Jaitun, noho' iya duwangan mulid na parahu min kasehean. ³⁰ Uk na ma sigam, "Pahi' na kaam ni kalumaan ma dahuhan bi iyu. Jari pagtakka bi pay'an makatawwa' du kaam dakayo' anak kura' ingkōtan, kura' 'nsa' bayi tapanguraan aa. Hubaran bi bo' bohun bi paitu. ³¹ Bang niya' ganta' niyaw kaam bang angay hiyubaran uk bi, subay halling bi, 'Tuud pigguna uk nakura.' "

³² Sakali pahi' aa bayi siyoho' hi' bo' tatawwa' uk sigam sali' bayi pama' si Isa.

³³ Sabu peen sigam ngahubad anak kura', halling manga aa dapu na ma sigam, uk sigam, "Oy! Angay hubaran bi iyu?"

³⁴ Uk sigam, "Tuud pigguna uk nakura.'" ³⁵ Jari biyo uk sigam anak kura' ni si Isa. Liyampikan bukut na maka manga badju' sigam bo' iyampa si Isa pitingko' ma diyata'. ³⁶ Na, makakura' peen si Isa, billat uk manga aa sammek sigam ma daddōk palabayan na.

³⁷ Pagka sikōt na si Isa ni Awrusalam, ian na ma daddōk ma luran Bud Jaitun, iya baanan manga anak-mulid na ian kamemon nagna' na magpananglit ma Tuhan. Pitanōg suwara sigam nanglitan iya ma sabab manga hinang barakatan bayi tanda' uk sigam hinang uk si Isa. ³⁸ Uk sanglit sigam, "Bang peen biyarakatan Sultan itu, iya kawakilan uk Tuhan paitu. Kasannangan asal ma diyōm sulga', maka sanglit ma Tuhan Mahatinggi!"

³⁹ Jari halling ni si Isa manga Parisi bayi may'an ma diyōm katipunan aa. Uk sigam, "Tuwan Guru, sohoun manga mulid nu itu parōhōng nanglingitan kau!"

⁴⁰ Nambung iya, uk na, "Baan ta kaam, bang ganta' sigam itu 'nsa' halling, paganti' manga batu ma daddōk itu ngōlang nanglingitan aku."

Magtangis si Isa pasal दौरا Awrusalam

⁴¹ Sikōt-sikōt peen si Isa ni दौरا Awrusalam, bo' tanda' na manga kalumaan na, magtangis iya sabab kaase' na ma manga aa ma lahat ian.

⁴² Uk na, "Allā, minsan ma 'llaw itu na, bang bayi tahati bi bang ayi kagunahan bi supaya kaam makatawwa' kasannangan. Suga' 'nsa' du tahati bi. ⁴³ Ma waktu siyong niya' bala' takka ni kaam. Pig-agpangan du दौरا bi iyu uk manga banta bi, pigkutaan katilibut na uk sigam bo' kaam 'nsa' makaluwas. ⁴⁴ Liyubu uk sigam kalumaan bi iyu kamemon sampay 'nsa' na niya' batu pagdayaw luma' takapin magpangkat-pangkat. Maka kaam kamemon magtayi'-anak iya maglahat maiyu, piyatay du isab uk sigam. Paniya' du bala' itu ma kaam sabab 'nsa' piruli uk bi waktu kapamanda' uk Tuhan ase' na ma kaam."

Pasōd si Isa ni diyōm langgal pagkulbanan

(Matiyu 21.12-17; Markus 11.15-19; Yahiya 2.13-22)

⁴⁵ Manjari pagtakka si Isa pahi' pasōd iya ni diyōm langgal pagkulbanan, bo' nagna' iya makallo' na manga aa magdagang-dagang may'an. ⁴⁶ Uk na ma sigam, "Tasulat asal ma diyōm kitab bayi palman Tuhan, iya uk na,

'Luma' ku itu iyōnan du luma' pagsambahayan-gan manga aa.' Suga' hinang bi na sali' luma' panapukan mundu."

⁴⁷ Mandu' na peen si Isa 'llaw-llaw ma diyōm langgal ian. Manga kaimaman langkaw maka manga guru ma sara' agama maka manga aa pamean mahi' baya' mapatay si Isa. ⁴⁸ Suga' 'nsa' niya' lawang tapeha sigam pamapatay ma iya, sabab manga aa kamemon ian tuyu' tōōd pake ma pamissala na.

20

*Tiyaw si Isa bang minningga kapatut na
(Matiyu 21.23-27; Markus 11.27-33)*

¹ Ma dakayo' 'llaw, ian isab si Isa ma langgal pagkulbanan manduan manga aa maka mag-nasihat lapal hap ma sigam. Jari pahi' ni iya manga kaimaman langkaw, maka manga guru ma sara' agama, maka manga kamaasan.

² Halling sigam ni iya, "Ayi kapatut nu maghinang kau salaiyu? Sayi bayi muwanan kau kapatut?" ³ Uk na ni sigam, "Niya' dakayo' paniyaw ku ma kaam dahu. Bain bi aku: ⁴ iya kapatut si Yahiya Magpapandi hi', kapatut min Tuhan baha' atawa min manusiya' sadja?"

⁵ Sakali mag-isun-isun manga aa ian. Uk sigam, "Bang sawupama uk ta in kapatut si Yahiya ian bayi min Tuhan, tiyaw du kitabi itu uk na bang angay kitabi 'nsa' bayi magkahagad ma si Yahiya. ⁶ Suga' bang uk ta in kapatut si Yahiya ian min manusiya' sadja, na, piligdu kitabi. Hiyak kitabi maka batu uk manga mahadjana'

itu kamemon sabab magkahagad asal sigam in si Yahiya nabi du min Tuhan.”⁷ Hangkan salaitu iya panambung manga nakura' ian ma tiyaw si Isa, uk na, “'Nsa' katauhan kami bang minningga kapatut na.”

⁸ “Na,” uk si Isa, “iya du aku 'nsa' maan kaam bang minningga iya kapatut ku maghinang manga hinang ku itu.”

Paralilan pasal manga aa magtunggu' ma kabbun anggul

(Matiyu 21.33-46; Markus 12.1-12)

⁹ Manjari nagna' si Isa mahalling kissa paralilan ma manga aa. “Niya’,” uk na, “dakayo' aa taga tana' bayi nanōm bahan anggul ma kabbun na. Bayi patungguan na ma manga aa magtunggu'. Puwas hi' tulak iya ni lahat saddi bo' taggōl iya ma hi'.¹⁰ Taabut peen musim pagpusu' buwa' anggul hi', siyoho' uk aa dapu kabbun ian dakayo' sosohoan na pahi' ni manga aa magtunggu' ngallo' bahagi' na. Suga' liyapdōsan ipatan ian uk sigam bo' pipowe' iya ma 'nsa' niya' tabo na.¹¹ Puwas hi' noho' na isab aa dapu ian sosohoan na saddi pahi' ni sigam. Iya du iya liyapdōsan uk sigam, hiyalipulu, maka pipowe' ma 'nsa' niya' tabo na.¹² Puwas hi' soho' na isab sosohoan saddi pahi', kamintallu na na. Jari sosohoan damuwi itu palian uk sigam bo' iyampa pilahi paluwas min kabbun anggul hi'.¹³ Manjari uk aa dapu kabbun, ‘Ayi baha' subay hinang ku? Papahi' ku le' anak ku lahasiya' itu, iya kalasahan ku. Tantu iya pig-addatan du uk sigam.’¹⁴ Suga' pag'nda' manga tunggu' ma

anak aa dapu hi' magtuwi sigam mag-isun. Uk sigam, 'Iya na ko' iyu anak aa dapu. Sung na kitabi, papatay tabi na iya bo' takallo' tabi tana' na.' ¹⁵ Jari liyarukan iya uk sigam ma luwasan kabbun hi', bo' piyatay.

"Na," uk si Isa, "ayi baha' hinang aa dapu kabbun hi'? ¹⁶ Pahi' du iya mapatay manga tunggu' ian, bo' patungguan na kabbun na ma aa saddi."

Pagtake peen manga aa ian ma bissala si Isa itu, uk sigam, "Oy! Bang peen 'nsa' kiyabbul bo' nu!"

¹⁷ Suga' piyatong sigam uk si Isa. Uk na, "Ayi hati na, kumpas bi, iya tasulat ian ma diyōm kitab, iya uk na:

'Iya batu bayi siyulak uk aa maghinang luma',
pangannal 'nsa' niya' guna na,
Iya na ian batu mehe tōōd kalagihan na.' "

¹⁸ Uk si Isa le', "Sasuku hug ni batu itu tumu-tumu du baran na. Maka sasuku kahugan batu itu pipis du kamemon na."

Paniyaw pasal pagbayad sukay ni Sultan Mahatinggi

(Matiyu 22.15-22; Markus 12.13-17)

¹⁹ Manga guru ma sara' agama maka manga kaimaman langkaw baya' naggaw si Isa ma saruun-duun, sabab tasayu uk sigam in sigam iya bayi paandigan na ma paralilan pasal tunggu' kabbun ian. Suga' 'nsa' iya tasaggaw uk sigam sabab tiyāw sigam ma manga aa mahadjana'.

²⁰ Meha le' sigam waktu hap bo' supaya iya siyongan uk sigam pahi' ni pangantanan gubnul.

Niya' manga aa tiyambahan uk sigam, siyoho' pahi' ni si Isa magbawu'-bawu' in sigam taga atay pote' tudju ni iya, bo' supaya iya tabo magbissala bo' iya tasaggaw uk sigam ma bissala na. ²¹ Jari halling manga aa tiyambahan ian ni si Isa. "Tuwan Guru," uk sigam, "katauhan kami in bissala nu maka pandu' nu bōntōl du. 'Nsa' kau mene' ma aa minsan sayi iya, maka bannal sadja pamandu' nu pasal kawul-piil iya kibayaan uk Tuhan. ²² Bain kami kono'. Bang kita ganta' mayad sukay ni parinta Roma, iya deyo' min Sultan Mahatinggi hi', langgal ta baha' sara' agama tabi?"

²³ Suga' kitauhan asal uk si Isa pangakkal sigam, hangkan uk na ma sigam, ²⁴ "Pandain kono' aku sin." Pagka niya' na sin, uk na, "Patta' sayi maka ōn sayi ma sin itu?"

"Patta' Sultan Mahatinggi maka sulat na," uk sambung sigam.

²⁵ "Na," uk si Isa, "pagka suku' sultan ko' itu, pamayarun bi ni iya. Damikkiyan na, bang niya' ayi-ayi suku' Tuhan, ungsurin bi isab ni Tuhan."

²⁶ Manjari 'nsa' iya takowe' siyaggaw uk sigam ma alōpan manga mayiran. Hangkan na 'nsa' na niya' bissala sigam, maka inu-inu sigam ma panambung na.

Paniyaw pasal kallum pabayik ma manga aa magpatayan

(Matiyu 22.23-33; Markus 12.18-27)

²⁷ Puwas hi' niya' pay'an ni si Isa manga aa Saddusi, daginis agama Yahudi iya uk na 'nsa' niya' aa magpatayan 'llum pabing ma 'llaw

damuwi. ²⁸ Tiyaw sigam ma si Isa, “Tuwan Guru,” uk sigam, “niya' sara' bayi pangamban kitabi uk si Musa pasal aa bang matay ma 'nsa' taga tubu'. In balu na subay killo' handa uk siyay na, bo' supaya niya' anak tabista tubu' min aa bayi mamatay hi'. ²⁹ Na,” uk sigam, “niya' bayi pitu' lalla magdanakan. Maghanda siyaka suga' matay iya ma 'nsa' taga anak. ³⁰ Jari siyay pasunu' maghanda balu hi' bo' matay isab ma 'nsa' taga anak. ³¹ Damikkiyan na isab siyay katallu na. Jari in pitu' magdanakan bayi makahanda ni dakayo' danda hi', bo' matay sigam kamemon ma 'nsa' taga anak. ³² Ma katapusan na matay isab danda. ³³ Na, Tuwan,” uk sigam, “bang taabut 'llaw pagpakallum bayik manga aa magpatayan, handa sayi baha' danda hi'? Sabab bayi iya takallo' handa uk sigam pitu' magdanakan.”

³⁴ Nambung si Isa ma sigam, uk na, “Manga aa ma dunya itu maghanda asal maka maghalla. ³⁵ Suga' manga aa iya bista uk Tuhan makajari pikallum pabayik min kamatay, maka tiyōp maglahat ma hi' ma sulga', 'nsa' na sigam maghanda atawa maghalla. ³⁶ Sabab 'nsa' na sigam magkamatay suga' makasali' na sigam ni manga malaikat. Manga anak Tuhan na sigam sabab bayi na sigam pikallum pabing min kamatay sigam. ³⁷ Na, in pasal aa magpatayan pikallum pabing, pipasti' ko' itu uk si Musa ma sulat kitab, iya pasal kayu puhung bayi keyat. Iya pangōn si Musa ma Tuhan may'an, ‘Tuhan pagtuhanan di si Ibrahim maka si Isahak maka

si Ya'kub.' ³⁸ Hati na Tuhan itu pagtuhanan asal uk manga aa 'llum, 'nsa' uk aa magpatayan. Bang ma bistahan Tuhan 'llum asal aa kamemon, minsan taggöl na kamatay ginhawa-baran sigam."

³⁹ Halling manga guru sara' agama kasehean. "Tuwan Guru," uk sigam, "hap sambung nu ian." ⁴⁰ 'Nsa' na niya' makatawakkal niyaw iya pabayik.

Paniyaw pasal si Almasi

(Matiyu 22.41-46; Markus 12.35-37)

⁴¹ Jari tiyaw si Isa ma sigam. "Angay," uk na, "manga aa halling pasal si Almasi in iya tubu' si Sultan Daud? ⁴² Sabab na si Daud baran na bayi magpalatun ma diyöm kitab Jabul, uk na, 'Bayi ngabtang Tuhan ni Panghu' ku, uk na, Dayi' kau, ningko' kau ma bihing ku sakap ni katau,

⁴³ Bo' bo ku palbantahan nu tatawu' ma deyo' pat-nayi' nu.'

⁴⁴ Na," uk si Isa, "pagka si Almasi iyōnan Panghu' uk si Sultan Daud, tantu iya 'nsa' panubu' si Daud sadja."

Pamituwa si Isa pasal manga guru ma sara' agama

(Matiyu 23.1-36; Markus 12.38-40)

⁴⁵ Pasalta' peen pake manga aa kamemon, uk si Isa ni manga mulid na, ⁴⁶ "Halliin bi manga guru ma sara' agama, iya tagihan maglunsul magpa-makay juba taha'. Tagihan isab sigam hiyulmat bang ma mayiran. Bang ma diyöm langgal, baya' sigam pitingko' ma tingkoan bangsahan. Damikkiyan na bang sigam ma pagjamuhan,

subay paningkoan iya tiyawuan aa langkaw. ⁴⁷ Nyanyaya uk sigam manga balu danda supaya takallo' luma' sigam, bo' pitaha' uk sigam sambahayang sigam, paglaku-laku sigam in sigam baliman, bahasa tapukan kahinangan sigam malaat hi'. Hangkan du pikalap kabinsanaan ma sigam ma ahirat."

21

Pasal sin pangungsud uk balu danda (Markus 12.41-44)

¹ Manjari itu nganda' si Isa bo' tanda' na manga aa dayahan magpangahug sin pagjakat sigam ni tuung ma diyōm langgal ian. ² Niya' isab tanda' na dakayo' danda balu, miskin tōōd, ngahug duwa pisita tumbaga. ³ Uk si Isa, "Bannal iya pama' ku ni kaam itu, iya duwa pisita tumbaga tahug uk danda miskin itu labi halgaan le' min pilak kamemon bayi tahug uk sigam kamemon. ⁴ Sabab kasehean ian," uk si Isa, "bayi muwan min alta' sigam manglabi-labihan. Suga' danda itu, minsan iya miskin kalandu', bayi muwan sin na kamemon iya arak pamalli na balanja' na."

Missala si Isa pasal kalubu langgal pagkulbanan (Matiyu 24.1-2; Markus 13.1-2)

⁵ Niya' manga mulid na kasehean maglagtanglagtang pasal langgal pagkulbanan ian. Hap inda' kono' manga batu bayi giyuna pangahinang langgal hi', maka ari-ari na kaginis-ginisan bayi pamuwan uk manga aa. Pagtake peen bissala sigam uk si Isa, uk na, ⁶ "Iya tanda' bi itu

kamemon liyubu du ma waktu siyong. 'Nsa' du niya' batu na ngapin magbangkat. Kiyanat du kamemon.”

*Manga kasigpitan maka kabinsanaan
(Matiyu 24.3-14; Markus 13.3-13)*

⁷ Jari tiyaw si Isa uk sigam. “Tuan Guru,” uk sigam, “umay paniya' iya bayi uk nu sini? Maka ayi tanda' na bo' kitauhan in pakaradjaan ian takka na?”

⁸ Nambung iya, uk na, “Kamaya'-maya' kaam bo' kaam 'nsa' kaakkalan. Sabab ma sosongun iyu heka paitu nabbut ma ōn ku, maglaku-laku in sigam si Almasi na. 'Kiyamat na,' uk sigam. Suga' daa kaam me' ma sigam. ⁹ Bang niya' take bi hunub-hunub pasal pagbono' atawa pasal lingōg, daa kaam gawa. Tantu paniya' manga pagbono' suga' 'nsa' le' ian hi' 'llaw kiyamat.”

¹⁰ Masi halling si Isa, uk na, “Magbono' du bangsa dakayo' maka dakayo', parinta dakayo' isab maka parinta dakayo'. ¹¹ Paniya' du manga linug mehe maka gōtōm maka saki laatan ma kalohahan dunya. Niya' isab manga paltandaan tanda' ma diyata' langit, paltandaan makainu-inu maka makataw-taw. ¹² Suga' dahu min ian hi' siyaggaw du kaam uk manga aa maka liyaat du kaam. Biyo du kaam ni langgal sigam bo' kaam hiyukum maka liyōōn ni diyōm jil. Tiyukbalan du isab kaam ni manga sultan maka ni manga gubnul bo' kaam hiyukum uk sigam ma sabab pame' bi ma aku. ¹³ Bang ian na kaam ma alōpan sigam, iya na ian waktu kapama' bi ma sigam lapal hap pasal aku. ¹⁴ Suga'

magniyat kaam subay 'nsa' magsusa bang ayi pangandaawa bi waktu kapanumariya kaam, ¹⁵ sabab aku iya muwanan kaam tau bo' kaam makasambungan sigam. Jari 'nsa' du niya' kuntara bi makasagga' kaam, maka 'nsa' katangkisan bissala bi. ¹⁶ Minsan manga maas bi maka dawuranakan bi, minsan manga lung-kampung bi maka manga kabagayan bi, siyongan du kaam uk sigam ni kuntara bi. Maka niya' min kaam piyatay du uk sigam. ¹⁷ Kibansihan du kaam uk aa kamemon ma sabab pame' bi ma aku. ¹⁸ Suga' 'nsa' du kaam kalungayan ayi-ayi minsan dalamba buun bi. ¹⁹ Lappasan du kaam bang peen pahögöt bi pangandöl bi.”

*Pasal pamakaat दौरا Awrusalam
(Matiyu 24.15-21; Markus 13.14-19)*

²⁰ “Bang tanda' bi दौरا Awrusalam itu libut uk sundalu, na, katauhan bi song na waktu pamakaat iya. ²¹ Jari sasuku pabötang ma lahat Yahudiya subay paragan pahi' ni kabudburan. Sasuku ma diyöm दौरا Awrusalam subay paluwas magdayi'-dayi', maka sasuku ma de daa subay pabing pahi' ni diyöm दौरا. ²² Sabab iya ian manga 'llaw pangamulka' Tuhan ma manusiya'. Jari niya' na kamaujuran ma kamemon bayi tasulat ma diyöm kitab. ²³ 'Ndu', makaase'-ase' tōöd manga danda battōng ma masa ian hi', maka manga danda taga anak duru' lagi'. Sabab niya' iyu kabinsanaan mehe pitumbuk ni kalohahan lahat itu. Maka manga aa na pitakkahan du mulka' Tuhan. ²⁴ Niya' sigam kasehean diyugsuan uk manga sundalu,

piyatay. Maka niya' aa kasehean siyaggaw, hinang banyaga' bo' biyo ni kalahat-lahatan kamemon. Daira Awrusalam itu pikaat du uk manga kabangsahan saddi. Subay na jukup gantaan pagparinta sigam bo' iyampa sigam pakallo'."

Kapaitu Anak Manusiya'
(*Matiyu 24.29-31; Markus 13.24-27*)

²⁵ "Ma waktu ma sosongun ian niya' paltandaan paniya' ma mata 'llaw maka ma bulan maka ma manga bituun. Mehe manga kasusahan iya takka ni kabangsa-bangsahan ma itu ma dunya giyawa du pangatayan sigam. Lingōg pikilan sigam sabab 'nsa' manjari pangallub tahik maka landōs goyak kalandu'. ²⁶ Agōn matay manga aa sabab min tāw maka susa sigam, pagpikil sigam manga bala' song patakka ni dunya. Sabab ayi-ayi bayi pibōtang uk Tuhan ma tōngaan langit tabo du maglingas. ²⁷ Puwas ian hi'," uk si Isa, "makanda' du manga aa ma aku, Anak Manusiya', paitu min gabun. Tanda' uk sigam barakat ku maka kōsōg sahaya ku. ²⁸ Jari bang nagna' manga pakaradjaan iya uk ku itu, nangge kaam maka pahangad sabab 'nsa' na taggōl, lappasan du kaam."

Kapamintangan min kayu igira
(*Matiyu 24.32-35; Markus 13.28-31*)

²⁹ Jari niya' paralilan pihalling uk si Isa ma sigam, uk na, "Pandōgahin bi kayu igira maka manga kayu kasehean. ³⁰ Bang tanda' bi ngugbus dawun na, minnihi' katauhan bi song musim pangallaw na. ³¹ Damikkiyan na bang tanda'

bi paniya' bayi pamissala ku ma kaam sini' hi', minnihi' isab katauhan bi sikōt na waktu pagparinta Tuhan ma itu ma manusiya'. ³² Bannal iya pama' ku ma kaam," uk si Isa. "Ma 'nsa' le' magpatayan kamemon manga aa iya 'llum ma buttihi', paniya' du pakaradjaan kamemon bayi uk ku hi'. ³³ Papinda du langit maka dunya suga' kabtangan ku itu 'nsa' tōōd magkapinda."

Subay pahalli'

³⁴ "Subay kaam pahalli'," uk si Isa, "bo' 'nsa' lingōg pikilan bi uk hinang bi magdul-bayaan di bi maka pag-inum bi, atawa uk susa bi pasal kalluman bi. Pahalli' kaam bo' kaam 'nsa' taabut magkarupangan bang takka 'llaw pabayik ku. ³⁵ Sabab tagha' du takka 'llaw ian hi', sali' dalil litag bang magsik, bo' tawwa' du aa kamemon ma babaw dunya itu. ³⁶ Pajaga kaam tōōd. Daa kaam parōhōng ngamu' tabang ni Tuhan bang peen niya' kōsōg bi bo' kaam makasandal ma diyōm pakaradjaan ian kamemon. Ngamu' kaam tabang isab bang peen kaam makatampal ni aku, Anak Manusiya', ma 'nsa' niya' kaiyaan bi."

³⁷ Kahaba'-kahaba' 'llaw mandu' na peen si Isa ma diyōm langgal pagkulbanan, suga' pagsangōm paluwas iya min दौरा hi' tudju ni Bud Jaitun bo' pahanti' mahi'. ³⁸ Dayi'-llaw le' pay'an na peen manga aa kamemon ni langgal pagkulbanan ian pake ma pandu' na.

*Kaisunan pasal panaggaw ma si Isa
(Matiyu 26.1-5; Markus 14.1-2; Yahiya 11.45-53)*

¹ Na, sikōt na paghinang manga Yahudi, waktu pagkakan sigam ma tinapay 'nsa' bayi kalamuran pasulig. Hinang ian iyōnan hinang Pangintōman. ² Manga imam langkaw maka manga guru ma sara' agama mikil-mikil bang salaingga uk sigam mapatay ma si Isa ma 'nsa' niya' makatau. Sabab tiyāw sigam ma manga aa mahadjana'.

*Ngisun si Judas nongan si Isa ni manga nakura'
(Matiyu 26.14-16; Markus 14.10-11)*

³ Manjari pasōd nakura' sayitan ni diyōm pikilan si Judas. Iya na si Judas Iskariyut, dakayo' mulid si Isa min sangpu' ka duwa. ⁴ Pahi' na iya ni manga imam langkaw maka ni manga nakura' ma jaga langgal pagkulbanan, bo' sigam bo' na mag-isun bang salaingga uk na ngakkal ma si Isa sampay nongan iya ni sigam. ⁵ Kiyōgan sigam tōōd bo' nganjanji' sigam namba iya maka sin. ⁶ Ngaho' magtuwi si Judas bo' nagna' iya meha waktu hap panong na si Isa ni sigam ma 'nsa' kitauhan uk kahekahan aa.

Si Isa maka manga mulid na magsakap ma hinang Pangintōman

(Matiyu 26.17-25; Markus 14.12-21; Yahiya 13.21-30)

⁷ Manjari taabut na hinang, iya pagkakan sigam tinapay 'nsa' bayi kalamuran pasulig. Iya na ian 'llaw panumbay manga aa ma anak bili-bili, iya kiyakan uk sigam pangintōman sigam

ma masa bayi kapamuwas Tuhan ma ka'mbo'-mboan sigam min kamatay ma hi' ma lahat Misil. ⁸ Siyoho' uk si Isa si Petros maka si Yahiya, uk na, "Pahi' kaam magsakap kiyakan kitabi ma hinang Pangintōman."

⁹ Uk sigam ma iya, "Tuwan, ma ayi kabayaan nu panakapan kami?"

¹⁰ Uk na ni sigam, "Makasōd peen kaam ni diyōm दौरا iyu, makasampang du kaam ma dakayo' lalla mo kibus lōōnan bohe'. Turulun bi iya ni luma' pasōran na, ¹¹ bo' uk bi ma aa dapu luma', 'Siyoho' kau tīyaw uk guru hi' bang maingga kono' bilik pagtipunan na maka manga mulid na?' ¹² Jari pindaan du kaam bilik loha ma diyata' angkap," uk si Isa. "Panyap asal bilik ian. May'an kaam magsakap kiyakan kitabi."

¹³ Jari pahi' na sigam. Tanda' uk sigam mahi' sali' bayi pama' si Isa ma sigam bo' siyakapan uk sigam kiyakan ma hinang Pangintōman.

Jamuhan si Panghu' Isa

(Matiyu 26.26-30; Markus 14.22-26; 1 Kurintu 11.23-25)

¹⁴ Taabut peen waktu pagjamu, ningko' na si Isa maka manga aa bayi kawakilan na bo' iyampa sigam magkakan. ¹⁵ Jari halling iya ni sigam, uk na, "Iya na itu asal kabayaan ku tōōd subay magsawu maka kaam mangan jamu Pangintōman itu, dahu min waktu kalabay ku kabinsanaan. ¹⁶ Sabab baan ta kaam, puwas itu 'nsa' na aku mangan jamu itu pabing. Subay magmaksud tōōd in hatihan pagjamu itu ma

diyōm pagparinta Tuhan bo' iyampa kakan ku pabing.”

¹⁷ Manjari killo' uk na dakayo' sawan. Iyamuan uk na pagsukulan bo' iyampa halling iya ma sigam. “Sambutun bi inuman itu,” uk na, “bo' inumun bi. ¹⁸ Sabab baan ta kaam, puwas minnitu 'nsa' aku nginum inuman anggul itu sataggōl 'nsa' le' pabōtang pagparinta Tuhan ma manusiya'.”

¹⁹ Puwas hi' killo' uk na tinapay. Iyamuan uk na pagsukulan bo' iyampa pighopo'-hopo' uk na bo' pamuwan na ma manga mulid na. “Tinapay itu baran ku ko', iya pamalilla' ku ma pasal bi. Hinangun bi itu hi' pangintōman bi aku.”

²⁰ Damikkiyan na isab, pag-ubus sigam mangan, pamuwan uk na inuman ma sigam. “Inuman itu,” uk na, “tanda' kapagsulutan Tuhan maka manusiya' iya hinang na bahu itu. Bo' tatuman du pagka pitumpa laha' ku ma sabab bi.

²¹ “Suga' 'ndaun bi,” uk si Isa, “iya aa song nongan aku ni banta ku, tiya' ma itu magsawu maka aku. ²² Sabab aku, Anak Manusiya' itu, matay du sali' asal pangangganta' Tuhan ma aku. Suga' siya-siya du aa nongan aku ni banta ku.”

²³ Jari magtiyaw-tiyaw manga mulid ian bang sayi min sigam iya magbamba nongan si Isa ni banta na.

Paglugat manga mulid bang sayi subay pi-langkaw

²⁴ Na, maglugat manga mulid ian bang sayi ma sigam subay pilangkaw. ²⁵ Suga' uk si Isa ma sigam, “Ma itu ma dunya, manga sultan ma

kabangsa-bangsahan magkawasa asal ni manga aa ma deyoan sigam. Maka manga puntuk nakura' ian baya' hiyulmat uk aa mahadjana', in sigam kono' poonan kahapan ma diyōm lahat hi'. ²⁶ Suga' kaam iyu daa subay magsalaihi'. Iya langkaw tōōd ma kaam subay pasali' bohan na ni siyay katapusan. Maka aa pagnakuraan subay tasoho'-soho' uk pagkahi na. ²⁷ Sayi baha' langkaw? Iya aa ningko' mangan atawa aa magbobohat kiyakan? Iya tantu langkaw iya ningko' mangan. Suga' aku itu, tiya' ma kaam sali' sosohoan bi.

²⁸ “Kaam iyu bayi patōtōg ma aku minsan aku ma diyōm kasusahan. ²⁹ Manjari itu, pagka aku kabuwanan kapatut uk 'Mma' ku mag'ntan parinta ma sosongun, buwanan ku isab kapatut salaihi' ma kaam. ³⁰ Magbe' du kitabi mangan ma diyōm pagparintahan ku. Patingko' ta du kaam ma paningkoan bangsahan bo' kaam ngahukum ma sangpu' ka duwa bangsa kapanubuan si Israil.”

*Si Isa halling pasal si Petros mayilu du
(Matiyu 26.31-35; Markus 14.27-31; Yahiya
13.36-38)*

³¹ Manjari halling si Isa ma si Simun Petros. “Simun!” uk na. “Pake kau. Iyamu' kau uk nakura' sayitan siyulayan, kalu kau tabo na ni kalaatan. Iya panulay na ma kau sali' ibarat payi bang tiyahapan bo' pigsaddi buwas na maka hapa na. ³² Suga' bayi na kau amuan ku tabang ni Tuhan, Simun, bang peen 'nsa' pinda pangandōl nu ma aku. Tayikutan nu du aku, suga' bang kau

pabing ni aku subay kau matōtōg iman manga dawuranakan nu.”

³³ Uk si Petros, “Tuwan Nakura', 'nsa' kau tayikutan ku. Bang kau ganta' jinil, parōngan du aku ma kau. Bang kau piyatay, lilla' du aku paunung ma kau.”

³⁴ Uk sambung si Isa, “Baan ta kau, Petros, ma sangōm itu ma 'nsa' le' nigauk manuk, mayilu du kau min tallu in aku 'nsa' katauhan nu.”

Pasal pitaka, paglutuan maka kalis

³⁵ Halling le' si Isa ma manga mulid na, uk na, “Iya bayi panoho' ku kaam palangngan magnasihāt ian, iya 'nsa' kaam bayi mo pitaka atawa paglutuan atawa tawumpa', niya' baha' bayi kulang ma kaam?”

“'Nsa',” uk sigam.

³⁶ “Suga' buttihi',” uk si Isa, “bang niya' sin bi atawa paglutuan bi, bohun bi na ma palangngan bi. Maka sasuku 'nsa' niya' patakōs na subay paballihan na badju' na pamalli na kalis.

³⁷ Sabab baan ta kaam, song na maujud lapal kitab iya bayi tasulat ma sabab aku, iya uk na, “Talapay iya ma manga aa ngalanggal sara'.”

³⁸ Uk manga mulid, “'Ndaun, Tuwan, niya' ma itu duwa kalis.”

“Sarang na ko' iyu,” uk na.

*Si Isa nambahayang ma hi' ma Bud Jaitun
(Matiyu 26.36-46; Markus 14.32-42)*

³⁹ Jari paluwas si Isa min दौरa tudju ni Bud Jaitun sali' asal kabiyaksahan na, maka me' ma iya manga mulid na. ⁴⁰ Pagtakka na ni papahian

na uk na ma sigam, “Ngamu' kaam tabang ni Tuhan bo' kaam 'nsa' tabo-bo uk sasat.”

⁴¹ Puwas hi' palawak-lawak iya min sigam, manga dabantungan lawak na, bo' iya pasujud nambahayang ni Tuhan. ⁴² Uk na, “O 'Mma', bang kau baya', pakalloin le' min aku kabin-sanaan itu. Suga' 'nsa' kabayaan ku subay diyulan, bang peen kabayaan nu du.” ⁴³ Manjari niya' pasalupa ni iya dakayo' malaikat min sulga' muwanan iya kōsōg panandal na. ⁴⁴ Na, pagka 'nsa' manjari dukka na, kōsōg gam peen panganjunjung na ni Tuhan bo' mattak-mattak hulas na ni tana', sali' dagbōs laha'.

⁴⁵ Ubus peen uk na nambahayang, nangge iya bo' pabing pahi' ni manga mulid na bo' tatawwa' na sigam magtuwihan sabab min sukkal sigam. ⁴⁶ Uk si Isa ma sigam, “Angay kaam tuwi? Punduk kaam nambahayang bo' kaam 'nsa' tabo-bo uk sasat.”

*Si Isa siyaggaw uk manga sundalu
(Matiyu 26.47-56; Markus 14.43-50; Yahiya
18.3-11)*

⁴⁷ Na, salta' peen si Isa halling le' ni manga mulid na, heka aa takka pay'an. Iya pamean sigam si Judas, dakayo' mulid si Isa min sangpu' ka duwa hi'. Paabut iya magtuwi ni si Isa arak niyum iya. ⁴⁸ Suga' halling si Isa ma iya, uk na, “Salaitu baha', Judas, pangakkal nu ma Anak Manusiya'?”

⁴⁹ Pagkitauhan uk manga mulid ma tōngōd si Isa bang ayi song hinang ma iya, tiyaw sigam ma iya, “Tuwan,” uk sigam, “guna kami na baha'

kalis kami?” ⁵⁰ Jari dakayo' mulid ian, liyagut uk na sosohoan imam nakura' bo' lutas magtuwi dambiya' tainga na.

⁵¹ Suga' uk si Isa, “Sarang na ko' iyu.” Jari intanan uk na tainga aa hi' bo' kaulian uk na.

⁵² Halling si Isa ni manga aa bayi pay'an naggaw iya, manga imam langkaw maka manga nakura' ma aa magjajaga ma langgal pagkulbanan maka manga kamaasan bangsa Yahudi. Uk na ma sigam, “Kaba' bi ba in aku itu mundu baha', iya poon kaam subay mo kalis maka kakakal?” ⁵³ Kahaba'-haba' 'llaw mahi' na peen aku ma diyōm langgal pagkulbanan, suga' 'nsa' aku bayi tasaggaw bi. Lipara iya na itu waktu pisukuan kaam bo' aku tasaggaw bi, maka waktu isab kapag-agi nakura' sayitan.”

*Mayilu si Petros in iya 'nsa' tau ma si Isa
(Matiyu 26.57-58, 69-75; Markus 14.53-54, 66-72; Yahiya 18.12-18, 25-27)*

⁵⁴ Manjari siyaggaw si Isa uk sigam bo' biyo iya minnihi' tudju ni luma' imam nakura'. Si Petros iya paturul ma si Isa min katahan.

⁵⁵ Niya' api bayi pidōkōt uk manga sundalu ma halaman luma' imam nakura' bo' parakayo' si Petros ni sigam magtingkoan ma katilibut api hi'.

⁵⁶ Jari itu, sabu peen iya ningko' ma kasawahan api, tanda' iya uk dakayo' danda ipatan imam nakura'. Piyatong iya pahap-hap uk danda itu, bo' uk na, “Iya du aa itu bayi me' ma si Isa.”

⁵⁷ Suga' mayilu si Petros, uk na, “Danda, 'nsa' iya katauhan ku!”

⁵⁸ 'Nsa' taggōl minnihi' niya' dakayo' lalla nganda' ma si Petros hi' bo' uk na, "Iya du kau iyu dambean maka sigam!"

Suga' halling si Petros, uk na, "'Nsa', bagay!" uk na, "'Nsa' aku."

⁵⁹ Palabay peen danjam niya' isab aa saddi lōgōs uk na missala, uk na, "Katauhan ku aa itu bayi du sehe' na, sabab aa Jalil isab iya!"

⁶⁰ Suga' uk si Petros, "Bagay," uk na, "'nsa' katauhan ku bang ayi halling nu iyu!"

Pag masi le' halling si Petros magtuwi nigauk manuk. ⁶¹ Jari palingi' si Isa nganda' ma si Petros bo' taintōm uk si Petros bayi halling si Isa ma iya, iya uk na, "Ma 'nsa' le' nigauk manuk sangōm itu, mayilu du kau min tallu in aku 'nsa' katauhan nu." ⁶² Magtuwi paluwas si Petros minnihi' bo' nangis iya. Magdukka' tōōd.

Si Isa pigtunggingan maka pigtibu'
(*Matiyu 26.67-68; Markus 14.65*)

⁶³ Pigtunggingan si Isa uk manga aa nganjagahan iya, maka pigtibu' iya uk sigam.

⁶⁴ Tiyambunan mata na bo' iyampa iya liyata'. "Tōkōrun kono'," uk sigam, "bang sayi nibu' kau!" ⁶⁵ Heka le' isab halling-halling sigam pamaiya' sigam ma iya.

Si Isa ma harapan manga palhimpunan maas
(*Matiyu 26.59-66; Markus 14.55-64; Yahiya 18.19-24*)

⁶⁶ Pagkallat 'llaw na, magtipun manga kamaasan bangsa Yahudi maka manga kaimaman langkaw maka manga guru ma sara' agama. Jari si Isa biyo paharap ni palhimpunan sigam. ⁶⁷ Uk

sigam ma iya, “Bain kami tōōd bang kau iya si Almasi.”

Nambung si Isa, uk na, “Minsan kaam baan ku 'nsa' du aku pagkahagad bi. ⁶⁸ Maka bang niya' tiyaw ku ma kaam, 'nsa' du kaam nambung. ⁶⁹ Suga' puwas min 'llaw itu aku, Anak Manusiya', ian du ningko' ma bihing Tuhan Sangat Kawasa, sakap ni katau.”

⁷⁰ Uk sigam kamemon, “Bang salaihi', Anak Tuhan kau baha'?”

Uk sambung si Isa, “Iya na uk bi, aku na.”

⁷¹ Jari halling sigam, uk na hi', “'Nsa' na kitabi subay meha saksi' saddi! Sabab makake na kitabi ma halling na itu.”

23

Si Isa ma harapan si Gubnul Pilatu

(Matiyu 27.1-2, 11-14; Markus 15.1-5; Yahiya 18.28-38)

¹ Manjari manga aa palhimpunan kamemon nangge na min paningkoan sigam bo' biyo si Isa uk sigam paharap ni si Gubnul Pilatu.

² Pagmay'an peen, tiyuntutan uk sigam si Isa. Uk sigam, “Bayi taabut kami aa itu mo bangsa kami nagga' ma parinta. Tasoho' na manga aa daa subay mayad sukay ni Sultan Mahatinggi. Maglaku-laku isab iya in iya Almasi, hati na iya tapene' uk Tuhan magsultan.”

³ Tiyaw si Pilatu ma si Isa. “Kau iyu,” uk na, “sultan kau baha' ma bangsa Yahudi?”

Nambung si Isa, uk na, “Iya na uk nu iyu.”

4 Uk si Pilatu ni manga kaimaman langkaw maka ni kahekahan aa ian, "'Nsa' niya' tapeha ku sababan pamabōtangan ku iya hukuman."

5 Suga' liyōgōs na peen uk sigam, "Pilingōg uk na manga aa ma kalohahan lahat Yahudiya sabab min pamandu' na. Bayi tagnaan na hinang na ma lahat Jalil, manjari tiya' na iya pasampay paitu ni Awrusalam."

Si Isa biyo ni dahuhan si Sultan Herod

6 Na, pagtake itu uk si Pilatu magtuwi tiyaw na bang min lahat Jalil baha' si Isa. 7 Makatau peen si Pilatu in si Isa min lahat asal ma diyōm pagsultanan si Herod, siyoho' iya biyo ni si Herod hi' sabab ian iya ma Awrusalam pasalta' ma waktu ian hi'. 8 Pag'nda' si Herod ma si Isa kiyōgan iya tōōd sabab taggōl na kabaya' na nganda' si Isa. Heka asal bissala bayi take na pasal si Isa bo' kabayaan na subay nganda' iya sasang na ngahinang manga hinang kawasahan. 9 Hangkan taggōl paniyaw na ma si Isa suga' 'nsa' makasambung si Isa. 10 Manjari manga kaimaman langkaw maka manga guru ma sara' agama pasikōt na pay'an bo' kōsōg uk sigam nuntutan si Isa. 11 Manjari pigtunggingan si Isa uk si Herod maka manga sundalu na, maka hiyalipulu iya uk sigam. Pisammekan iya maka juba umbul dakayo' bo' iyampa siyoho' biyo pabing ni si Pilatu hi'. 12 Na, iya na ian 'llaw kapagkahāp si Herod maka si Pilatu. Bayi sigam asal magbanta dahu.

*Si Isa pibōtangan hukuman ni kamatay
(Matiyu 27.15-26; Markus 15.6-15; Yahiya
18.39—19.16)*

¹³ Manjari linganan uk si Pilatu manga kaimaman langkaw maka manga aa pagnakuraan maka manga aa mahadjana'. Siyoho' sigam patipun ni iya. ¹⁴ Uk na ma sigam, "Bayi bo bi aa itu ni aku, pagka halling bi in iya mo manga aa subay nagga' ma parinta. Bayi na iya paliksa' ku ma itu ma panganda' bi suga' 'nsa' aku makatawwa' dusa ma iya sali' panuntutan bi iya. ¹⁵ Iya du si Herod, 'nsa' niya' dusa tatawwa' na sabab tasoho' na iya biyo pabayik paitu ni kitabi. Pasti' ko' itu, 'nsa' niya' laat bayi tahinang uk aa itu pamabōtangan iya hukuman ni kamatay. ¹⁶ Hangkan soho' ku sadja iya liyapdōsan bo' iyampa pilappa."

[¹⁷ Hangkan salaihi' halling si Pilatu sabab iya kabiyaksahan na kahaba' tahun, bang maghinang manga Yahudi ma hinang Pangintōman, subay iya malappa dakayo' pilisu.]

¹⁸ Makake peen manga katipunan aa ma halling si Pilatu, magtuwi sigam ngallang kamemon. Uk sigam, "Papatayun aa iyu! Si Barabbas iya kabayaan kami pilappa." ¹⁹ Si Barabbas itu bayi jinil ma sabab hiluhala' bayi hinang na ma दौरا Awrusalam, maka ma sabab hinang na mono' aa.

²⁰ Jari si Pilatu, pagka baya' malappa si Isa, missala pabayik ni manga aa hi'. ²¹ Suga' ngallang sadja sigam, uk sigam, "Lansangun iya ni hag! Lansangun iya ni hag!"

²² Halling le' si Pilatu, kamintallu na. “Angay? Ayi bayi hinang na laat?” uk na. “Nsa' niya' tatawwa' ku sababan na pamapatay ma iya. Soho' ku sadja iya liyapdōsan bo' iyampa pilappa.”

²³ Suga' masi sigam ngōlang pakōsōg. Iya katuyuan sigam subay liyansang si Isa ni diyata' hag. Jari 'nsa' na niya' dapat si Pilatu ian, ²⁴ hangkan pabōtang na hukuman ma si Isa sali' pangamu' sigam. ²⁵ Pilappa uk na aa iya iyamu' uk sigam piluwas, aa bayi tajil ma sabab panagga' na ma parinta maka ma sabab pamono' na ma aa. Suga' si Isa iya tiyukbalan pahi' bo' tahinang kabayaan sigam.

Si Isa liyansang ni hag

(Matiyu 27.32-44; Markus 15.21-32; Yahiya 19.17-27)

²⁶ Manjari itu biyo si Isa uk manga sundalu paluwas minnihi', bo' ma salta' sigam mangngan niya' aa talanggal uk sigam palud min de tudju ni Awrusalam. Ōn na si Simun, aa min lahat Kirini. Liyōgōs iya uk manga sundalu, pitanggungan hag iya song pangalansangan si Isa. Siyoho' iya nanggung min damuwihan si Isa.

²⁷ Heka tōōd manga aa paturul isab ma si Isa, maka niya' isab manga danda magkarukkaan maka magtangis ma sabab na. ²⁸ Palingi' si Isa nganda' ma sigam bo' uk na, “Kaam manga danda Awrusalam, daa aku panangisin bi. Baran bi iya subay panangisin bi, maka manga anak bi. ²⁹ Sabab niya' ian manga 'llaw takka ma sosongun kapamissala manga aa. Uk sigam ma

'llaw ian, 'Hap sukud manga danda 'nsa' bayi makapangiram, iya 'nsa' bayi makaanak maka 'nsa' bayi makaparuru' onde.'³⁰ Iya na ian waktu in manusiya' nuknaan du di sigam. Uk sigam, 'Bang peen paligid ni aku manga bud itu! Bang peen aku katambunan uk manga bud!' ³¹ Sabab na," uk si Isa, "bang laa hinang manusiya' buttihi' ma aa 'nsa' niya' dusa na, iya lagi' na bang niya' aa taga dusa ma 'llaw siyong. Tantu iya liyaat du."

³² Niya' le' duwangan aa saddi min si Isa biyo uk sigam piyatay, aa bayi makalangal sara'. ³³ Jari pagtakka sigam ni lahat iyōnan "Baung Kok", na liyansang si Isa uk sigam ni hag bo' iyampa pitangge maka hag na. Liyansang isab manga aa manga langgal sara' hi' ma hag sigam. Dakayo' ian pitangge ma bihing si Isa sakap ni katau maka dakayo' ma sakap na ni kayi. ³⁴ Nabbut si Isa ni Tuhan. "O 'Mma'," uk na, "ampunun manga aa ngalansang aku itu, sabab 'nsa' tahati uk sigam bang ayi hinang sigam."

Maglibut manga sundalu, pigkoot-kootan uk sigam manga sammek si Isa bang sayi karapuhan na. ³⁵ Pasalta' peen magtanggihan may'an manga aa nganda'nganda' ma si Isa, pig-udju' iya uk manga pagnakuraan bangsa Yahudi. Uk sigam, "Aa itu, tau makalappas aa saddi. Subay iya ngalappasan di na bang sabannal iya si Almasi, iya tapene' uk Tuhan magsultan!"

³⁶ Pigtunggingan isab iya uk manga sundalu. Pasikōt sigam ni iya nongan inuman kisōm pamainum ma iya. ³⁷ Uk sigam, "Bang kau iyu

sabannal sultan manga Yahudi, ngalappasan kau di nu!”

³⁸ Maka niya' sulat bayi pibōtang ma hag min diyata' kok na. Uk na hi', “Sultan bangsa Yahudi.”

³⁹ Pihalling-hallingan isab si Isa uk dakayo' aa langgal sara' bayi liyansang ian. Uk na, “Kau iya Almasi baha'? Ngalappas kau di nu, bo' kami isab bohun.”

⁴⁰ Lipara pihallingan iya uk sehe' na, uk na, “Angay? 'Nsa' niya' tāw nu tudju ni Tuhan? Sali'-sali' hukuman ma kitabi tallungan. ⁴¹ Suga' kita duwangan itu, wajib kita subay piyatay salaitu sabab iya na tungbas manga kahinangan tabi. Suga' aa itu, 'nsa' niya' laat bayi tahinang na.”

⁴² Jari uk na ni si Isa, “O Isa, intōmun aku bang taabut waktu kapagparinta nu na.”

⁴³ Uk si Isa ma iya, “Bannal iya pama' ku itu ma kau, 'llaw itu du magbe' kita ma lahat Tuhan.”

Kamatay si Isa

(Matiyu 27.45-56; Markus 15.33-41; Yahiya 19.28-30)

⁴⁴ Jari itu, lattu peen 'llaw, ngalindōm mata 'llaw bo' tawwa' lindōm kalohahan lahat hi' sampay ni lisag tallu kohap. ⁴⁵ Maka kulambu' bayi pangagpang ma diyōm langgal pagkulbanan ian gese' paruwa. ⁴⁶ Manjari ngōlang si Isa pakōsōg, uk na, “O 'Mma', songan ku na nyawa ku ni pangantanan nu.” Ubus peen pahalling na itu, magtuwi bakkat na napas na. ⁴⁷ Pag'nda' kapitan sundalu ma pakaradjaan ian sanglitan na Tuhan. Uk na, “Bannal aa itu hap asal addat na.”

⁴⁸ Sampay manga aa magtipun may'an nganda'-nganda', pag'nda' sigam ma bayi paniya' ian, mowe' sigam mappōk-mappōk dagha sigam sabab kamehe susa sigam. ⁴⁹ Manga bagay si Isa kamemon sampay manga danda bayi me' paturul ma iya min lahat Jalil le', ian sigam magpanangge min katahan nganda' ma pakaradjaan ian kamemon.

Pagkubul ma si Isa

(Matiyu 27.57-61; Markus 15.42-47; Yahiya 10.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Na, niya' aa may'an iyōnan si Yusup, aa min Arimati dakayo' kalumaan ma lahat Yahudiya. Aa bōntōl asal iya, hap addat-tabiāt na. Tuyu' iya ngagad ma waktu pamabōtang parinta Tuhan ma manusiya'. Dakayo' maas iya ma palhimpunan suga' 'nsa' iya bayi makauyun ma kagaraan maka kahinangan sigam pamapatay sigam ma si Isa. ⁵² Jari pahi' si Yusup itu paalōp ni si Pilatu ngamu' patay si Isa. ⁵³ Pireyo' uk na patay ian min hag bo' siyaput uk na bo' iyampa pibōtang uk na ma diyōm pagkubulan bayi kiyalihan ma diyōm pampang batu. Bahu asal pagkubulan ian, 'nsa' bayi pangubulan. ⁵⁴ Kohap Jumaat na ma salaihi', song 'llaw Sabtu' sabab song na pasaddōp 'llaw.

⁵⁵ Manga danda bayi paturul ma si Isa min lahat Jalil bayi me' isab ma si Yusup hi', bo' tanda' uk sigam kubul maka bang salaingga uk si Yusup mabōtang ma patay na. ⁵⁶ Jari mowe' na sigam nakap manga laksi' maka 'nsallan pahamut pamalihala' sigam ma mayat na.

Taabut peen 'llaw Sabtu' pahali na sigam sali' panohoan sara' agama.

24

Si Isa 'llum pabing

(Matiyu 28.1-10; Markus 16.1-8; Yahiya 20.1-10)

¹ Pagkallat 'llaw Ahad bo' subu-subu tōōd, pahi' manga danda hi' ni kubul mo manga laksi' bayi siyakap uk sigam. ² Pagtakka sigam pahi' tanda' uk sigam taplōk batu hi' bayi giyulungan min lowang kubul. ³ Pasōd sigam ni diyōm suga' tanda' uk sigam in mayat si Isa 'nsa' na may'an. ⁴ Sasaw pikilan sigam ma sabab ian hi'. Sakali niya' nangge ma bihing sigam duwangan lalla, makasilaw kalandu' sammek sigam. ⁵ Manjari tiyāw kalandu' manga danda ian hangkan nganda' patondok sadja. Suga' uk duwangan lalla ni sigam, "Angay peha bi aa 'llum ma itu ma diyōm kakubulan manga aa magpatayan? ⁶ 'Nsa' na ma itu si Isa. 'Llum na iya pabayik. Intōmun bi bayi halling na ma kaam, waktu kamahi' na le' ma lahat Jalil. ⁷ Uk na hi', 'In aku, Anak Manusiya', siyongan du pahi' ni pangantanan manga aa dusahan bo' liyansang uk sigam ni hag piyatay. Bo' ma katallu 'llaw na, 'llum du aku pabing.' "

⁸ Jari taintōm uk manga danda ian bayi halling si Isa hi', ⁹ bo' mowe' sigam min kubul tudju ni luma'. Pima' uk sigam manga pakaradjaan itu kamemon ma manga mulid si Isa kasangpu' kadda, maka ma kamemon manga mulid na

kasehean. ¹⁰ Iya danda ngalapal itu si Mariyam aa min Magdala, maka si Joanna, maka si Mariyam ina' si Ya'kub, maka manga danda saddi bayi sehe' sigam. Bayi sigam ma'-ma' ni manga aa iya kawakilan uk si Isa pasal bayi tanda' ian. ¹¹ Suga' manga aa kawakilan itu 'nsa' ngahagad ma lapal sigam sabab kibā' maglegaw sadja. ¹² Lipara si Petros nangge bo' paragan ni kabul. Pagtakka na pahi' pakoko' iya pasib, suga' 'nsa' niya' tanda' na ma diyōm, duwal manga saput pabōtangan di na. Jari pakallo' iya minnihi' tudju mowe' maka uk na inu-inu ma bayi pakaradjaan ian.

*Ma labayan tudju ni Emmaus
(Markus 16.12-13)*

¹³ Ma 'llaw ian hi' niya' duwangan mulid si Isa mangngan tudju ni kalumaan iyōnan Emmaus, lawak na manga sangpu' kadda batu min Awrusalam. ¹⁴ Maglagtang-lagtang na peen sigam pasal kamemon iya bahu bayi patakka ian. ¹⁵ Pasalta' peen sigam maglagtang-lagtang, pay'an si Isa pasikōt ni sigam bo' magdōngan maka sigam. ¹⁶ Tanda' iya uk sigam suga' 'nsa' iya takila uk sigam in iya si Isa. ¹⁷ Uk na ma sigam, "Ayi paglagtang-lagtang bi salta' ma paglangngan bi?" Parōhōng sigam magtuwi, maka laat pamayihuan sigam sabab susa.

¹⁸ Jari nambung dangan ian, iya iyōnan si Kelopas. Uk na, "Allō! Hangkan du kau ma diyōm दौरا Awrusalam awam pasal pakaradjaan iya bahu bayi patakka may'an sini', sabab kitauhan asal uk aa kamemon!"

¹⁹ “Angay? Pakaradjaan ayi?” uk si Isa.

“Iya tahinang ma si Isa, aa Nasaret,” uk sigam. “Si Isa itu nabi asal. Ma pamissala na kamemon maka ma kahinangan na kamemon, taga kawasa asal iya ma panganda' Tuhan maka ma pag'nda' manga aa kamemon. ²⁰ Bayi iya biyō ni gubnul uk manga kaimaman kami langkaw maka uk manga aa pagnakuraan bangsa kami. Biyō iya pahi' supaya iya pibōtangan hukuman ni kamatay, bo' liyansang iya ni diyata' hag bo' piyatay. ²¹ Na, bayi kami ngahōwat-hōwat tōōd in iya itu dakayo'-kayo' pipaitu uk Tuhan muwasan kami manga tubu' si Israil min kasusahan. Aho', maka 'nsa' pasal ian hi' sadja sabab niya' na tallum bahangi min pamapatay sigam ma iya. ²² Maka niya' isab manga danda sehe' kami bayi mohan kami habal makakōbla' sini'. Dayi'-llaw sini' bayi sigam pahi' nganda' ni kubul si Isa, ²³ suga' 'nsa' na may'an mayat na. Jari pabayik sigam ni kamay'anan kami. Uk sigam isab niya' manga malaikat bayi magpasalupa ni sigam. Bayi halling kono' malaikat hi' in si Isa 'llum na. ²⁴ Sakali niya' manga sehe' kami bayi nganyata' pahi' ni kubul bo' tanda' uk sigam sali' bayi pama' manga karandahan hi'. Suga' si Isa iya 'nsa' tanda'.”

²⁵ Manjari halling si Isa ni duwangan hi', uk na, “'Ndu', babbal pahap kaam iyu! Angay 'nsa' kahagad bi kamemon bayi pangabtang uk kanabinabihan? ²⁶ Sabab bang ma kabtangan sigam in si Almasi wajib subay makalabay kabinsanaan dahu bo' iyampa iya pilangkaw.” ²⁷ Jari pihati duwangan ian uk si Isa kamemon tasulat ma

diyōm kitab ma pasal na. Tiyagnaan uk na min manga sulat si Musa, sampay ni manga sulat kanabi-nabihan kamemon.

²⁸ Makasikōt peen sigam ni kalumaan iya papahian sigam, magbawu'-bawu' si Isa palanjal le'. ²⁹ Suga' takkoan iya uk sigam. Uk sigam, "Paitu na kau me' ma kami sabab kohap na tōōd. Song sangōm na." Hangkan pasōd na si Isa me' ma sigam. ³⁰ Makatingko' peen iya magsawu maka sigam, killo' uk na tinapay bo' iyamuan uk na pagsukulan ni Tuhan. Puwas hi' pighopo'-hopo' uk na bo' iyampa pamuwan na ma sigam. ³¹ Minnihi' sawa panganda' sigam bo' takila na si Isa uk sigam. Suga' lanyap iya magtuwi min tōngōd sigam. ³² Jari magbissala sigam duwangan. "Hangkan na kita," uk sigam, "landu' kahōpan sabu peen iya bayi halling ni kita ma palangnganan hi', pagpahati na ma kita pasal kitab."

³³ Nangge sigam magtuwi bo' pabing ni Awrusalam. Pagtakka sigam pahi' tatawwa' uk sigam manga mulid si Isa sangpu' kadda magtipun-tipun maka mulid kasehean. ³⁴ Uk sigam ma duwangan itu, "Llum na Panghu' ta pabayik! 'Llum iya tōōd! Bayi na iya paluwas ni si Simun!"

³⁵ Manjari ma'-ma' isab duwangan itu pasal bayi kalabayan sigam ma daddōk, maka pasal pagkakila sigam ma si Isa ma salta' na maghopo'-hopo' tinapay.

*Si Isa panda' na ma manga mulid na
(Matiyu 28.16-20; Markus 16.14-18; Yahiya*

20.19-23; *Hinangan 1.6-8*)

³⁶ Pasalta' peen magbissala duwangan hi', sakali ian si Isa nangge ma tangnga'-tangnga' sigam. Uk na ma sigam, "Bang peen kaam kaniyaan kasannangan."

³⁷ Kiyōblaan tōōd sigam magtuwi, sabab pangannal sigam in si Isa ian lutaw. ³⁸ Suga' uk na ma sigam, "Angay kiyōblaan diyōm atay bi? Angay kaam masi magduwa-duwa? ³⁹ 'Ndaun bi manga tangan ku maka nayi' ku itu. Aku na ko' itu. Nanamun bi ba baran ku itu bo' katauhan bi in aku itu 'nsa' lutaw. Sabab lutaw itu 'nsa' niya' baran na maka bōkōg na. Suga' aku itu tanda' bi du niya' baran ku."

⁴⁰ Salaihi' halling na ma sigam. Bo' pandaan na manga tangan na maka nayi' na ma sigam.

⁴¹ Suga' masi sigam kahunitan magkahagad in ian bannal sabab landu' pahap kakōgan maka kainu-inuhan sigam. Hangkan uk si Isa ma sigam, "Niya' baha' ma itu ayi-ayi kiyakan?"

⁴² Siyongan iya uk sigam datti' daying tiyapa.

⁴³ Killo' uk na bo' kiyakan uk na ma panganda' sigam.

⁴⁴ Puwas hi' halling iya ma sigam, uk na, "Iya na ko' itu bayi halling ku ma kaam dahu, waktu kapame' ku le' ma kaam. Uk ku tantu du niya' kamaujuran ma kamemon bayi tasulat ma pasal aku, iya tasulat ma diyōm sara' si Musa maka iya tasulat uk manga kanabi-nabihan, maka manga sulat ma diyōm kitab Jabul. Ayi-ayi patakka itu ma aku, iya na kamaujuran manga sulat sigam."

⁴⁵ Manjari pisawa uk si Isa pikilan sigam bo' supaya tahati uk sigam lapal kitab hi'. ⁴⁶ Uk

na ma sigam, “Iya na itu asal tasulat ma diyōm kitab: in Almasi subay pinanaman kabinsanaan sampay piyatay. Jari taabut peen katallu 'llaw na min kamatay na 'llum du iya pabing. ⁴⁷ Maka bangsa kamemon subay pignasihatan lapal pasal kaampunan dusa. Bang sigam magtawubat sampay ngalabbahan dusa sigam, iyampun du sigam uk Tuhan ma sabab si Almasi. Pagnasihahat itu subay tiyagnaan min Awrusalam. ⁴⁸ Kaam iya bayi makanda' ma ayi-ayi patakka ma aku, jari kaam iya subay muwan saksi'. ⁴⁹ Maka aku baran ku iya mabohan kaam bayi panganjanji' 'Mma' ku Tuhan. Suga' daa kaam pakallo' min दौरा itu sataggōl kaam 'nsa' pihōpan kawasa min Tuhan.”

Paangkat si Isa tudju ni sulga'
(Markus 16.19-20; Hinangan 1.9-11)

⁵⁰ Jari biyo sigam uk si Isa paluwas min Awrusalam sampay makaabut na ni kalumaan Betani. Pag-abut sigam pay'an, pitangge uk si Isa tangan na pangamu' na kahapan ma sigam. ⁵¹ Pasalta' peen iya ngamu'-ngamu' ni Tuhan, pakallo' iya min sigam bo' tabo iya paangkat ni sulga'. ⁵² Mudji sigam ma iya may'an bo' iyampa sigam pabing tudju ni Awrusalam. Landu' mehe kalasigan sigam, ⁵³ bo' may'an sadja sigam ma langgal pagkulbanan nanglitan Tuhan.

Tammat

Kitab Injil

Sama, Pangutaran: Kitab Injil (New Testament)

copyright © 1994 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Sama, Pangutaran)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

2151cb29-f3ad-5b77-a81f-9337cdca0c86